

ANALIZY * TENDENCJE * OCENY

RYNEK ROLNY

EKONOMICZNE I SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA
ROZWOJU POLSKIEJ GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PO WSTĄPIENIU POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ

Publikacja zrealizowana w ramach tematu:

Monitorowanie oraz analiza zmian polskiego łańcucha żywnościowego.

W zadaniu:

Analiza wzajemnych relacji ekonomicznych między poszczególnymi elementami łańcucha żywnościowego.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

WRZESIEŃ 2008

Spis treści

1. Koniunktura w rolnictwie	Jadwiga Seremak-Bulge	3
2. Rynek zbóż	Marcin Krzemiński	5
3. Rynek cukru	Piotr Szajner	12
4. Rynek rzepaku	Ewa Rosiak	15
5. Rynek ziemniaków	Wiesław Dzwonkowski	21
6. Rynek warzyw	Grażyna Stępka	25
	Tomasz Smoleński	
7. Rynek owoców	Bożena Nosecka	34
	Irena Strojewska	
8. Rynek mleka	Zygmunt Smoleński	43
	Teresa Zdziarska	
9. Rynek wołowiny	Danuta Rycombel	48
10. Rynek wieprzowiny	Jan Małkowski	51
	Danuta Zawadzka	
11. Rynek mięsa drobiowego i jaj	Mira Kobuszyńska	55
	Grzegorz Dybowski	
12. Rynek baraniny	Danuta Zawadzka	61
13. Rynek ryb	Krzysztof Hryszko	65
14. Rynek żywnościowy	Krystyna Świetlik	71
15. Rynek środków produkcji dla rolnictwa	Aldon Zalewski	77
	Lucyna Mieszkowska	
16. Rynek usług dla rolnictwa	Magdalena Talarek	81
	Arkadiusz Zalewski	

RYNEK ROLNY

Skład redakcji: Jadwiga Seremak-Bulge (redaktor naczelny),
Roman Urban (z-ca redaktora naczelnego), Krzysztof Hryszko (sekretarz redakcji),
Lech Goraj, Jan Małkowski, Bożena Nosecka, Leszek Ślipski (opracowanie graficzne i skład).
Prenumerata: Barbara Walkiewicz - tel.: (022) 50 54 685

Adres redakcji:

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy
ul. Świętokrzyska 20, skrytka pocztowa 984, 00-950 Warszawa
tel.: (022) 505 46 66, faks: (022) 827 19 60
Druk: Dział Wydawnictw IERiGŻ – PIB
Nakład: 300 egz.

Biuletyn dostępny jest bezpłatnie na stronie internetowej Instytutu – www.ierigz.waw.pl

Oceny i komentarze prezentowane w biuletynie Rynek Rolny są opracowywane na podstawie najlepszych i sprawdzonych źródeł informacji, i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów. Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji, które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.

Wykorzystując informacje zawarte w biuletynie prosimy o podanie źródła.

Koniunktura w rolnictwie

Jadwiga Seremak-Bulge

Rynkowe uwarunkowania nie są sprzyjające dla rolnictwa. W sierpniu wyrównany wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR) zmalał o 0,1 punktu procentowego (pp) do 99,4 punktu. Wprawdzie było to o 0,5 punktu procentowego (pp) powyżej bardzo niskiego poziomu z czerwca br., ale o 0,3 pp mniej niż w II kwartale br. i aż o 1,9 pp poniżej poziomu z sierpnia 2007 r. Przyczyną pogorszenia koniunktury w rolnictwie jest utrzymywanie niskiego poziomu wyrównanego wskaźnika nożyc cen. Od marca wyrównany wskaźnik zmian cen skupu kształtuje się poniżej 100 punktów, przy wysokiej dynamice wzrostu cen środków produkcji, co sprawia, że wskaźnik nożyc cen zmalał do 98 punktów w sierpniu br. Niskiemu poziomowi wskaźnika nożyc cen towarzyszy niezbyt wysoki wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu, który wprawdzie od czerwca wykazuje sezonowy wzrost, ale w lipcu i sierpniu był mniejszy niż w analogicznych miesiącach roku poprzedniego. Potencjalny popyt był także wyraźnie niższy niż przed rokiem. O słabej dynamice wyrównanego wskaźnika potencjalnego popytu zadecydowało pogorszenie indeksu produkcji przemysłu spożywczego oraz zmniejszenie indeksu obrotów handlowych żywnością i artykułami rolnymi. Nie było w stanie tego zmienić sezonowe potanie żywności, zwłaszcza w relacji do wynagrodzeń. Dobre, mimo suszy, zbiory większości roślin uprawnych, przy uspokojeniu rynków światowych pod wpływem znacznie wyższych zbiorów zbóż w Europie i na świecie będą hamować wzrost cen rolnych. W ciągu pierwszych 7 miesięcy br. skumulowany wskaźnik zmian cen koszyka skupu (liczony w relacji do grudnia 2007 r.) wyniósł 98,4 punktu, podczas gdy cen detalicznych środków produkcji 113,0 punktów. Zatem skumulowany wskaźnik nożyc cen liczony dla tego okresu spadł do zaledwie 87 punktów, podczas gdy w analogicznym okresie przed rokiem przekraczał 112 punktów.

Utrzymuje się wysoka dynamika wzrostu cen środków produkcji, w tym zwłaszcza nawozów mineralnych. Dynamika wzrostu cen pozostałych grup środków produkcji nieco zmalała, ale ogólny wskaźnik wzrostu cen detalicznych środków produkcji w lipcu utrzymał się na wysokim poziomie 101,6 punktu.

Po dynamicznym wzroście cen w roku ubiegłym i w pierwszych miesiącach br. nastąpił powrót do relatywnego tanienia żywności. Mimo znacznego wzrostu poziomu dochodów popyt krajowy na żywność nie rośnie, na co wskazuje spadek wydatków na żywność (liczony w cenach stałych). Liczyć się więc należy ze

wzrostem presji podażowej, zwłaszcza w sytuacji malejącej opłacalności eksportu. Będzie to wpływać hamująco na wzrost cen detalicznych żywności.

Spadek zbiorów zbóż, pomimo suszy okazał się mniejszy niż oceniano jeszcze w lipcu. Przy bardzo dobrych zbiorach w zdecydowanej większości krajów europejskich zarysowała się silna tendencja spadkowa cen zbóż, mimo ograniczania podaży przez rolników. W sierpniu ceny skupu zbóż z tegorocznych zbiorów były o 22-25% niższe w porównaniu z czerwcem, a w porównaniu z kwietniem, kiedy osiągnęły najwyższy poziom w ubiegłym sezonie, o ponad 40%. Znacząco poprawi to opłacalność chowu trzody chlewnej i drobiu. Jednakże na wzrost zapotrzebowania paszowego można liczyć dopiero po 12-15 miesiącach ze względu na długi cykl produkcji trzody chlewnej. W tej sytuacji oczekiwać należy odbudowania stanu zapasów i ustabilizowania się cen zbóż mniej więcej na poziomie roku 2006/07.

Przyspieszeniu uległ wzrost cen skupu żywca wieprzowego, pod wpływem ograniczenia podaży krajowej oraz wzrostu cen w innych krajach europejskich. Podwyżki cen są jednak mniejsze od oczekiwanych przez producentów ze względu na rosnący import taniego mięsa. Mimo to zainteresowanie produkcją żywca wieprzowego powinno zwiększyć się pod wpływem znacznych obniżek cen zbóż paszowych.

Przy rosnących od początku 2008 r. cenach drobiu zwiększa się jego podaż. Spadek cen zbóż i rosnący eksport drobiu pozwala oczekiwać poprawy opłacalności i dalszego rozwoju produkcji drobiarskiej pod wpływem dobrej koniunktury.

Spadek cen skupu mleka w lipcu był kontynuowany, czemu sprzyjała wysoka dynamika skupu. W sumie w ciągu 7 miesięcy br. ceny płacone rolnikom za mleko zmalały o prawie 26% do poziomu z początku 2007 r.. W najbliższych miesiącach powinna zostać zahamowana tendencja spadkowa wraz z sezonowym ograniczaniem podaży. Ceny będą jednak znacznie niższe niż w analogicznych miesiącach przed rokiem. Mimo to skup mleka powinien być większy niż przed rokiem, nie na tyle jednak, aby powiększona kwota mleczna została przekroczona w sezonie 2008/09.

Tab. 1. Wskaźniki^a obrazujące zmiany rynkowych uwarunkowań produkcji w rolnictwie

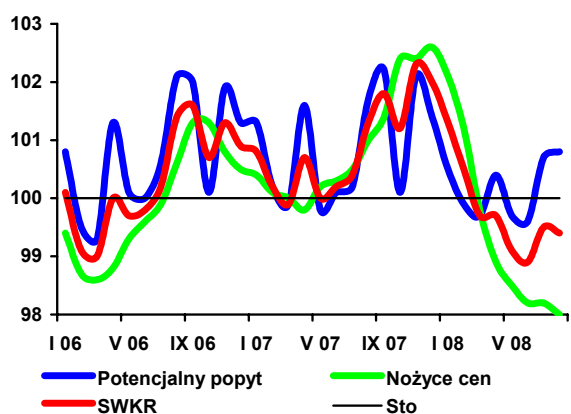
Wyszczególnienie	VIII 08	VII 08	VI 08	V 08	IV 08	III 08	VIII 07
Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR)	99,4	99,5	98,9	99,1	99,7	99,7	101,3
Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu	100,8	100,7	99,6	99,7	100,4	99,7	101,7
Wyrównany wskaźnik nożyc cen	98,0	98,2	98,2	98,5	98,9	99,8	101,0
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen skupu	99,9	99,9	99,8	99,7	99,8	100,6	101,9
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen środków produkcji	101,9	101,8	101,6	101,2	100,9	100,8	100,9
Wyrównany indeks inflacji i cen żywności	100,2	100,0	99,9	99,8	99,7	99,4	100,1
Wyrównany indeks wynagrodzeń i cen żywności	101,3	99,5	99,3	100,4	100,8	99,8	101,2
Wyrównany indeks produkcji przemysłu spożywczego	100,8	102,0	100,2	99,7	100,5	98,9	102,7

^a średnie ruchome 6 – miesięczne

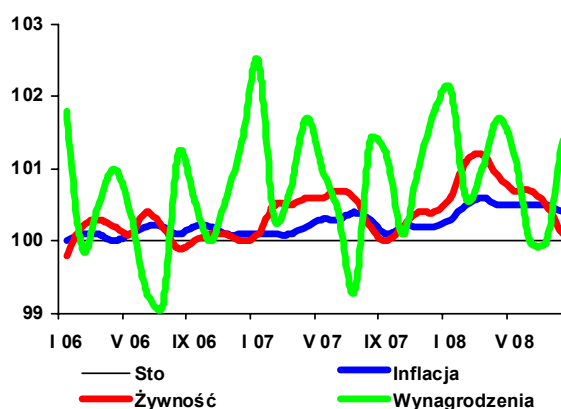
Wskaźnik zmian cen skupu liczony jest jako średnia arytmetyczna ważona dla koszyka produktów notowanych co miesiąc przez GUS i publikowanych w biuletynach statystycznych GUS. Są to zboża ogółem w tym , pszenica i żyto, ziemniaki, żywiec ogółem w tym żywiec wołowy, wieprzowy, i drób, oraz mleko.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

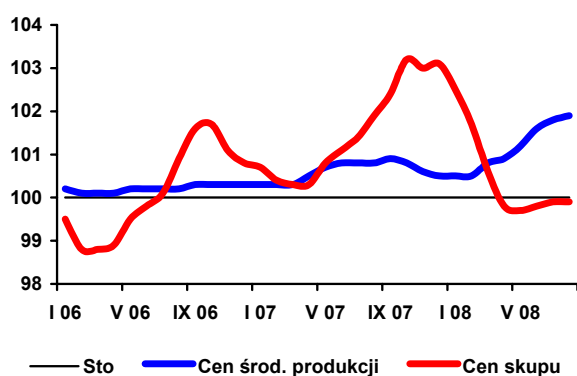
Rys. 1. Wyrównane wskaźniki koniunktury w rolnictwie

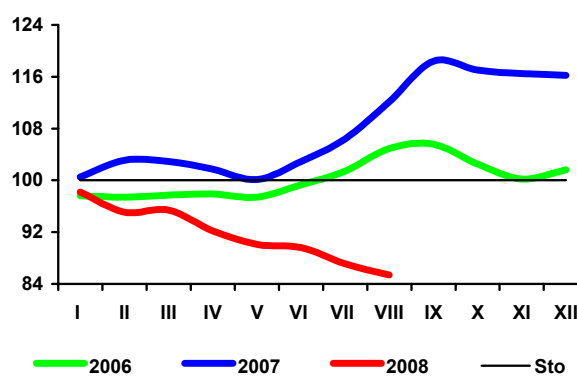
Rys. 2. Wyrównane wskaźniki zmian cen

Rys. 3. Wyrównane wskaźniki zmian cen

Rys. 4. Skumulowany wskaźnik nożyc cen

Rynek zbóż

Marcin Krzemiński

Zbiory zbóż w bieżącym roku mogą wynieść ok. 25,3 mln ton i być niższe niż w roku poprzednim o 7-9%. Dobre mają być natomiast zbiory w UE oraz na Ukrainie i w innych krajach WNP. Spowoduje to napływ do kraju tańszego ziarna z południa i wschodu Europy. Import ziarna do Polski w sezonie 2008/09 może wynieść ok. 1,5-2 mln ton.

Od maja 2008 r. ceny zbóż systematycznie spadają i w sierpniu były już niższe niż w analogicznym okresie 2007 r. o ok. 25%. Spadek cen obejmuje przede wszystkim zboże w skupie, natomiast w handlu targowiskowym wysokie ceny utrzymywały się dłużej i dopiero w połowie sierpnia zaczęły spadać. Polskie zboże jest droższe niż w krajach sąsiednich, co sprzyja importowi ziarna i ogranicza eksport.

Wysokie ceny zbóż i śrut oleistych przekładają się na wzrost cen pasz, jednak pod wpływem wzrastających cen skupu żywca (zwłaszcza trzody), opłacalności jego produkcji poprawia się. Wzrastają nadal ceny pieczywa i, w mniejszym stopniu, innych wyrobów zbożowych nabywanych przez konsumentów. Od kilku miesięcy obniża się cena zbytu mąki poznańskiej.

W I półroczu 2008 r. w porównaniu do analogicznego okresu sprzed roku produkcja mąki pszennej, spadła o jedną piątą, mąki żytniej o 10%, a makaronów o zwiększyła się o 7%. Zwiększyła się również produkcja pieczywa świeżego i mieszanek dla zwierząt, która w I półroczu 2008 r. była odpowiednio o 8 i 9% wyższa niż przed rokiem.

Polskie ziarno jest sprzedawane przede wszystkim do sąsiednich krajów UE, gdzie utrzymuje się duży popyt na zboża. W I półroczu 2008 r. eksport ziarna był niższy niż na początku sezonu, ze względu na mniej korzystne relacje cenowe z innymi krajami UE. Eksport ziarna załamał się w maju i czerwcu 2008 r. i wyniósł łącznie niespełna 10 tys. ton, z czego większość stanowiła kukurydza sprzedana do Niemiec, które są głównym importerem zbóż z Polski. W I półroczu 2008 r. sprzedano tam 115 tys. ton ziarna w tym 44 tys. ton pszenic i 56 tys. ton kukurydzy. Pozostałymi odbiorcami polskiego ziarna były głównie inne kraje członkowskie. Głównym eksporterem ziarna

do Polski są kraje UE. Ponadto, oprócz sprowadzanej z Kazachstanu pszenicy durum, zakupiono ponad 140 tys. ton kukurydzy z Ukrainy. Pszenicę zakupiono m.in. w Czechach, Niemczech i Kazachstanie, a jęczmień pochodził głównie z Litwy, Niemiec i Czech. Kukurydzę kupowano także na Węgrzech i Słowacji oraz w Argentynie.

Mąkę pszenną sprzedaje się głównie do Niemiec i Wielkiej Brytanii. Eksport pozostałych produktów pierwotnego przetwórstwa nadal pozostaje niewielki. Głównym sprowadzanym towarem pierwotnego przerobu jest sól, pochodzący z Czech i Słowacji oraz w mniejszym stopniu z Niemiec i Litwy.

Głównym eksportowanym towarem wtórnego przerobu jest pieczywo, sprzedawane do wielu krajów na wszystkich kontynentach. Najważniejszymi jego odbiorcami są jednak kraje UE (Niemcy, Czechy, Węgry, Wielka Brytania), a także Rosja. Sprowadzane do Polski pieczywo pochodzi z krajów UE (Niemcy, Czechy, Słowacja, Włochy, Bułgaria) oraz z m.in. Rosji i Turcji i innych krajów europejskich.

Gotowe pasze dla zwierząt domowych sprzedaje się do głównie krajów UE, ale ważnym odbiorcą pasz dla zwierząt hodowlanych jest także Ukraina (prawie 40% eksportu). Pasze dla zwierząt hodowlanych sprowadza się w większości z Niemiec (2/3 importu) oraz z pozostałych krajów UE.

Utrzymuje się wzrost cen produktów zbożowych. Do lipca 2008 r. w porównaniu z grudniem 2007 r. ceny detaliczne zwiększyły się najbardziej w przypadku kaszy jęczmiennej (o 17%). Najmniejszy był wzrost cen detalicznych pieczywa (o 5%). Wzrastają także ceny zbytu pieczywa, natomiast spadają ceny zbytu mąki i kaszy.

Tendencje wzrostowe są kontynuowane także na rynku pasz, ale nie są one już tak silne. Wzrost cen spowodowany jest obecnie wysokim poziomem cen surowców wysokobiałkowych. W ciągu siedmiu pierwszych miesięcy 2008 r. ceny detaliczne pasz zwiększyły się o 5-13% w porównaniu z końcem 2007 r., a o ok. jedną czwartą w porównaniu z lipcem 2007 r.

Tab. 1. Ceny skupu i ceny targowiskowe zbóż (zł/tonę)

Okresy	Pszenica	Żyto	Kukurydza	Jęczmień	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Cena interwenc. według kursu NBP
	skup				targowiska				
2006 I-XII	447,6	385,2	447,5	402,4	509,3	417,2	478,2	422,2	x
2007 I-XII	706,8	602,1	659,3	641,1	760,1	660,6	711,6	659,2	x
2007 I-VI	623,5	600,5	595,9	576,5	727,2	636,8	695,7	647,0	x
2008 I-VI	877,5	727,7	.	.	912,3	763,8	855,2	767,2	x
2007 VII	552,4	477,8	575,3	581,0	699,6	608,2	665,4	632,7	x
VIII	678,6	564,4	681,0	652,3	719,3	627,0	667,3	633,9	x
IX	837,3	680,2	762,4	724,3	818,1	708,6	742,4	681,4	x
X	825,7	694,6	713,3	743,7	846,9	730,7	766,3	698,7	x
XI	799,1	672,2	668,5	736,4	839,4	718,1	758,7	693,8	372,03
XII	803,8	662,2	706,7	730,4	834,9	713,7	765,4	687,6	368,46
2008 I	861,2	726,1	779,5	777,2	852,5	735,9	790,4	706,2	370,51
II	879,7	736,6	812,0	819,7	879,4	745,9	837,5	744,3	369,53
III	909,6	731,1	795,3	795,8	913,4	763,2	866,1	784,7	366,51
IV	921,6	736,5	797,9	814,0	946,7	771,8	885,4	802,8	358,46
V	864,6	719,0	761,0	769,8	938,1	782,9	881,3	786,6	356,12
VI	804,1	689,3	748,1	757,1	933,9	771,7	866,6	782,8	x
VII	689,7	556,3	745,7	640,3	943,6	782,8	870,7	777,8	x
VIII ^a	517	414	680	469	720	568	679	638	x

^a dane MRiRW za trzeci tydzień sierpnia, ceny skupu dotyczą ziarna paszowego

Źródło: Dane GUS, MRiRW.

Tab. 2. Skup zbóż (tys. ton)

Okresy ^a	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Pszenżyto	Zboża podst.	Kukurydza
2006 I-XII	3724,7	489,2	461,9	322,8	5054,7	591,4
2007 I-XII	3005,5	409,7	495,8	228,3	4213,0	622,7
2007 I-VI	883,9	115,6	114,7	44,4	1166,7	168,1
2008 I-VI	1041,9	121,8	98,7	55,8	1328,5	287,1
2006/07	3724,6	419,9	429,8	218,0	4152,4	484,5 ^b
2007/08	3163,5	415,9	480,0	239,7	4374,8	701,6 ^c
2007 VII	328,6	41,8	97,3	29,6	499,3	22,3
VIII	613,0	98,2	143,3	59,8	944,6	15,9
IX	555,2	54,7	66,6	37,1	729,4	26,7
X	319,5	51,2	34,7	33,8	450,6	184,2
XI	177,0	28,3	23,8	15,8	249,8	148,3
XII	128,3	19,9	15,3	7,8	172,6	57,2
2008 I	255,1	24,9	20,1	12,5	314,8	67,6
II	245,4	30,8	24,1	13,1	316,0	56,8
III	160,4	20,0	14,0	9,0	205,0	43,7
IV	159,7	21,4	17,3	8,1	207,4	48,6
V	126,0	15,1	10,9	9,1	162,9	39,0
VI	95,4	9,5	12,6	3,9	122,3	31,4
VII	193,2	42,9	70,6	22,4	329,6	24,8

^a dane dla półroczy, lat kalendarzowych i sezonów są sumą danych za odpowiednie miesiące

^b od października do września, ^c od października do lipca

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Przemysłowa produkcja niektórych wyrobów zbożowych (tys. ton)^a

Okresy	Przemiał zbóż ogółem	Mąka pszenna	Mąka żytnia	Pieczywo świeże	Makarony	Mieszanki dla zwierząt
2006 I-XII	2011,5	1725,9	112,91	710,4	102,51	5401,1
2007 I-XII	1885,6	1531,6	110,06	746,3	113,10	5966,8
2007 I-VI	1001,2	808,9	56,38	365,4	54,56	2976,3
2008 I-VI	757,3	638,3	51,0	392,9	58,2	3232,1
VII	152,3	122,4	8,99	62,6	9,99	493,1
VIII	160,8	131,5	11,00	63,5	10,23	540,5
IX	146,9	120,3	8,69	62,5	10,34	504,0
X	157,7	121,2	8,46	67,0	9,83	499,2
XI	151,1	124,9	8,79	62,5	9,46	483,6
XII	115,5	103,4	7,75	62,9	8,70	470,0
2008 I	141,5	120,3	9,49	64,7	9,60	554,0
II	123,2	101,3	8,27	66,6	9,92	495,7
III	124,1	105,1	9,17	64,7	9,92	524,0
IV	130,7	109,5	8,65	65,8	9,97	569,3
V	115,2	98,5	7,30	66,9	9,05	552,7
VI	122,8	103,5	8,15	65,2	9,76	536,3
VII	.	116	9,7	.	9,6	.

^a firmy zatrudniające 50 i więcej pracowników

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Eksport i import ziarna zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	pszenica ^a	żyto	jęczmień	kuku-rydza	zboża razem ^b	pszenica ^a	żyto	jęczmień	kuku-rydza	zboża razem ^b
2007 I-XII	338,6	65,1	155,6	147,3	775,6	1204,9	168,8	314,0	619,6	2327,1
2007 I-VI	5,8	5,8	14,5	34,0	65,5	1058,5	158,2	259,4	548,2	2041,9
2008 I-VI	90,1	6,3	5,5	57,5	173,4	443,5	22,4	137,2	434,6	1066,2
2006/07	521,0	54,2	125,8	133,9	908,0	3084,3	170,8	346,2	755,7	4376,8
2007/08	422,9	65,6	146,7	170,9	883,5	1180,0	33,1	191,8	506,0	1941,4
2007 VII	37,55	1,25	29,64	6,53	76,3	29,72	3,34	18,77	23,91	76,2
VIII	80,32	14,84	57,67	16,92	180,5	31,67	0,51	11,66	9,89	54,0
IX	65,87	17,81	21,30	2,96	134,8	32,28	2,15	6,13	8,43	49,5
X	81,49	17,82	14,39	56,82	182,9	21,78	1,64	6,40	16,46	46,5
XI	45,19	3,92	13,36	16,71	85,3	12,15	2,99	3,63	4,97	23,9
XII	22,38	3,64	4,78	13,41	50,2	18,85	0,03	8,02	7,77	34,9
2008 I	13,80	1,99	2,33	5,43	26,3	22,90	0,19	3,75	11,96	38,9
II	14,32	3,09	2,41	8,83	36,9	20,46	1,80	6,13	25,91	55,4
III	26,83	0,80	0,75	10,88	40,6	22,30	4,36	16,19	57,86	105,0
IV	34,51	0,41	0,00	23,95	59,8	108,80	4,59	55,53	93,51	271,5
V	0,60	0,00	0,00	2,31	3,2	163,45	6,76	36,63	138,37	355,3
VI	0,03	0,03	0,03	6,11	6,6	105,63	4,71	18,94	106,97	240,1

^a razem z pszenicą durum, ^b razem z owsem, pszenżytem, gryką i prosem

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2006 r. dane ostateczne, za 2007 i 2008 r. dane wstępne.

Tab. 5. Eksport i import produktów pierwotnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysiaki granulki	ziarno obrobione inaczej	słód	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysiaki granulki	ziarno obrobione inaczej	słód
2007 I-XII	8,89	3,01	7,40	8,92	18,97	39,77	16,73	41,44	41,91	242,8
2007 I-VI	3,11	0,98	2,29	4,26	10,40	20,26	9,22	24,05	24,16	124,6
2008 I-VI	12,25	2,72	4,05	4,27	14,80	16,50	6,18	11,97	13,60	135,7
2006/07	6,11	1,56	4,43	4,74	13,65	40,89	17,29	38,91	38,61	228,2
2007/08	18,02	4,75	9,16	8,93	23,36	36,01	13,69	29,35	31,36	253,9
2007 VII	0,55	0,19	0,77	0,43	2,20	3,13	1,13	3,41	2,32	28,11
VIII	0,55	0,44	0,92	0,75	0,44	3,34	1,20	3,69	3,94	24,53
IX	0,72	0,17	0,84	0,51	0,91	3,33	1,47	2,78	2,09	19,00
X	1,17	0,22	1,31	0,94	1,26	3,75	1,56	3,36	4,29	17,51
XI	1,50	0,40	0,67	1,11	2,78	3,72	1,47	2,47	3,81	14,85
XII	1,28	0,60	0,60	0,92	0,98	2,24	0,68	1,67	1,31	14,18
2008 I	1,90	0,46	0,93	1,07	1,63	2,87	0,91	1,95	3,25	19,71
II	1,82	0,65	0,88	0,54	1,99	2,92	1,66	2,18	4,52	19,37
III	2,45	0,68	0,78	1,14	2,95	2,56	0,81	1,87	2,52	18,70
IV	2,01	0,32	0,55	0,74	4,18	2,92	1,55	1,98	1,78	25,56
V	2,01	0,36	0,47	0,35	2,25	2,56	0,57	2,70	1,13	23,36
VI	2,06	0,26	0,44	0,43	1,80	2,67	0,68	1,28	0,41	29,01

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2006 r. dane ostateczne, za 2007 i 2008 r. dane wstępne.

Tab. 6. Eksport i import pasz i produktów wtórnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	ciasto makaron.	wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt hodowl.	pasze dla zwierząt domowych	ciasto makaron.	wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt hodowl.	pasze dla zwierząt domowych
2007 I-XII	8,24	52,02	212,4	111,8	95,2	52,94	12,23	79,99	271,8	87,2
2007 I-VI	4,46	24,18	103,9	55,76	45,82	26,47	5,94	38,31	118,3	41,3
2008 I-VI	4,29	31,40	101,1	48,79	41,12	22,60	6,24	29,87	102,4	46,3
2006/07	7,41	43,86	202,2	116,5	93,5	48,15	11,25	75,95	226,5	80,6
2007/08	8,06	59,24	209,7	104,8	90,5	49,07	12,53	71,54	256,0	92,3
2007 VII	0,43	3,51	17,09	9,41	7,65	4,55	1,27	7,07	43,90	6,88
VIII	0,49	4,46	19,14	9,97	8,28	3,80	0,88	7,24	23,96	7,77
IX	0,58	4,90	18,35	10,15	8,15	4,26	1,17	7,52	20,30	6,95
X	0,97	5,44	20,02	10,72	8,83	4,43	0,97	6,74	22,85	8,97
XI	0,72	4,56	19,37	8,58	8,80	4,52	1,23	7,75	21,72	8,42
XII	0,59	4,97	14,60	7,18	7,64	4,92	0,75	5,35	20,87	6,98
2008 I	0,56	4,50	14,52	5,77	10,08	3,74	0,56	4,76	18,68	9,83
II	0,79	5,77	17,14	9,97	9,07	3,87	1,19	5,53	17,91	8,44
III	0,67	5,57	17,04	7,58	8,01	4,76	0,92	4,71	19,64	6,86
IV	1,08	5,71	18,60	7,99	8,64	4,08	1,01	5,53	20,15	8,17
V	0,61	5,14	16,90	9,34	2,65	3,14	1,29	4,81	16,76	6,86
VI	0,57	4,72	16,93	8,14	2,68	3,01	1,27	4,53	9,28	6,13

^a uzyskane przez spęcznianie lub prażenie ziarna zbóż

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2006 r. dane ostateczne, za 2007 i 2008 r. dane wstępne.

Tab. 7. Ceny producenta i ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (zł/kg)

Okresy	Mąka poznańska		Kasza jęczmienna		Chleb mieszany		Chleb razowy	
	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna
2006 I-XII	0,80	1,43	1,04	2,36	2,32	2,72	3,18	3,51
2007 I-XII	1,08	1,73	1,31	2,66	2,68	3,16	3,55	4,08
2007 I-VI	0,98	1,66	1,21	2,52	2,58	3,00	3,42	3,91
2008 I-VI	1,27	2,03	1,57	3,34	3,05	3,56	3,99	4,59
2007 VII	0,91	1,67	1,23	2,60	2,60	3,04	3,44	3,95
VIII	1,07	1,67	1,30	2,62	2,65	3,06	3,51	3,95
IX	1,30	1,76	1,46	2,70	2,79	3,30	3,73	4,27
X	1,28	1,88	1,50	2,82	2,88	3,42	3,82	4,40
XI	1,24	1,92	1,51	2,96	2,92	3,46	3,84	4,44
XII	1,22	1,96	1,52	3,02	2,91	3,48	3,87	4,48
2008 I	1,25	1,97	1,56	3,12	2,95	3,50	3,95	4,50
II	1,26	2,00	1,59	3,24	3,01	3,52	3,98	4,51
III	1,27	2,03	1,59	3,36	3,03	3,52	3,98	4,55
IV	1,29	2,05	1,55	3,38	3,05	3,54	3,98	4,61
V	1,28	2,06	1,57	3,46	3,11	3,58	4,00	4,66
VI	1,25	2,07	1,56	3,50	3,15	3,64	4,02	4,69
VII	1,21	2,08	1,55	3,54	3,18	3,66	4,04	4,72

Źródło: Dane GUS.

Tab. 8. Ceny detaliczne mieszanek i koncentratów (zł/tonę)

Okresy	Mieszanka „B” sypka dla bydła dorosłego	Mieszanka „L” sypka dla loch	Mieszanka „P” sypka dla prosiąt	Mieszanka „T2” sypka dla tuczników	Mieszanka „DKA – Starter” sypka dla kurcząt	Mieszanka „DJ-1” sypka dla kur niosek	Koncentrat „Provit” sypki dla tuczników
2006 I-XII	864,6	943,4	1511,1	784,8	1152,6	1010,8	1594,0
2007 I-XII	1022,1	1145,7	1725,8	962,2	1298,3	1171,8	1635,2
2007 I-VI	977,3	1099,2	1664,9	916,4	1261,4	1117,8	1610,0
2008 I-VI	1199,7	1322,9	1908,6	1138,4	1505,9	1361,5	1802,5
2007 VII	991,0	1110,1	1705,5	937,1	1251,8	1141,8	1609,9
VIII	1009,6	1119,8	1710,2	944,5	1259,1	1149,0	1612,3
IX	1079,1	1204,4	1780,7	1010,7	1340,1	1220,6	1644,5
X	1099,8	1230,7	1827,6	1042,7	1379,9	1263,3	1678,4
XI	1114,5	1243,2	1851,2	1057,1	1389,1	1288,7	1710,1
XII	1107,7	1245,7	1845,0	1055,5	1390,9	1291,3	1707,9
2008 I	1112,2	1260,8	1846,8	1075,0	1398,2	1300,9	1722,5
II	1157,9	1292,9	1881,0	1105,5	1452,1	1330,5	1767,2
III	1195,7	1315,6	1909,3	1135,0	1500,1	1353,4	1806,1
IV	1230,1	1339,8	1929,7	1161,9	1547,3	1379,4	1833,9
V	1248,6	1350,5	1942,4	1175,6	1568,6	1397,1	1840,2
VI	1253,9	1377,8	1942,3	1177,3	1569,0	1407,6	1845,0
VII	1254,0	1374,5	1947,4	1174,7	1569,8	1414,7	1848,5

Źródło: Dane GUS.

Tab. 9. Relacje cen pasz przemysłowych do cen zbóż i cen skupu żywca i mleka^a

Miesiące	Mieszanka „T2” / ceny targ. żyta	Mieszanka „DKA – Starter” / ceny targ. pszenicy	Koncentrat „Provit” / ceny targ. żyta	Ceny skupu mleka / mieszanka „B”	Ceny skupu trzody / koncentrat „Provit”	Ceny skupu trzody / mieszanka „T2”	Ceny skupu drobiu / mieszanka „DKA – Starter”
2007 I	1,47	1,75	2,63	0,99	1,98	3,51	2,49
II	1,37	1,70	2,47	0,98	2,03	3,66	2,64
III	1,41	1,72	2,49	1,01	2,03	3,58	2,70
IV	1,49	1,75	2,52	1,00	2,05	3,46	2,55
V	1,43	1,74	2,46	1,02	2,00	3,45	2,63
VI	1,47	1,75	2,52	1,03	2,18	3,75	2,80
VII	1,54	1,79	2,65	1,03	2,45	4,22	3,03
VIII	1,51	1,75	2,57	1,05	2,52	4,31	3,04
IX	1,43	1,64	2,32	1,06	2,47	4,02	2,84
X	1,43	1,63	2,30	1,10	2,14	3,44	2,72
XI	1,47	1,65	2,38	1,16	1,91	3,09	2,63
XII	1,48	1,67	2,39	1,19	1,97	3,18	2,37
2008 I	1,46	1,64	2,34	1,12	2,03	3,25	2,30
II	1,48	1,65	2,37	1,04	1,85	2,96	2,32
III	1,49	1,64	2,37	0,98	2,00	3,19	2,29
IV	1,51	1,63	2,38	0,90	1,98	3,12	2,20
V	1,50	1,67	2,35	0,84	2,18	3,42	2,25
VI	1,50	1,66	2,36	0,81	2,34	3,66	2,33
VII	1,52	1,68	2,40	0,78	2,41	3,80	2,41

^a relacje cen wyrażonych w zł/l dla mleka i zł/kg dla pozostałych towarów

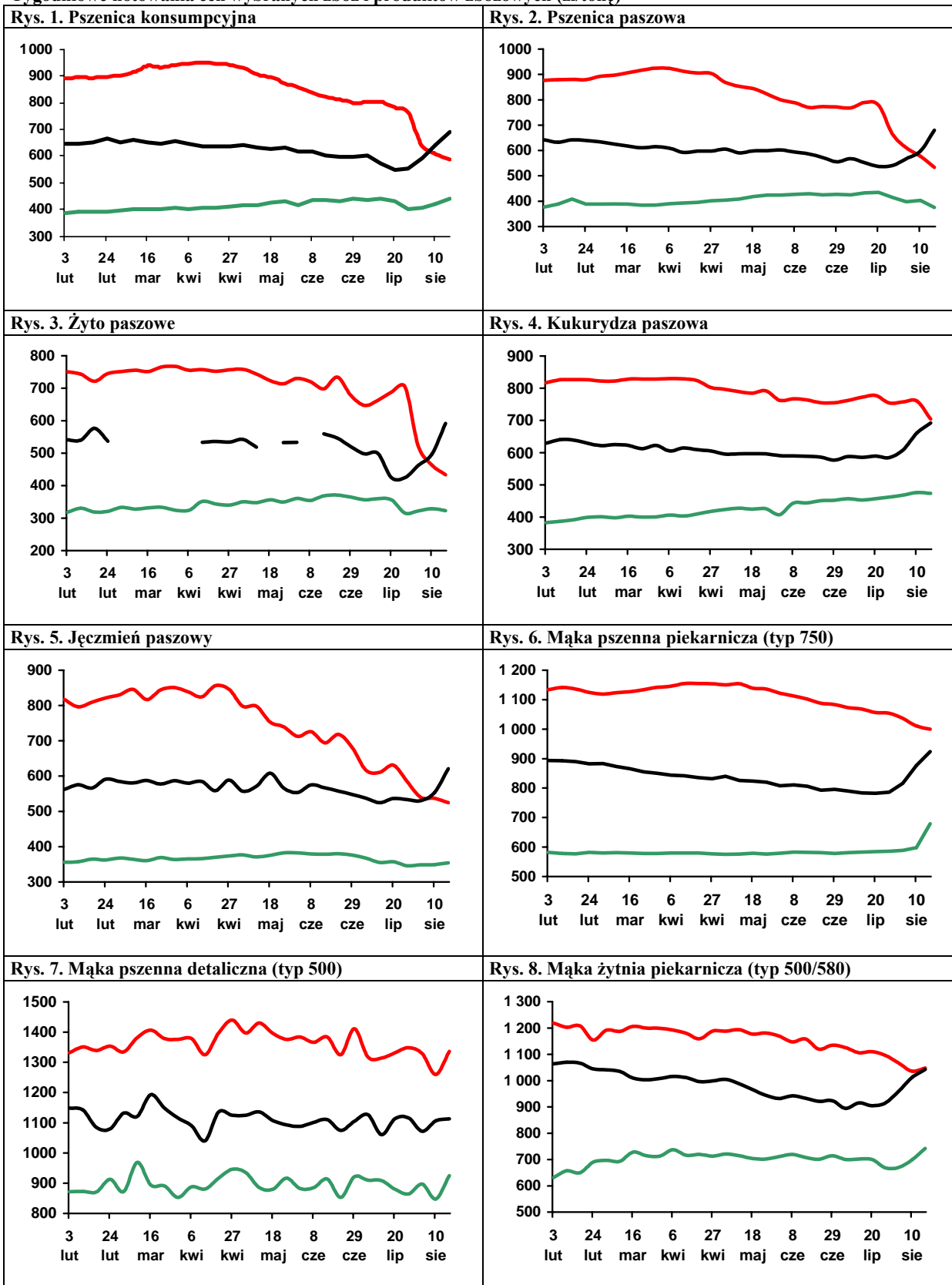
Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

Tab. 10. Ceny zbóż za granicą (EUR/tonę)

Miesiące	Pszenica konsumpcyjna Niemcy	Pszenica konsumpcyjna Czechy	Żyto konsumpcyjne Niemcy	Jęczmień paszowy Niemcy	Jęczmień paszowy Czechy	Kukurydza paszowa Słowacja	Kukurydza paszowa Czechy
2007 I	154,33	141	155,90	143,62	122	124	154
II	154,91	144	159,66	143,04	116	124	145
III	154,91	148	162,55	139,93	115	131	130
IV	156,13	149	159,58	140,09	120	132	142
V	157,32	149	159,73	143,00	121	125	138
VI	160,52	146	158,10	145,85	112	124	148
VII	194,75	148	172,88	159,86	131	139	140
VIII	211	180	194	183	149	142	152
IX	253	188	250	219	158	166	163
X	255	214	250	230	206	235	214
XI	239	224	238	223	199	220	212
XII	254	225	240	237	202	220	211
2008 I	258	229	251	238	198	223	211
II	263	239	245	233	256	223	223
III	250	242	220	232	234	214	222
IV	229	250	.	201	244	209	223
V	217	237	.	192	219	221	215
VI	204	238	189	173	206	206	208
VII	202	235	177	171	171	185	209
VIII	178	186	154	157	146	181	183

Źródło: ZMP, biuletyn Ministerstwa Rolnictwa.

Tygodniowe notowania cen wybranych zbóż i produktów zbożowych (zł/tonę)

Legenda:

2008

2007

2006

Źródło: Biuletyn „Rynek zbóż” 2005-08; ZSRIR, MRiRW.

Rynek cukru

Piotr Szajner

W sezonie 2008/2009 kwota produkcji cukru została zmniejszona do 1405 tys. ton. Powodem tego jest trwająca reforma systemu regulacji rynku cukru w UE, której jednym z celów jest zmniejszenie produkcji o 5-6 mln ton. Zakłady przemysłu cukrowniczego przekazały do Funduszu Restrukturyzacji ok. 365 tys. ton cukru, uzyskując w zamian pomoc finansową na zamykanie zakładów.

Konsekwencją tego było zmniejszenie powierzchni uprawy buraków cukrowych do 170-180 tys. ha. Plony przewidywane są w wysokości ok. 500 dt/ha, a zbiory mogą osiągnąć poziom 8,5-9,0 mln ton. W tych warunkach produkcja cukru wyniesie 1350-1420 tys. ton i będzie o ok. 200 tys. ton mniejsza zużycia krajowego. W sezonie 2008/2009 uwidoczną się pierwsze skutki reformy systemu regulacji rynku cukru w UE, której jednym z celów jest zmniejszenie produkcji cukru o 5-6 mln ton oraz zwiększenie importu. W konsekwencji Polska i wiele innych krajów członkowskich staną się importerami netto cukru.

W sezonie 2008/2009 minimalna cena skupu zostanie obniżona do 27,83 EUR/tonę, tj. o 6,7% w porównaniu z sezonem 2007/2008. W związku z tym ceny skupu w 2008 r. spadną do ok. 97 zł/tonę i będą o ok. 11% niższe niż przed rokiem. Spadek cen będzie częściowo rekompensowany w formie płatności cukrowych, które mogą wynieść ok. 43,1 zł/tonę, wobec 37,29 zł/tonę w poprzednim sezonie.

Zużycie cukru w kraju wynosi ok. 1620 tys. ton. Spożycie w gospodarstwach domowych wykazuje tendencję spadkową, a wzrasta zużycie we wtórnym przetwórstwie żywności. W 2007 r. przeciętne spożycie cukru w gospodarstwach domowych wyniosło ok. 17 kg/osobę i było mniejsze niż przed integracją

z UE (20 kg/osobę). Rosnące zużycie cukru w przemyśle spożywczym potwierdza duża produkcja artykułów spożywczych zawierających cukier. W 2008 r. możliwy jest także wzrost zużycia cukru w przemyśle chemicznym, w tym przede wszystkim nadwyżek produkcyjnych.

Utrzymuje się tendencja spadkowa cen cukru na rynku krajowym. W lipcu br. ceny zbytu były o 3-4% niższe niż w czerwcu oraz o 20% niższe niż przed rokiem. Analogiczna sytuacja występuje w handlu detalicznym, gdzie ceny spadły o 2% w porównaniu do marca i były 16% niższe niż przed rokiem. Powodem spadku cen jest duża podaż cukru i aprecjacja złotego względem euro. W sezonie 2008/2009 cena referencyjna cukru w UE spadnie o 14,3% do 541,5 EUR/tonę. W konsekwencji w czwartym kwartale br. prawdopodobnie może wystąpić dalszy spadek cen cukru.

W pierwszym półroczu br. eksport cukru wyniósł 207 tys. ton, w tym ok. 105 tys. ton do krajów UE. Na rynek unijny cukier sprzedawano po cenach 490-545 EUR/tonę, a więc niższych od ceny referencyjnej (631,9 EUR/tonę). W eksporcie do krajów trzecich uzyskiwano ceny 220-238 EUR/tonę, które były zbliżone do cen na rynku światowym. Import cukru wyniósł ok. 50 tys. ton i był znacznie większy niż przed rokiem. W związku z przewidywaną małą produkcją cukru w drugim półroczu możliwy jest znaczący wzrost importu.

W sierpniu 2008 r. na rynku światowym ceny cukru białego wzrosły do ok. 400 USD/tonę. W transakcjach gotówkowych za cukier surowy na giełdzie w Nowym Jorku (kontrakt 11) płacono ok. 340 USD/tonę.

Tab. 1. Produkcja wybranych artykułów spożywczych zawierających cukier (tys. ton, mln hl)

Miesiące		Czekolada	Wyroby czekoladowane	Cukierki	Dżemy owocowe	Słodzone napoje bezalkoholowe
2007	V	9,6	5,1	4,6	4,1	3,0
	VI	9,0	4,5	4,5	5,3	3,7
	VII	7,3	6,6	3,9	4,7	3,4
	VIII	14,1	9,9	4,0	3,4	2,5
	IX	16,1	11,5	4,0	4,0	2,3
	X	17,5	13,6	4,7	4,7	2,0
	XI	15,8	11,7	4,4	3,9	2,5
XII	10,2	9,1	3,3	3,3	2,3	
2008	I	14,0	9,8	4,2	4,2	3,1
	II	13,4	8,6	4,3	7,1	2,2
	III	11,7	6,8	4,0	6,3	2,6
	IV	11,6	6,2	4,8	8,1	3,1
	V	8,5	5,6	4,6	6,4	3,3
	VI	8,4	5,4	5,3	9,7	3,5
I-VI 2007		72,7	41,0	25,8	25,8	16,4
I-VI 2008		67,6	42,4	27,1	41,7	17,9
I-VI 08 I-VI 07 *100%		92,9	103,3	105,0	161,4	108,9

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane GUS z przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 50 pracowników.

Tab. 2. Ceny w handlu zagranicznym cukrem (EUR/tonę)

Miesiące		Eksport			Import		
		Ogółem	UE-27	Kraje trzecie	Ogółem	UE-27	Kraje trzecie
2007	V	504,88	549,36	304,95	769,55	803,46	577,88
	VI	455,20	500,14	282,85	641,85	720,77	420,17
	VII	414,69	547,00	254,62	656,35	790,49	364,63
	VIII	387,56	456,86	242,91	578,14	614,07	486,32
	IX	340,07	502,89	239,23	570,82	587,46	483,46
	X	351,39	491,66	220,13	624,47	657,32	526,23
	XI	303,70	505,25	214,01	588,59	615,72	558,76
XII	336,34	534,68	216,01	569,64	576,61	555,38	
2008	I	374,45	542,97	221,56	596,57	622,20	576,20
	II	359,49	522,68	229,89	549,50	544,03	554,73
	III	388,47	545,39	238,27	535,00	554,67	509,10
	IV	403,29	502,05	253,53	581,13	640,48	400,52
	V	365,00	490,91	233,40	585,64	632,08	450,57
	VI	370,47	511,45	232,52	500,32	654,67	484,29

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych MF i CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

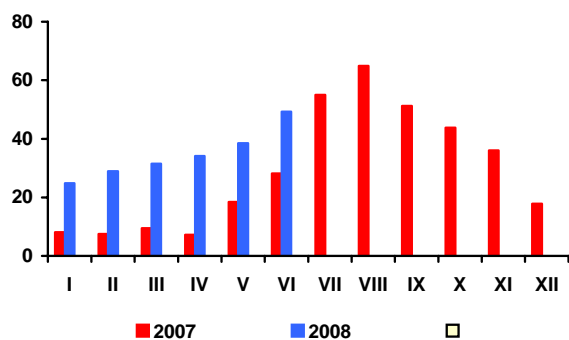
Tab. 3. Ceny cukru w Polsce (zł/kg)

Miesiące		Ceny zbytu		Cena referencyjna ^a	Cena detaliczna
		workowany	paczkowany		
2007	V	2,57	2,57	2,39	3,05
	VI	2,52	2,50	2,41	3,01
	VII	2,44	2,43	2,38	2,97
	VIII	2,48	2,46	2,39	2,94
	IX	2,45	2,42	2,39	2,93
	X	2,45	2,50	2,34	2,93
	XI	2,45	2,55	2,31	2,94
XII	2,40	2,51	2,28	2,94	
2008	I	2,35	2,40	2,28	2,93
	II	2,28	2,26	2,26	2,90
	III	2,15	2,16	2,24	2,80
	IV	2,12	2,12	2,18	2,71
	V	2,10	2,16	2,15	2,69
	VI	2,09	2,13	2,13	2,62
	VII	2,03	2,05	2,06	2,57

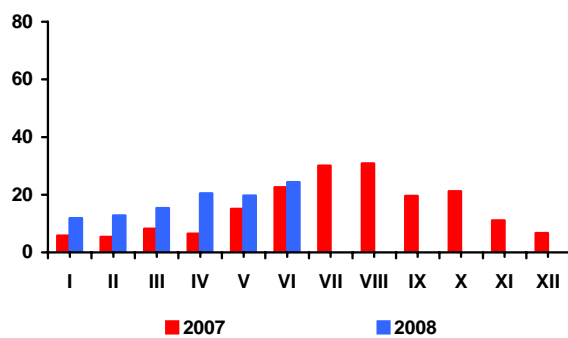
^a cenę referencyjną 631,9 EUR/tonę przeliczono na polską walutę wg miesięcznych kursów NBP, bez VAT

Źródło: Dane GUS.

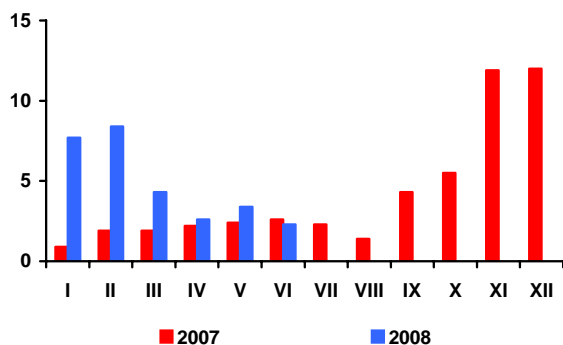
Rys. 1. Eksport ogółem (tys. ton)

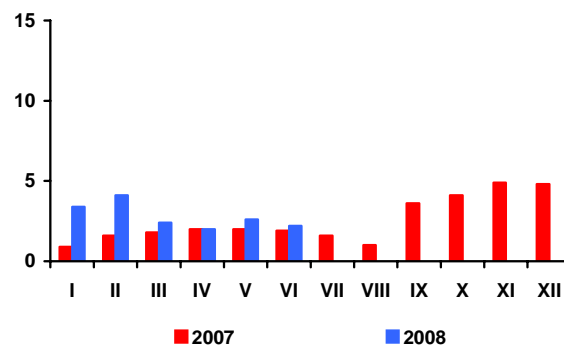
Rys. 2. Eksport do UE-27 (tys. ton)

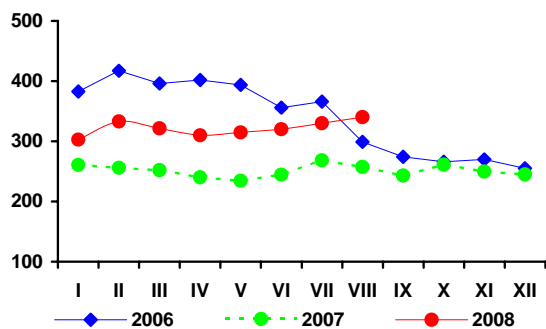
Rys. 3. Import ogółem (tys. ton)

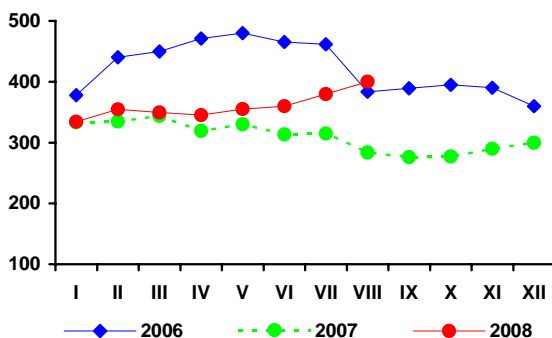
Rys. 4. Import z UE-27 (tys. ton)

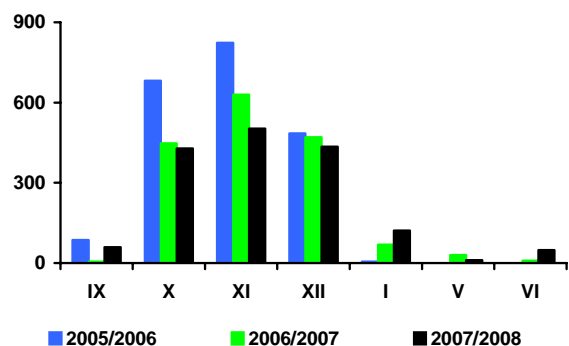
Rys. 5. Ceny cukru surowego na giełdzie w Nowym Jorku, Kontrakt Nr 11 (USD/tonę)

Rys. 6. Ceny cukru białego na giełdzie w Londynie, Kontrakt Nr 5 (USD/tonę)

Rys. 3. Produkcja cukru (tys. ton)

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane MRiRW, MF, F.O Licht's „International Sugar and Sweetener Report”, GUS.

Rynek rzepaku

Ewa Rosiak

Według najnowszej oceny Oil Word światowa produkcja rzepaku w sezonie 2008/09 wyniesie 55,3 mln ton i będzie o 6,4 mln ton większa niż w sezonie poprzednim. Obecne szacunki są o 2,9 mln ton większe niż przed trzema miesiącami.

Zbiory rzepaku w UE-27 szacuje się na 18,8 mln ton, tj. o 0,5 mln ton powyżej zeszłorocznego poziomu. We wcześniejszych prognozach zakładano ich niewielki spadek. Mimo wysokich zbiorów, w sezonie 2008/09 bilans rzepaku w UE-27 będzie napięty. Przewiduje się bowiem, iż jego przerób zwiększy się do 19,2 mln ton (o 0,4 mln ton powyżej tegorocznych zbiorów), z 18,3 mln ton w sezonie poprzednim. Będzie to rezultat dalszego wzrostu popytu na olej rzepakowy, głównie ze strony producentów biodiesla. Dlatego konieczny będzie import 1,6 mln ton rzepaku, wobec 0,7 mln ton w sezonie poprzednim. Największym dostawcą tego surowca dla UE-27 będzie Ukraina, która w br. osiągnęła rekordowo wysokie zbiory. Wyniosły one 2,9 mln ton i były prawie trzykrotnie większe niż w roku poprzednim, z tego 2,5 mln ton będzie przedmiotem eksportu. Na koniec sezonu zapasy rzepaku w UE-27 wyniosą 0,9 mln ton i będą tylko o 0,1 mln ton większe niż przed rokiem.

Ceny rzepaku i produktów jego przerobu, które w I półroczu 2008 r. systematycznie rosły na rynku europejskim, od początku lipca maleją, zarówno w transakcjach rzeczywistych, jak i terminowych. Mimo spadków, są one nadal znacząco wyższe w porównaniu z analogicznymi okresami roku poprzedniego. W połowie sierpnia spadki cen rzepaku zostały zahamowane. Na giełdzie Matif w okresie 14-28 sierpnia ceny rzepaku w kontraktach terminowych na listopad wzrosły z 384 EUR/tonę do 396 EUR/tonę. W porównaniu z tym samym okresem roku poprzedniego były odpowiednio o ok. 60-70 EUR/tonę wyższe.

Z wstępnego szacunku GUS wynika, iż tegoroczne zbiory rzepaku w Polsce wyniosły ok. 1,9 mln ton i były o ok. 8% mniejsze niż przed rokiem. Nastąpił większy spadek areалу uprawy (o 7% do 0,7 mln ha), niż plonów rzepaku (o 3% do 25,9 dt/ha). W lipcu skupiono ok. 924 tys. ton rzepaku, w sierpniu ok. 290 tys. ton. Przeciętna cena skupu (ok. 1274 zł/tonę - lipiec i ok. 1210 zł/tonę - sierpień) była w obydwu miesiącach o ok. 34%

wyższa niż przed rokiem. Znacząco wyższe niż przed rokiem były też ceny zbytu oleju rzepakowego rafinowanego niekonfekcjonowanego i śruty rzepakowej, mimo powolnego ich spadku. W sierpniu ceny zbytu oleju rzepakowego niekonfekcjonowanego (ok. 3420 zł/tonę) i śruty rzepakowej (ok. 522 zł/tonę) były odpowiednio o ok. 1 i 12% niższe niż przed miesiącem. W porównaniu z sierpniem roku poprzedniego olej był o ok. 23% droższy, zaś za śrutę płacono o ok. 4% więcej.

W I półroczu 2008 r. krajowy przerób rzepaku był mniejszy niż w I półroczu 2007 r. Zakłady przemysłu tłuszczowego (liczące 50 i więcej osób stałej załogi) wyprodukowały łącznie ok. 253 tys. ton surowego oleju rzepakowego, tj. o 10,8% mniej niż w I półroczu 2007 r. Niewiele większa niż przed rokiem była produkcja oleju rzepakowego rafinowanego (wzrost o 1,1% do 193 tys. ton), zaś produkcja margaryn była mniejsza (spadek o 4,2% do 160 tys. ton).

W I półroczu 2008 r. eksport rzepaku i oleju rzepakowego był znacząco mniejszy niż w I półroczu 2007 r. Eksport śruty rzepakowej i margaryn był większy. Większy też był import wszystkich surowców i produktów oleistych. W I półroczu 2008 r. wywieziono: 38 tys. ton rzepaku (o 23% mniej niż w I półroczu 2007 r.), 55 tys. ton oleju rzepakowego (o 58% mniej), 209 tys. ton śruty rzepakowej (o 22% więcej) i 33 tys. ton margaryn (o 28% więcej). Przywieziono: 1035 tys. ton śrut oleistych (o 2% więcej niż w I półroczu 2007 r.), 198 tys. ton olejów roślinnych (o 5% więcej), 70 tys. ton nasion oleistych (o 28% więcej) i 23 tys. ton margaryn (o 63% więcej).

Utrzymuje się wysoka dynamika wzrostu cen detalicznych tłuszczów roślinnych. W lipcu, w porównaniu z miesiącem poprzednim, olej rzepakowy konfekcjonowany podrożał bardziej w detalu niż u producenta. W pierwszych siedmiu miesiącach 2008 r. ceny detaliczne tłuszczów roślinnych wzrosły średnio o 10,9% (w relacji lipiec do grudnia), zaś tłuszczów zwierzęcych zmalały (średnio o 9,5%). Wzrost cen tłuszczów roślinnych był znacząco większy niż całej żywności łącznie z napojami bezalkoholowymi (1,9%).

Tab. 1. Krajowy bilans olejów roślinnych (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import olejów ogółem	Eksport olejów ogółem	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2006 I-XII	600 369	429 465	197 914	831 920	21,82	33,0	72,2
2007 I-XII	633 054	381 522	262 760	751 816	19,72	41,5	84,2
2007 VI	40 099	26 727	24 293	42 533	1,12	60,6	94,3
VII	37 497	23 626	27 172	33 951	0,89	72,5	110,4
VIII	58 272	29 462	21 244	66 490	1,74	36,5	87,6
IX	57 986	28 289	17 867	68 408	1,79	30,8	84,8
X	57 509	43 126	23 215	77 420	2,03	40,4	74,3
XI	56 440	41 993	20 095	78 338	2,05	35,6	72,0
XII	48 888	26 365	20 802	54 451	1,43	42,6	89,8
2008 I	52 715	36 271	14 142	74 844	2,0	26,8	70,4
II	53 726	37 801	13 126	78 401	2,1	24,4	68,5
III	45 134	38 030	8 716	74 448	2,0	19,3	60,6
IV	46 559	29 314	9 275	66 598	1,7	19,9	69,9
V	32 338	30 446	6 697	56 087	1,5	20,7	57,7
VI	22 764	25 922	9 202	39 484	1,0	40,4	57,7
Zmiany w %							
<u>VI 2008</u> <u>V 2008</u>	-29,6	-14,9	37,4	-29,6	-29,6	x	x
<u>VI 2008</u> <u>VI 2007</u>	-43,2	-3,0	-62,1	-7,2	-7,2	x	x
<u>VI 2008</u> <u>XII 2007</u>	-53,4	-1,7	-55,8	-27,5	-27,5	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe
 Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 2. Krajowy bilans oleju rzepakowego (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2006 I-XII	600 369	8 666	185 693	423 342	11,09	30,9	141,8
2007 I-XII	633 054	15 714	250 613	398 155	10,43	39,6	159,0
2007 VI	40 099	296	23 644	16 751	0,44	59,0	239,4
VII	37 497	583	25 889	12 191	0,32	69,0	307,6
VIII	58 272	1 697	19 913	40 056	1,05	34,2	145,5
IX	57 986	2 721	17 379	43 328	1,14	30,0	133,8
X	57 509	4 857	22 231	40 135	1,05	38,7	143,3
XI	56 440	2 873	18 175	41 138	1,08	32,2	137,2
XII	48 888	1 499	17 655	32 732	0,86	36,1	149,4
2008 I	52 715	1 532	13 223	41 024	1,08	25,1	128,5
II	53 726	3 113	12 423	44 416	1,16	23,1	121,0
III	45 134	3 129	7 030	41 233	1,08	15,6	109,5
IV	46 559	4 383	8 135	42 807	1,12	17,5	108,8
V	32 338	6 295	5 254	33 379	0,88	16,2	96,9
VI	22 764	5 433	8 598	19 599	0,51	37,8	116,1
Zmiany w %							
<u>VI 2008</u> <u>V 2008</u>	-29,6	-13,7	63,6	-41,3	-41,3	x	x
<u>VI 2008</u> <u>VI 2007</u>	-43,2	1735,5	-63,6	17,0	17,0	x	x
<u>VI 2008</u> <u>XII 2007</u>	-53,4	262,4	-51,3	-40,1	-40,1	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe
 Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 3. Krajowy bilans śrut oleistych (tony)

Okres	Produkcja śrutu rzepakowej ^a	Import śrut ogółem	Eksport śrut ogółem	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2006 I-XII	900 554	2 117 286	400 876	2 616 964	44,5	34,4
2007 I-XII	949 581	2 132 824	430 831	2 651 574	45,4	35,8
2007 VI	56 246	216 607	21 088	251 765	37,5	22,3
VII	87 408	152 252	46 930	192 730	53,7	45,4
VIII	86 979	150 578	36 764	200 793	42,3	43,3
IX	86 264	240 590	38 436	288 418	44,6	29,9
X	84 660	166 284	55 284	195 660	65,3	43,3
XI	73 332	191 907	46 433	218 806	63,3	33,5
XII	79 073	172 665	50 053	201 685	63,3	39,2
2008 I	80 589	199 976	55 993	224 572	69,5	35,9
II	67 701	142 366	43 849	166 218	64,8	40,7
III	69 839	129 396	42 538	156 697	60,9	44,6
IV	48 507	196 206	17 891	226 822	36,9	21,4
V	34 146	194 120	16 754	211 512	49,1	16,1
VI	56 246	216 607	21 088	251 765	37,5	22,3
Zmiany w %						
<u>VI 2008</u> V 2008	-29,6	-1,1	-6,4	-6,7	x	x
<u>VI 2008</u> VI 2007	-43,2	13,3	-46,2	5,6	x	x
<u>VI 2008</u> XII 2007	-53,4	1,2	-63,9	-3,3	x	x

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 4. Krajowy bilans śrutu rzepakowej (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2006 I-XII	900 554	10 044	392 913	517 685	43,6	174,0
2007 I-XII	949 581	7 121	397 411	559 291	41,9	169,8
2007 VI	60 149	249	29 449	30 949	49,0	194,4
VII	56 246	730	19 619	37 357	34,9	150,6
VIII	87 408	754	45 099	43 063	51,6	203,0
IX	86 979	1 729	34 567	54 141	39,7	160,7
X	86 264	432	34 873	51 823	40,4	166,5
XI	84 660	286	48 597	36 349	57,4	232,9
XII	73 332	549	42 965	30 916	58,6	237,2
2008 I	79 073	1 223	48 087	32 209	60,8	245,5
II	80 589	456	52 822	28 223	65,5	285,5
III	67 701	1 128	41 287	27 542	61,0	245,8
IV	69 839	1 223	39 939	31 123	57,2	224,4
V	48 507	962	13 920	35 549	28,7	136,5
VI	34 146	1 270	12 695	22 721	37,2	150,3
Zmiany w %						
<u>VI 2008</u> V 2008	-29,6	32,0	-8,8	-36,1	x	x
<u>VI 2008</u> VI 2007	-43,2	410,0	-56,9	-26,6	x	x
<u>VI 2008</u> XII 2007	-53,4	131,3	-70,5	-26,5	x	x

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 5. Krajowy bilans margaryny (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystar- czalności ^b w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2006 I-XII	345 455	25 078	39 941	330 592	8,66	11,6	104,5
2007 I-XII	345 054	31 939	62 803	314 190	8,23	18,2	109,8
2007 VI	25 088	2 513	3 438	24 163	0,63	13,7	103,8
VII	26 310	1 957	3 761	24 506	0,64	14,3	107,4
VIII	29 724	1 894	4 874	26 744	0,70	16,4	111,1
IX	32 141	2 713	6 478	28 376	0,74	20,2	113,3
X	34 778	3 108	8 603	29 283	0,77	24,7	118,8
XI	32 628	3 279	8 213	27 694	0,73	25,2	117,8
XII	22 746	4 866	4 640	22 972	0,60	20,4	99,0
2008 I	27 706	5 632	5 907	27 431	0,72	21,3	101,0
II	28 111	4 519	5 575	27 055	0,71	19,8	103,9
III	24 567	3 845	4 822	23 590	0,62	19,6	104,1
IV	25 505	3 803	5 904	23 404	0,61	23,1	109,0
V	25 184	2 629	5 385	22 428	0,59	21,4	112,3
VI	28 586	2 606	5 855	25 337	0,66	20,5	112,8
Zmiany w %							
<u>VI 2008</u> V 2008	13,5	-0,9	8,7	13,0	13,0	x	x
<u>VI 2008</u> VI 2007	13,9	3,7	70,3	4,9	4,9	x	x
<u>VI 2008</u> XII 2007	25,7	-46,4	26,2	10,3	10,3	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 6. Ceny skupu (zł/tonę)

Okres	Rzepak ^a	Pszenvica	Relacja cen
2006 I-XII	934,4	447,6	2,09
2007 I-XII	956,6	699,6	1,37
2007 VII	950,8	552,4	1,72
VIII	963,2	678,6	1,42
IX	1053,4	837,3	1,26
X	1065,0	825,7	1,29
XI	1009,8	799,1	1,26
XII	1081,4	803,8	1,35
2008 I	1085,0	861,2	1,26
II	1144,0	879,7	1,30
III	1188,0	909,6	1,31
IV	1370,0	921,6	1,49
V	1567,0	844,6	1,86
VI	1548,0	804,1	1,93
VII	1273,8	689,7	1,85
Zmiany w %			
<u>VII 2008</u> VI 2008	-17,7	-14,2	x
<u>VII 2008</u> VII 2007	34,0	24,9	x
<u>VII 2008</u> XII 2007	17,8	-14,2	x

^a ceny roczne oraz za VII, VIII i IX – dane GUS, pozostałe miesięczne – dane MRiRW
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 7. Ceny olejów roślinnych konfekcjonowanych (zł/litr)

Okres	Ceny zbytu			Ceny detaliczne		
	olej rzepakowy	olej sojowy	olej słonecznikowy	olej rzepakowy	olej sojowy	olej słonecznikowy
2006 I-XII	3,22	3,87	4,07	4,70	5,24	5,60
2007 I-XII	3,63	3,64	4,29	4,91	5,35	5,53
VII	3,43	4,07	4,10	4,81	5,27	5,40
VIII	3,46	4,18	4,12	4,83	5,29	5,42
IX	3,62	4,13	4,20	4,90	5,39	5,52
X	3,86	4,65	4,68	5,04	5,44	5,63
XI	4,00	x	5,01	5,22	5,57	5,83
XII	3,94	x	5,02	5,30	5,66	5,95
2008 I	4,01	x	5,54	5,44	5,78	6,03
II	4,13	4,04	5,51	5,54	5,93	6,11
III	4,65	4,52	5,58	5,77	6,07	6,27
IV	4,63	4,87	5,74	5,96	6,24	6,48
V	4,63	5,04	5,97	6,03	6,42	6,93
VI	4,68	x	5,97	6,10	6,55	7,15
VII	4,71	x	5,55	6,16	6,62	7,29
Zmiany w %						
<u>VII 2008</u> <u>VI 2008</u>	0,6	x	-7,0	1,0	1,1	2,0
<u>VII 2008</u> <u>VII 2007</u>	37,3	x	35,4	28,1	25,6	35,0
<u>VII 2008</u> <u>XII 2007</u>	19,5	x	10,6	16,2	17,0	22,5

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

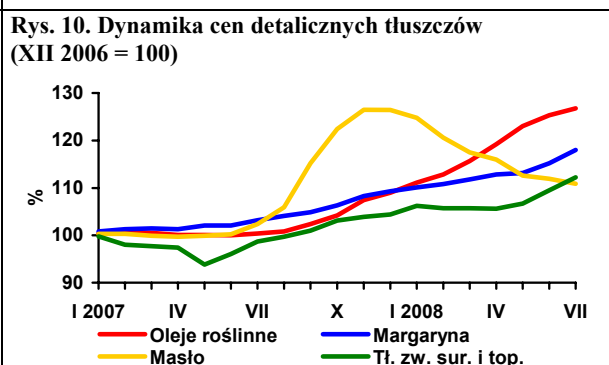
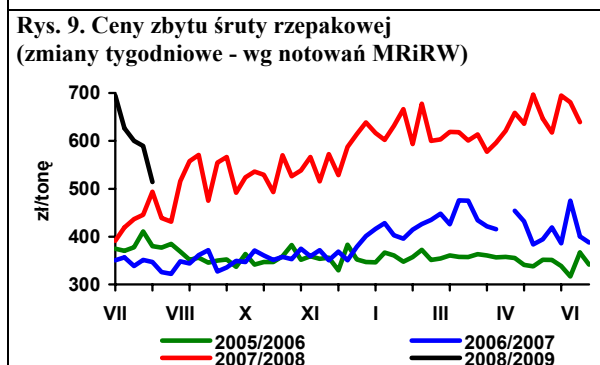
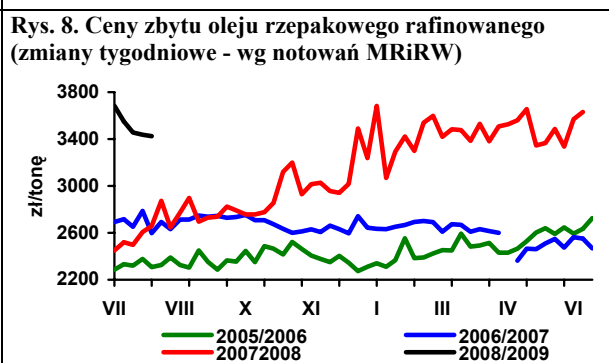
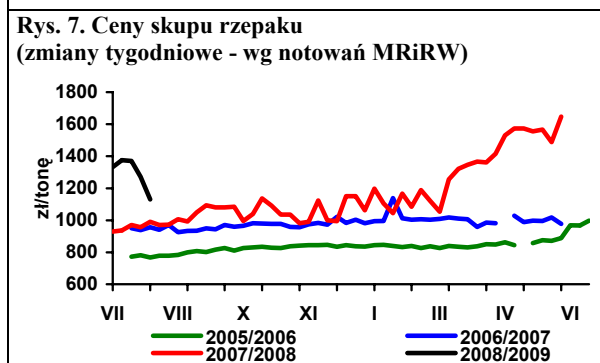
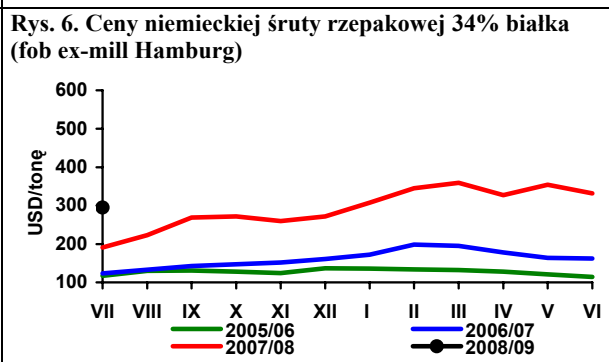
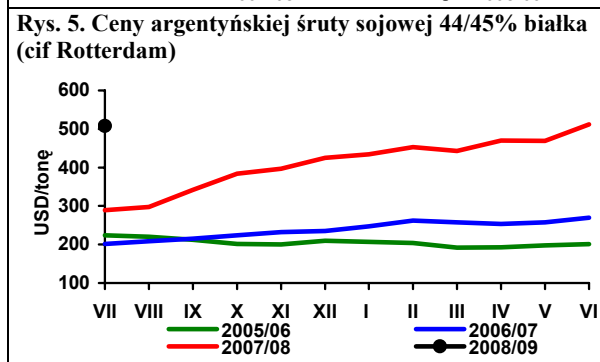
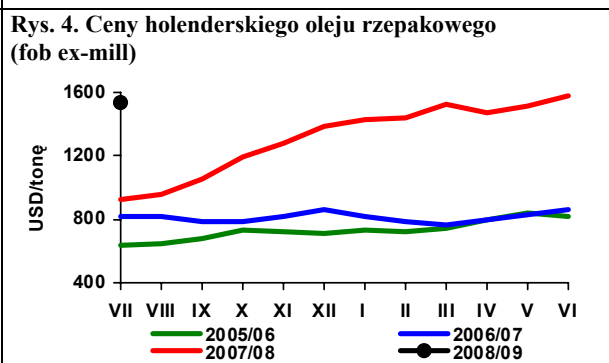
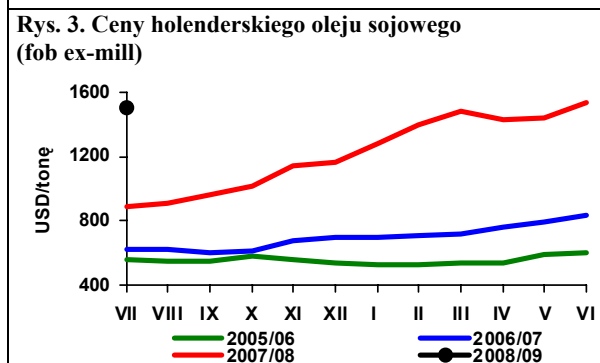
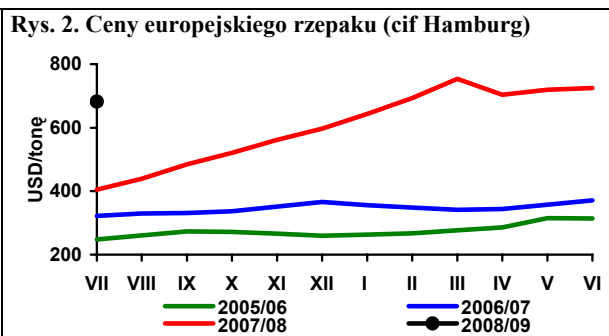
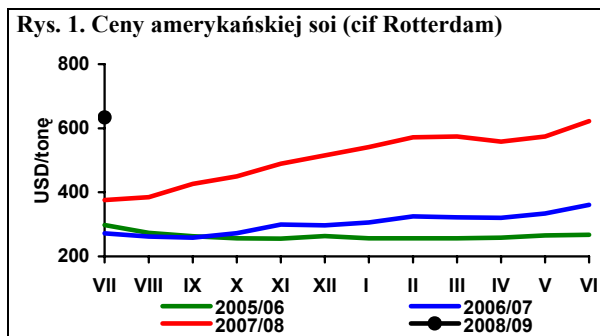
Tab. 8. Ceny tłuszczów roślinnych i zwierzęcych (zł/kg)

Okres	Ceny zbytu					Ceny detaliczne				
	margaryna palma w op. 250 g	masło roślinne w op. 250 g	masmix za 1 kg	masło w op. 200 g ^a	smalec w op. 250 g	margaryna palma w op. 250 g	masło roślinne w op. 500 g	masmix w op. 400 g	masło w op. 200 g ^b	smalec w op. 250 g
2006 I-XII	3,72	4,76	6,62	11,44	2,83	4,88	6,26	12,13	15,15	4,60
2007 I-XII	4,40	5,24	7,16	13,15	2,78	5,16	x	12,18	16,90	4,40
VII	4,16	4,96	7,15	12,85	2,67	5,04	x	12,05	15,85	4,28
VIII	1,06	1,26	7,12	13,94	2,74	1,28	x	4,84	3,29	1,07
IX	4,36	5,16	7,21	15,06	2,84	5,16	x	12,28	18,50	4,32
X	4,96	5,40	7,36	15,61	3,01	5,32	x	12,40	19,70	4,40
XI	5,24	5,44	7,53	15,45	3,05	5,56	x	12,43	20,55	4,56
XII	5,28	5,44	7,31	14,97	3,06	5,68	x	12,53	20,55	4,68
2008 I	5,32	x	x	14,10	3,14	7,36 ^c	x	12,73	20,35	4,72
II	5,76	5,40	x	13,71	3,17	7,52 ^c	x	12,80	19,70	4,72
III	5,92	5,64	x	13,59	3,17	7,76 ^c	x	12,80	19,30	4,80
IV	5,96	5,60	x	13,36	3,16	7,92 ^c	x	12,85	18,90	4,80
V	5,88	5,64	x	13,12	3,25	8,08	x	13,15	18,35	4,84
VI	6,24	5,64	x	13,05	3,69	8,40	x	13,50	18,25	4,88
VII	6,40	5,60	x	13,00	3,70	8,84	x	13,65	18,05	5,04
Zmiany w %										
<u>VII 2008</u> <u>VI 2008</u>	2,6	-0,7	x	-0,4	0,3	5,2	x	1,1	-1,1	3,3
<u>VII 2008</u> <u>VII 2007</u>	53,8	12,9	x	1,2	38,6	75,4	x	13,3	13,9	17,8
<u>VII 2008</u> <u>XII 2007</u>	21,2	2,9	x	-13,2	20,9	55,6	x	9,0	-12,2	7,7

^a masło świeże i chłodnicze o zawartości tłuszczu nie przekraczającej 85% masy

^b masło świeże o zawartości tłuszczu 82,0-82,5% mas, ^c od I 2008 r. margaryna do pieczenia, np. Kasia

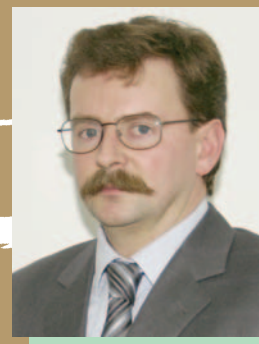
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych Oil World, GUS i MRiRW.

Rynek ziemniaków

Wiesław Dzwonkowski

W bieżącym roku były dosyć korzystne warunki agrometeorologiczne dla uprawy ziemniaków. Sadzenie ziemniaków na najwcześniejszy zbiór miało miejsce już pierwszej dekadzie kwietnia, a odmian średniopóźnych i późnych w wię-kszości w trzeciej dekadzie kwietnia. Do końca maja pogoda sprzyjała wegetacji ziemniaków. Niedobór opadów w końcu maja i czerwcu (głównie w północno-zachodniej i centralnej Polsce) zahamował rozwój roślin, ale jednocześnie dzięki bezdeszczowej i słonecznej pogodzie w czerwcu, nie rozwinęła się zaraza ziemniaka, co korzystnie wpłynęło na jakość i wysokość plonów.

Brak jest obecnie szacunków GUS co do wielkości zbiorów ziemniaków w 2008 r. Można jednak przewidywać, że plony ziemniaków w bieżącym roku powinny być tylko nieznacznie niższe w porównaniu z wysokim ich ubiegłorocznym poziomem. Prawdopodobnie w większym stopniu została ograniczona powierzchnia ich uprawy, którą wstępnie szacuje się na ok. 530 tys. ha. W konsekwencji zbiory ziemniaków obniżą się ok. 10% do 10,5-11,0 mln ton.

Ceny ziemniaków utrzymywały się na stosunkowo niskim poziomie w całym roku gospodarczym 2007/08. Średnio w całym minionym sezonie wyniosły one 614 zł/t i były o 46% niższe niż w sezonie poprzednim, a w porównaniu z sezonem 2005/06 spadek ten wyniósł ok. 16%. W lipcu i sierpniu ceny ziemniaków były wyższe w porównaniu z ubiegłym rokiem, ale znacząco niższe aniżeli w rekordowym sezonie 2006/07. Mimo obniżenia cen skupu ziemniaków wzrost cen przetworów ziemniaczanych w sezonie 2007/08 był większy aniżeli w sezonie 2006/07 i wyniósł 7-10%, za wyjątkiem chipsów, które podrożały o 2%. Pierwsze miesiące bieżącego sezonu nie przyniosły istotnych zmian cen tych produktów.

Ceny skrobi ziemniaczanej w ostatnich miesiącach charakteryzowały się spadkiem na poziomie producenta oraz stabilizacją w sprzedaży detalicznej. W sezonie 2007/08 średni poziom cen zbytu skrobi ziemniaczanej wyniósł 2,36 zł/kg i był 1,2% wyższy w porównaniu z sezonem poprzednim. Natomiast przeciętna cena detaliczna w tym okresie ukształtował się na

poziomie 4,52 zł/kg i była o ponad 30% wyższa aniżeli w sezonie 2006/07. Zbliżająca się kampania 2008/09 prawdopodobnie powinna przynieść obniżkę cen skrobi ziemniaczanej, zwłaszcza w sprzedaży detalicznej, gdyż obecnie cena detaliczna mąki ziemniaczanej jest ponad 2-krotnie wyższa aniżeli cena zbytu, podczas gdy z reguły różnica ta nie przekraczała 80%.

Wysoka podaż i niskie ceny ziemniaków spowodowały, że ich eksport znacząco wzrósł i w całym sezonie 2007/08 wyniósł 42,2 tys. ton, wobec zaledwie 7,2 tys. ton. Głównym odbiorcą polskich ziemniaków były kraje WNP (ok. 86% w minionym sezonie), w tym głównie Mołdawia i Ukraina; po zniesieniu zakazu wyeksportowano też 1,7 tys. ton ziemniaków na rynek rosyjski. Spośród krajów UE głównym odbiorcą jest Rumunia i Litwa oraz Włochy.

Import ziemniaków znacząco się obniżył, gdyż w całym minionym sezonie wyniósł ok. 76,2 tys. ton i był o ponad 100 tys. ton mniejszy aniżeli w sezonie 2006/07. Mimo tak korzystnych uwarunkowań Polska pozostała jednak znaczącym importermem netto ziemniaków nieprzetworzonych.

Niższa niż poprzednim sezonie była sprzedaż na rynki zagraniczne przetworów spożywczych z ziemniaków. W sezonie 2007/08 sprzedaż frytek na rynki zagraniczne wyniosła 92,3 tys. ton, a chipsów 13,8 tys. ton (odpowiednio: 95,4 i 16,0 tys. ton w sezonie poprzednim). Obniżył się także ich import. W minionym sezonie sprowadzono 39,7 tys. ton frytek i 3,3 tys. ton chipsów (49,1 i 4,7 tys. ton w poprzednim sezonie).

Utrzymuje się też spadek importu produktów skrobiowych, obserwowany zwłaszcza w I półroczu 2008 r. Przywóz syropów skrobiowych w tym okresie wyniósł 51,3 tys. ton, wobec 77,9 tys. ton w analogicznym okresie poprzedniego roku, a skrobi nieprzetworzonych 19,2 tys. ton (33,1 tys. ton w I półroczu 2007 r.). Na niższym poziomie ukształtował się również przywóz dekstryn i preparatów wykańcjalniczych na bazie skrobi.

Po stronie eksportu nastąpił 2-krotny wzrost sprzedaży skrobi ziemniaczanej na rynki zagraniczne, na wyższym poziomie kształtował się też wywóz syropów skrobiowych.

Tab. 1. Skup ziemniaków i produkcja skrobi ziemniaczanej (tony)

Wyszczególnienie	Skup ziemniaków			Produkcja skrobi ziemniaczanej ^a		
	2006	2007	2008	2005	2006	2007
I	.	.	.	-	1 894	-
II	.	.	.	-	41	-
III	.	.	.	-	-	-
IV	39 100	34 600	51 800	-	-	-
V	32 400	28 400	42 400	-	-	-
VI	29 400	10 200	35 100	-	-	-
VII	21 900	22 800	32 700	-	-	-
VIII	36 700	69 100		806	-	2 363
IX	159 600	298 500		27 538	12 631	28 984
X	326 900	303 300		41 608	37 510	35 730
XI	133 700	129 300		20 373	17 714	14 131
XII	45 400	41 500		5 092	1 999	-
RAZEM	747 500 ^b	864 500 ^c	162 000	95 417	71 789	81 208

^a krochmal surowy nieodwodniony w przeliczeniu na 80% suchej masy, ^b okres VII -XII 2006, ^c okres VII-XII 2007

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Eksport ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	1 643	858	22 848	63 657	72	44 662	9 530	90 180	17 978	8 912
2006 I-XII	758	1 409	10 643	45 783	86	53 402	8 452	101 914	18 686	8 430
2007 I-XII	1 522	1 651	20 097	25 523	151	46 386	11 390	90 153	14 190	5 429
2007 I-VI	1 287	1 390	954	9 107	76	21 934	5 357	44 095	7 839	2 956
2008 I-VI	1 664	2 465	18 412	18 053	368	29 478	3 503	46 915	7 300	3 603
2007 I	2	40	84	2 018	22	2 757	649	7 173	1 315	650
II	72	-	151	1 921	12	2 914	764	7 076	1 058	709
III	167	170	173	2 286	2	3 568	942	8 225	1 689	644
IV	268	482	77	884	5	3 613	1 049	7 179	1 276	444
V	405	698	17	1 004	27	4 748	986	7 277	1 168	306
VI	373	-	452	994	8	4 334	967	7 165	1 333	203
VII	13	-	1 239	942	18	3 748	1 111	7 773	1 202	238
VIII	25	-	2 421	948	9	3 511	1 119	7 814	1 033	299
IX	39	-	7 399	3 864	17	4 805	860	7 689	1 151	384
X	38	1	4 871	3 432	9	4 869	1 138	8 824	929	522
XI	44	7	2 231	3 877	4	4 092	1 019	7 558	1 117	499
XII	76	252	981	3 353	16	3 426	785	6 399	920	530
2008 I	48	367	1 745	2 435	317	8 944	600	8 004	916	458
II	269	465	2 557	3 611	17	3 791	714	7 412	1 140	644
III	314	260	3 173	3 214	7	4 732	593	7 433	1 158	680
IV	265	972	5 583	2 674	5	4 595	449	8 345	1 034	733
V	668	402	4 240	3 223	7	4 209	555	7 307	1 618	638
VI	100	0	1 114	2 895	14	3 206	592	8 415	1 433	450

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 3. Import ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	45 566	7 988	44 205	6 967	29 735	94 745	80 414	18 621	1 481	3 112
2006 I-XII	45 010	17 310	49 552	19 312	45 485	119 696	81 120	37 196	3 897	4 662
2007 I-XII	79 048	32 086	66 176	9 295	50 721	152 471	86 443	50 624	5 065	2 987
2007 I-VI	77 606	29 167	61 822	5 822	27 278	77 935	43 795	28 458	1 855	2 211
2008 I-VI	42 301	12 637	12 606	3 582	15 379	51 336	34 064	17 570	1 864	763
2007 I	1 679	320	3 674	483	5 044	10 252	5 760	3 718	248	498
II	2 433	4 084	4 299	868	4 543	11 550	7 005	3 366	226	433
III	4 904	10 116	10 626	1 292	4 669	16 092	7 851	4 595	198	343
IV	12 598	10 360	9 307	852	3 282	12 947	6 987	3 267	217	248
V	37 790	4 190	21 550	1 167	6 322	16 597	8 275	4 781	447	393
VI	18 202	97	12 366	1 160	3 418	10 497	7 917	8 731	519	296
VII	113	1 528	3 378	897	4 151	18 690	8 043	5 087	794	110
VIII	391	1 072	437	627	3 755	11 836	7 851	4 663	559	99
IX	66	77	22	574	4 410	13 814	7 321	3 771	577	86
X	53	77	66	598	5 044	11 867	7 442	3 319	620	168
XI	130	-	44	453	3 888	11 520	7 911	2 986	412	169
XII	688	165	407	323	2 196	6 808	4 079	2 342	249	144
2008 I	703	1	653	532	1 984	8 328	6 029	3 233	343	133
II	1 636	974	742	584	3 230	9 976	5 469	2 263	276	150
III	2 280	3 896	1 379	632	2 582	8 195	6 359	3 050	227	99
IV	7 543	5 273	2 195	719	2 283	8 291	6 408	4 822	269	190
V	24 717	1 036	5 391	753	2 557	8 256	4 973	2 429	437	84
VI	5 422	1 458	2 247	361	2 744	8 289	4 825	1 773	312	107

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 4. Ceny oraz relacje cen ziemniaków i ich przetworów

Wyszczególnienie	Rodzaj Ceny	VII	V	VI	VII	Wskaźnik zmian cen	
		2007	2008	2008	2008	roczny	miesięcz.
	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
Ziemniaki	Skupu	45,7	42,7	43,9	50,8	111,2	115,7
	Targowiskowa	137,0	54,1	55,0	54,1	39,5	98,4
	Detaliczna (zł/kg)	1,24	0,77	0,76	0,77	62,1	101,3
	Importowa	81,6	114,7	86,5	.	64,8	75,3
	Eksportowa	88,1	36,1	40,5	.	36,6	112,3
Relacje cen	Skup / targowisko	0,33	0,79	0,80	0,94	-	-
	Targowisko / detal	1,10	0,70	0,72	0,70	-	-
	Skup / detal	0,37	0,55	0,58	0,66	-	-
Ziemniaki skrobiowe ^a	Skupu (zł/t)	142,4	128,7	127,5	123,2	86,5	96,6
Skrobia ziemniaczana	Zbytu (zł/kg)	2,73	2,04	2,01	1,86	68,1	92,5
Skrobia ziemniaczana	Detaliczna (zł/kg)	4,65	4,39	4,37	4,39	94,4	100,5
Frytki	Detaliczna (zł/kg)	9,08	9,30	9,32	9,28	102,2	99,6
Chipsy	Detaliczna (zł/kg)	31,70	33,00	33,30	33,40	105,4	100,3
Pyzy ziemniaczane	Detaliczna (zł/kg)	7,18	7,68	7,70	7,70	107,2	100,0
Kopytka	Detaliczna (zł/kg)	7,62	8,22	8,30	8,32	109,2	100,2

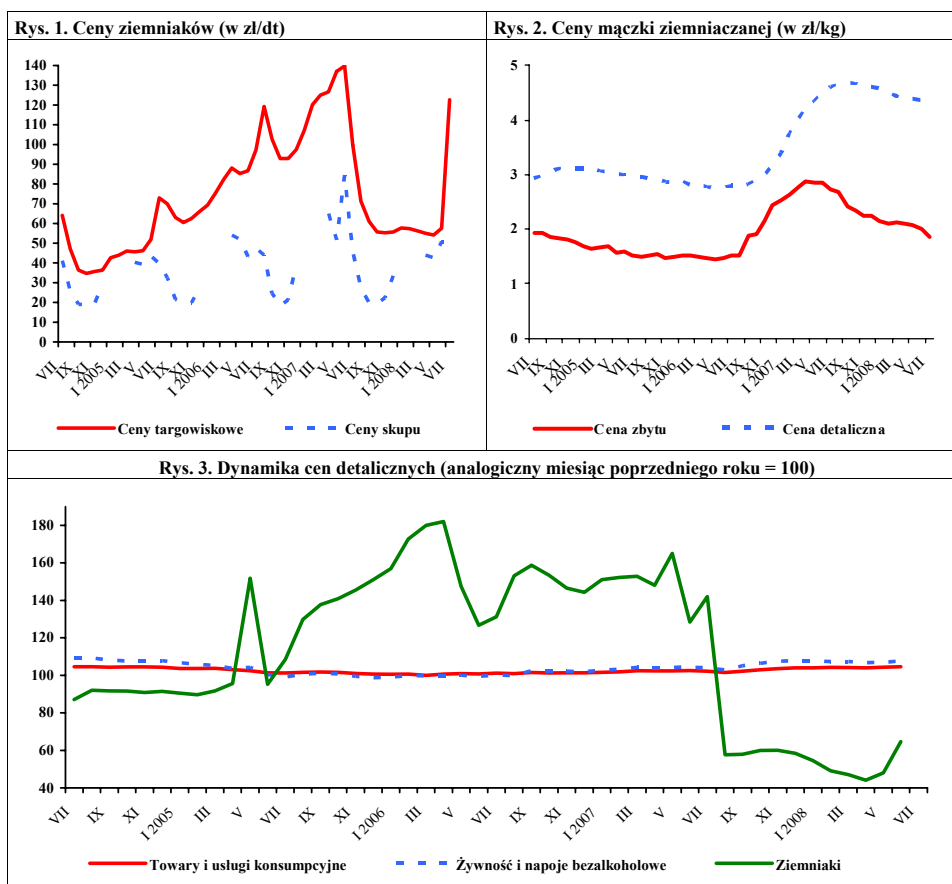
^a cena minimalna gwarantowana za ziemniaki o zawartości skrobi 18% w przelicz. wg aktualnego kursu NBP

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Ceny ziemniaków na targowiskach

		2007	2008			wsk. zmian cen	
		lipiec	maj	czerwiec	lipiec	roczny	miesięczny
		zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
1	Dolnośląskie	96,6	72,5	65,7	60,9	117,2	183,5
2	Kujawsko-pomorskie	98,0	67,6	57,7	51,5	129,8	219,6
3	Lubelskie	109,8	78,8	60,0	49,3	108,3	258,5
4	Lubuskie	108,3	80,2	71,8	61,9	120,7	188,4
5	Łódzkie	84,9	63,0	50,6	47,6	139,2	222,9
6	Małopolskie	95,8	71,6	64,5	63,9	112,5	173,1
7	Mazowieckie	102,4	68,3	56,2	46,5	135,9	292,1
8	Opolskie	112,7	87,5	69,3	60,7	105,3	176,6
9	Podkarpackie	103,3	78,3	69,0	61,8	106,1	187,5
10	Podlaskie	98,4	69,1	50,7	42,0	140,9	366,0
11	Pomorskie	94,6	76,1	69,6	65,1	130,5	181,5
12	Śląskie	97,1	72,9	59,3	58,2	116,2	172,1
13	Świętokrzyskie	96,3	60,6	60,4	48,4	120,5	228,0
14	Warmińsko-mazurskie	100,4	69,2	58,7	56,4	149,1	236,3
15	Wielkopolskie	102,3	67,4	61,0	58,5	121,8	207,6
16	Zachodniopomorskie	110,0	78,2	72,8	71,2	111,4	162,0
maksimum		112,7	87,5	72,8	72,5	x	
minimum		84,9	60,6	50,6	39,3		
różnica w %		32,8	44,4	43,8	84,4		

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS.

Rynek warzyw

Grażyna Stępa
Tomasz Smoleński

W związku z wyższą podażą w sierpniu 2008 r. w porównaniu z lipcem br. obniżyły się ceny skupu większości warzyw przeznaczonych do bezpośredniego spożycia i na eksport. Najbardziej obniżyły się ceny cebuli przeznaczonej na eksport (o 17%), kapusty (o 35%), pomidorów (o 47%), buraków do bezpośredniego spożycia (o 38%) i marchwi (o 42%). W skupie zakładów przetwórczych o 15% potaniały brokuły różyczkowane i o 6% kalafiorów różyczkowane. Natomiast podrożały ogórki (do bezpośredniego spożycia i na eksport) i fasola szparagowa w zakładach przetwórczych. W tym czasie obniżyły się ceny hurtowe większości warzyw, jak: kapusta biała (o 43%), pomidory (o 43%), marchew (o 32%), buraki, cebula, kalafiorów i ogórki gruntowe. Wyższe niż w lipcu br. były ceny hurtowe ogórków spod osłon (o 10%).

W relacji do sierpnia 2007 r. najbardziej obniżyły się ceny skupu: cebuli, kapusty, ogórków i pomidorów spod osłon oraz papryki. Natomiast podrożała marchew, buraki, ogórki i pomidory gruntowe, brokuły i kalafiorów różyczkowane do przetwórstwa.

W lipcu 2008 r. w porównaniu z czerwcem obniżył się poziom cen detalicznych niemal wszystkich warzyw świeżych. Najbardziej spadła cena ogórków gruntowych (o 36%), kalafiorów (o 24%), papryki (o 19%), buraków ćwikłowych, pomidorów gruntowych i marchwi. Wyjątkiem były selery (wzrost ceny o 26%) i pieczarki (o 5%). Nie zmieniła się cena detaliczna cebuli. W tym czasie w stosunkowo małym stopniu zmieniły się ceny detaliczne oraz ceny zbytu przetworów warzywnych. Ceny zbytu mrożonych mieszanek warzywnych i keczupu utrzymały się na poziomie zbliżonym do czerwca br. W stosunku do lipca 2007 r. spośród warzyw świeżych wzrosły ceny detaliczne buraków (o 66%), marchwi (o 36%), i ogórków gruntowych (o 33%). Potaniały natomiast kalafiorów (o 19%), papryka (o 15%), cebula, pieczarki i selery. W tym okresie zwykowały ceny detaliczne wszystkich przetworów warzywnych, a najbardziej: ogórków konserwowych (o 12%), mrożonych mieszanek warzywnych, mrożonego szpinaku, groszku konserwowego, kukurydzy konserwowej i soku wielowarzywnego. Wzrosły również ceny zbytu większości przetworów

warzywnych: ogórków konserwowych (o 16%), koncentratu pomidorowego (o 14%), mrożonych kalafiorów i mrożonych mieszanek warzywnych. O 8% spadła cena zbytu mrożonej fasoli szparagowej, a o 6% soku pomidorowego.

W lipcu 2008 r. w porównaniu z lipcem roku poprzedniego średnie i duże zakłady przetwórcze zwiększyły dwukrotnie produkcję konserw warzywnych i o 31% marynat. O 39% obniżyła się produkcja soku pomidorowego, o 33% jednogatunkowych soków warzywnych oraz w mniejszym stopniu mrożonych warzyw i gotowych dań mrożonych.

W czerwcu 2008 r. wyeksportowano 31,2 tys. ton warzyw świeżych o wartości 17,6 mln EUR. W stosunku do czerwca 2007 r. wolumen eksportu warzyw świeżych zwiększył się 68%, a jego wartość o 80%. O 43% zwiększyła się sprzedaż marchwi. Eksport cebuli utrzymał się na poziomie ubiegłorocznym i niewiele obniżył się eksport pomidorów (o 4%) oraz kalafiorów (o 8%). Najbardziej spadła sprzedaż ogórków (o 63%) i kapusty (o 61%). W czerwcu br. sprzedano 27,1 tys. ton przetworów warzywnych o wartości 17,9 mln EUR. Wolumen i wartość eksportu przetworów obniżyły się w stosunku do czerwca 2007 r. o 2%. O spadku sprzedaży przetworów warzywnych zdecydował niższy o 52% eksport marynat oraz o 20% konserw. Natomiast o 16% zwiększono eksport suszów i o 8% mrożonek.

Import warzyw świeżych w czerwcu 2008 r. wyniósł 21,0 tys. ton, a jego wartość 10,9 mln EUR. W porównaniu z czerwcem 2007 r. wolumen importu warzyw świeżych zwiększył się o 3%, a jego wartość o 4%. Do wzrostu importu warzyw świeżych przyczynił się sześciokrotnie większy zakup ogórków i o 16% marchwi. Pozostałych warzyw zakupiono mniej, z czego najbardziej obniżył się import: kapusty (o 74%) i czosnku (o 51%). W tym okresie import przetworów warzywnych wyniósł 11,4 tys. ton, a jego wartość 10,1 mln EUR. W porównaniu z czerwcem 2007 r. ilość zakupionych przetworów warzywnych spadła o 9%, a ich wartość o 2%. Import konserw warzywnych obniżył się o 20%, koncentratu pomidorowego o 17%, mrożonek o 14% i marynat o 10%. Natomiast o 39% więcej zakupiono suszów.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Cebula ^a	Cebula ^b	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki do konserwowania	Ogórki do kwaszenia	Pomidory gruntowe	Pomidory szklarniowe	Kalafiori gruntowe (szt.)	Pieczarki
2007 VI	2,13	2,46	0,80	0,99	0,85	-	-	-	3,22	-	4,56
VII	1,43	2,09	0,40	1,11	0,64	0,99	0,81	-	2,34	-	5,17
VIII	0,96	1,73	0,68	0,71	0,50	1,48	1,03	1,40	1,34	1,46	6,00
IX	0,75	1,51	0,52	0,61	0,48	2,44	1,50	1,17	2,46	2,05	5,43
X	0,65	1,28	0,40	0,58	0,44	-	-	-	3,38	2,09	4,79
XI	0,64	1,24	0,38	0,59	0,46	-	-	-	4,03	-	4,60
XII	0,64	1,26	0,35	0,60	0,45	-	-	-	4,79	-	4,98
2007 I-XII	1,12	1,68	0,50	0,73	0,54	1,64	1,11	1,29	4,14	1,87	4,75
2008 I	0,66	1,22	0,41	0,72	0,50	-	-	-	-	-	4,92
II	0,65	1,21	0,51	0,71	0,53	-	-	-	-	-	4,63
III	0,62	1,21	0,58	0,72	0,52	-	-	-	-	-	4,75
IV	0,71	1,24	1,12	0,96	0,65	-	-	-	5,61	-	4,69
V	0,94	1,69	1,90	1,42	1,28	-	-	-	4,52	-	4,63
VI	1,11	1,91	2,03	1,50	1,68	-	-	-	3,18	-	4,57
VII	1,08	1,90	0,40	1,42	0,89	1,58	1,16	-	2,68	-	5,18
VIII	0,76	1,60	0,27	0,82	0,55	1,67	1,12	1,01	1,22	1,25	5,21
Wskaźnik zmian w %											
<u>VIII 2008</u> <u>VII 2008</u>	70	84	68	58	62	106	97	x	46	x	101
<u>VIII 2008</u> <u>VIII 2007</u>	79	92	40	115	110	x	x	x	91	x	87

^a z notowań spółdzielni ogrodniczych, ^b cena targowiskowa z notowań ZSIR MRiRW, ^c ceny za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Cebula obierana	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Pietruszka	Fasola szparag.	Brokuly różyczk.	Kalafiori różyczk.	Ogórki do konserw.	Pomidory do mrożenia	Pomidory do tłoczenia
2007 VI	1,80	0,80	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII	-	-	-	0,22	-	0,72	-	-	0,98	-	-
VIII	1,03	0,45	0,22	-	-	0,71	1,20	0,87	1,22	0,53	0,21
IX	0,82	0,38	0,23	0,23	-	0,65	1,16	0,99	-	0,50	0,20
X	0,79	0,31	0,23	0,24	0,75	-	1,30	1,03	-	0,47	0,20
XI	0,78	0,33	0,24	0,23	0,75	-	1,47	1,05	-	-	-
XII	0,78	0,30	0,24	0,23	0,75	-	1,48	1,07	-	-	-
2007 I-XII	1,24	0,41	0,30	0,25	0,86	0,69	1,32	1,00	1,10	0,50	0,20
2008 I	0,78	0,35	0,27	0,24	0,75	-	-	-	-	-	-
II	0,79	0,43	0,34	0,25	1,20	-	-	-	-	-	-
III	0,78	0,47	0,35	0,25	1,20	-	-	-	-	-	-
IV	0,82	0,74	0,41	0,33	0,85	-	-	-	-	-	-
V	0,86	0,95	0,45	-	0,85	-	-	-	-	-	-
VI	0,91	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII	-	-	-	-	-	0,65	1,63	1,00	1,62	-	-
VIII	0,72	-	0,29	-	-	0,69	1,38	0,94	1,60	0,53	0,34
Wskaźnik zmian w %											
<u>VIII 2008</u> <u>VII 2008</u>	x	x	x	x	x	106	85	94	99	x	x
<u>VIII 2008</u> <u>VIII 2007</u>	70	x	132	x	x	97	115	108	131	100	162

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Pomidory	Ogórki krótkie	Kapusta pekińska	Kapusta biała	Kapusta czerwona	Papryka czerwona	Marchew	Pietruszka	Seler	Cebula	Por	Buraki czerwone	Ziemniaki
2007 VI	2,98	-	0,78	0,75	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII	2,80	0,61	0,78	0,80	1,10	5,00	-	-	-	0,89	-	0,63	0,44
VIII	1,85	0,94	0,85	0,71	0,50	3,50	0,63	-	0,70	0,73	0,80	0,36	-
IX	2,86	-	1,22	0,64	0,60	3,19	0,54	1,41	0,79	0,57	0,86	0,38	0,23
X	3,42	-	0,81	0,39	0,55	3,30	0,54	1,37	0,78	0,43	0,84	0,37	0,23
XI	3,38	-	0,69	0,32	0,51	-	0,51	1,47	0,77	0,44	0,86	0,36	-
XII	-	-	0,84	0,34	0,50	-	0,50	1,59	0,78	0,42	0,85	0,37	-
2007 I-XII	2,91	0,78	1,07	0,50	0,66	3,75	0,56	1,57	1,06	0,72	0,89	0,36	0,30
2008 I	-	-	1,74	0,48	0,45	-	0,57	1,71	0,77	0,44	2,00	0,35	-
II	-	-	1,71	0,57	0,46	-	0,65	1,92	0,80	0,45	2,00	0,38	-
III	-	-	1,84	0,61	0,56	-	0,71	2,63	0,75	0,44	-	0,38	-
IV	5,90	-	3,01	1,22	0,70	-	0,93	2,80	0,80	0,58	-	0,55	-
V	3,92	-	1,53	1,37	-	-	-	-	-	0,83	-	-	-
VI	2,85	1,50	1,61	1,07	-	-	-	-	-	0,79	-	2,30	-
VII	2,22	1,06	1,13	0,34	1,10	4,00	1,15	-	-	0,71	-	0,82	-
VIII	1,17	1,16	0,85	0,22	0,43	2,78	0,64	-	-	0,59	-	0,52	-
Wskaźnik zmian w %													
<u>VIII 2008</u> <u>VII 2008</u>	53	109	75	65	39	70	56	x	x	83	x	63	x
<u>VIII 2008</u> <u>VIII 2007</u>	63	123	100	31	86	79	102	x	x	81	x	144	x

^a cena za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów warzywnych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pomidorowy	Soki warzywne pozostałe	Warzywa mrożone	Konserwy warzywne	Dania mrożone gotowe	Marynaty
2007 II	3 335	929	33 376	5 075	1 543	3 331
III	4 138	690	30 500	6 577	1 789	4 986
IV	4 175	1 205	18 526	4 494	1 442	3 060
V	3 472	296	21 912	4 361	1 248	2 037
VI	2 871	455	20 237	9 694	1 098	1 741
VII	2 890	319	24 636	11 243	928	7 564
VIII	3 806	756	53 689	18 082	1 450	8 425
IX	4 188	927	60 892	18 770	1 310	4 706
X	2 677	606	66 569	8 991	1 581	5 434
XI	2 566	764	51 442	7 038	1 696	4 600
XII	3 144	521	38 369	5 841	1 971	3 193
2007 I-XII	40 568	8 305	457 183	105 507	17 682	52 362
2008 I	3 193	807	42 032	7 479	1 759	3 054
II	3 867	750	42 332	7 040	1 481	3 238
III	3 939	1 032	34 403	6 952	1 918	3 296
IV	3 540	1 257	34 327	5 477	1 083	2 300
V	4 387	891	23 374	3 459	1 084	1 641
VI	2 655	601	22 980	7 061	1 057	2 155
Wskaźnik zmian w %						
<u>VI 2008</u> <u>VI 2007</u>	61	67	98	204	98	131

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007												2008						VI 2008 VI 2007 (%)
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI			
	20808	22648	18598	16065	20166	26501	33961	31391	26138	307653	34257	45743	45812	47417	36567	31153			
Warzywa ogółem	20808	22648	18598	16065	20166	26501	33961	31391	26138	307653	34257	45743	45812	47417	36567	31153	168		
Cebula	5790	6611	6463	7850	9597	11682	13499	12246	8767	105878	12249	14750	13916	12124	10340	6413	99		
Kapusta	6537	3482	5874	4978	2504	3043	6075	5934	3528	62587	7485	12226	12649	14083	3310	2300	39		
Marchew	1027	1552	1753	1898	1825	2417	3095	3273	2773	22610	3396	6727	7399	8993	6661	2507	143		
Ogórki	418	1281	2597	7701	4966	865	485	258	195	19386	184	130	142	519	615	961	37		
Pomidory	1495	9532	11270	10241	15257	12285	11245	3652	1127	79539	637	1073	1276	2055	9677	10810	96		
Kalafiory	258	1109	4060	2826	3740	2109	3664	1549	535	20577	449	408	566	472	391	3740	92		
Przetwory ogółem	31408	32485	27692	23985	27794	36249	47215	43637	37570	431216	46746	48102	55129	44233	34913	27091	98		
Susze	1061	1089	914	796	817	1261	1473	1443	1325	14065	1648	1454	9478	1213	1360	1065	116		
Marynaty	3242	3084	3107	2536	2473	2868	4326	3792	2996	35802	3177	3363	3185	2905	2402	1479	48		
Konserwy	3750	3340	2371	1878	1863	2389	4210	3495	3838	39477	4655	3434	3659	3668	2600	1886	80		
-kapusta kwasz.	1970	1173	922	745	599	617	1156	1177	1268	15777	1214	1068	1406	1773	948	652	71		
Mrożonki	20808	22648	18598	16065	20166	26501	33961	31391	26138	307653	33862	36355	34998	31909	25598	20052	108		
Pieczarki i ich przetwory	15972	15244	12040	11192	10771	12167	16395	16618	18265	175354	17070	15659	17491	17171	14396	11314	94		
Warzywa ogółem	10894	11882	9767	8450	10673	13505	17181	15884	12133	156527	11840	12603	13349	13407	16778	17588	180		
Cebula	3032	3576	3511	3748	3545	3984	4512	4578	3227	45210	4769	4102	3933	2811	2640	1702	48		
Kapusta	916	786	1236	928	493	525	799	777	575	9919	1303	2193	2492	3642	1423	843	68		
Marchew	170	341	358	466	299	288	372	399	308	3558	420	772	1055	1252	1354	626	175		
Ogórki	330	884	2013	2241	1746	538	368	215	160	8862	180	81	190	400	495	648	32		
Pomidory	1835	7922	8681	8816	11127	10164	10137	3336	899	65621	406	554	846	1422	6792	9235	106		
Kalafiory	141	423	1104	1404	1356	1109	1687	735	306	8653	256	232	295	285	180	1510	137		
Przetwory ogółem	19240	20245	18220	15832	18080	23199	29982	27369	25443	270939	28313	28057	27013	26551	22549	17923	98		
Susze	1946	2161	1809	1576	1797	2707	2967	2927	2484	27787	3231	2974	2875	2733	2730	2089	115		
Marynaty	2487	2335	2397	2041	2012	2228	3599	3125	2611	29623	2648	2595	2445	2607	2239	1630	68		
Konserwy	2097	2061	1967	1491	1632	1985	3323	2556	2642	26505	3008	2838	2835	2888	2466	2066	105		
-kapusta kwasz.	525	379	389	275	230	246	460	478	514	5193	480	426	440	631	432	320	82		
Mrożonki	10894	11882	9767	8450	10673	13505	17181	15884	12133	156527	16677	16975	15836	14734	12515	9646	99		
Pieczarki i ich przetwory	21525	20867	17154	16241	16029	18665	23310	23603	23472	246985	24207	22104	24874	25049	22081	17482	102		

tys. EUR

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ. MRiRW, MF, od 1.1.2006 r. CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 6. Import wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007												2008						$\frac{VI\ 2008}{VI\ 2007}$ (%)
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI			
Warzywa ogółem	45186	36590	20428	9501	4381	4963	6349	20794	32161	303053	32355	39365	45925	48594	37761	21001	103		
Cebula	12813	11479	6341	3004	1255	1485	2136	2705	4966	78916	3843	4415	4022	8336	10162	6211	98		
Kapusta	1774	1527	378	13	115	2	11	36	14	4357	76	175	628	3686	1420	98	26		
Marchew	5282	6347	5338	840	485	274	63	300	1279	28654	1833	3300	5870	7827	7158	6189	116		
Ogórki	2120	1470	277	147	47	987	1577	4536	5160	26975	4579	3851	3458	2375	1321	1754	633		
Pomidory	10905	8858	4455	2166	518	597	459	5886	11351	80112	11970	13764	15848	12477	10473	3545	80		
Papryka	2223	2278	2197	1556	612	499	472	2542	3163	22888	2916	3364	3936	2129	2221	1986	90		
Czosnek	1152	543	359	933	591	380	321	372	648	7323	429	349	795	917	566	177	49		
Przetwory ogółem	10485	12953	12450	11635	12014	11918	14951	16846	15370	156929	12364	15401	13609	15466	12214	11384	91		
Mrożonki	2648	3016	2603	2423	3291	2608	3078	3436	3283	36888	2585	3392	3169	3775	2588	2246	86		
Susze	808	965	1183	888	771	876	1272	963	740	12277	1045	1549	939	1435	1165	1644	139		
Marynaty	1068	1080	1027	775	888	1279	1085	1296	1068	12279	870	1231	1038	1119	1531	925	90		
Konserwy	1941	2406	2113	2108	2887	3499	3519	3758	3442	32903	2153	2546	3185	3064	2188	1686	80		
<i>-kukurydza konserw.</i>	912	1352	1059	1143	2079	2167	2097	2031	1537	18881	978	1201	1838	1868	1005	558	53		
Koncentrat pomid.	2956	4133	4245	3934	2540	2616	4449	5727	5256	46105	4394	5517	4117	4735	3263	3517	83		
Warzywa ogółem	34106	19138	10473	5859	2223	2702	4019	19838	28898	223091	26249	28809	39062	33527	25323	10920	104		
Cebula	2867	2660	1289	381	157	190	268	304	577	15639	413	713	1004	983	1422	735	57		
Kapusta	653	368	87	4	19	1	3	5	8	1386	37	79	279	1718	653	57	66		
Marchew	1035	1220	1215	179	111	68	10	102	309	6357	382	685	1131	2093	2770	2692	222		
Ogórki	1747	1108	158	41	24	539	1193	3855	4036	24205	4359	4031	3216	1673	871	814	516		
Pomidory	14893	6381	3077	1823	567	697	582	6320	12969	87364	10699	11040	16874	12823	8980	2632	86		
Papryka	4087	4032	3108	2261	461	272	614	4795	4960	36898	3738	4589	6675	4225	5605	2748	88		
Czosnek	1091	600	439	595	327	290	272	316	527	6908	340	291	643	600	369	155	35		
Przetwory ogółem	8377	10340	10244	9953	9909	10537	13157	13324	12278	131908	10367	13194	11891	13826	10859	10085	98		
Mrożonki	2065	2212	1927	1891	2319	2016	2429	2625	2345	28979	2082	2754	2652	3080	2132	1546	80		
Susze	1262	1706	1753	1509	1463	1550	2011	1664	1291	20111	1609	2234	1401	2298	1856	2428	139		
Marynaty	849	759	849	591	639	787	803	1129	914	9642	723	934	846	868	1034	722	85		
Konserwy	1743	2363	2183	2340	2518	3519	3824	3797	3290	33408	2234	2584	3197	3365	2294	1762	81		
<i>-kukurydza konserw.</i>	636	1002	840	985	1482	1826	1856	1738	1302	15152	791	1002	1530	1647	870	497	59		
Koncentrat pomid.	1655	2325	2550	2297	1661	1745	2714	2764	3207	26695	2763	3605	2830	3077	2376	2540	100		

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ. MRiRW, MF, od 1.1.2006 r. CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych warzyw i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta	Marchew	Ogórki	Pomidory	Kalafioły	Pieczarki	Ogórki konser.	Kapusta kwaszona	Mrożona fasola
2007 IV	0,49	0,15	0,17	0,75	1,20	0,54	1,37	0,65	0,29	0,52
V	0,51	0,23	0,22	0,68	0,82	0,37	1,42	0,66	0,38	0,49
VI	0,52	0,21	0,21	0,77	0,76	0,27	1,48	0,71	0,47	0,45
VII	0,46	0,19	0,25	0,32	0,85	0,49	1,51	0,68	0,43	0,47
VIII	0,35	0,20	0,17	0,37	0,73	0,35	1,57	0,74	0,49	0,53
IX	0,33	0,18	0,12	0,62	0,80	0,50	1,62	0,68	0,48	0,50
X	0,33	0,14	0,12	0,70	0,86	0,45	1,43	0,72	0,43	0,52
XI	0,37	0,14	0,12	0,78	0,84	0,47	1,46	0,73	0,46	0,52
XII	0,35	0,17	0,12	0,62	0,61	0,51	1,42	0,71	0,47	0,45
2007 I-XII	0,41	0,17	0,16	0,48	0,80	0,41	1,44	0,77	0,37	0,49
2008 I	0,39	0,17	0,12	0,98	0,64	0,57	1,50	0,73	0,40	0,48
II	0,28	0,18	0,11	0,62	0,52	0,57	1,52	0,71	0,40	0,47
III	0,28	0,20	0,14	1,33	0,66	0,52	1,48	0,66	0,31	0,43
IV	0,23	0,26	0,14	0,77	0,69	0,60	1,44	0,85	0,36	0,45
V	0,26	0,43	0,20	0,81	0,70	0,46	1,51	0,85	0,46	0,47
VI	0,27	0,37	0,25	0,67	0,85	0,40	1,54	0,89	0,49	0,52
Wskaźnik zmian w %										
<u>VI 2008</u> <u>V 2008</u>	104	86	125	83	121	87	102	105	107	111
<u>VI 2008</u> <u>VI 2007</u>	52	176	119	87	112	148	104	125	104	116

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MRiRW i MF.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała ^a	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki gruntowe	Pomidory gruntowe	Ogórki spod osłon	Pomidory spod osłon	Kalafioły gruntowe ^a
2006 I-XII	0,93	0,89	1,04	0,78	1,71	1,03	4,22	5,02	2,10
III	1,31	1,32	0,81	0,63	-	-	7,11	14,08	-
IV	1,83	1,35	0,87	0,66	-	9,37	5,50	9,37	-
V	1,73	2,06	0,90	0,65	-	-	4,04	4,18	-
VI	2,12	1,69	1,25	0,93	2,60	-	2,13	3,22	-
VII	1,41	2,13	1,03	0,69	1,02	1,98	1,13	2,97	2,26
VIII	1,00	2,07	0,73	0,57	1,50	0,91	1,62	1,65	1,74
IX	0,78	1,76	0,71	0,55	3,40	1,29	2,96	2,89	2,75
X	0,70	1,54	0,70	0,56	4,33	1,24	3,61	3,25	2,45
XI	0,68	1,42	0,72	0,55	7,32	-	5,46	4,08	-
XII	0,68	1,28	0,72	0,56	-	-	6,50	4,82	-
2007 I-XII	1,23	1,59	0,84	0,64	3,36	2,96	5,38	5,05	2,30
2008 I	0,69	1,29	0,99	0,60	-	-	-	-	-
II	0,74	1,45	0,96	0,62	-	-	9,30	13,50	-
III	0,73	1,51	0,95	0,60	-	-	6,57	14,39	-
IV	0,82	1,26	1,00	0,82	-	-	4,11	7,46	-
V	1,20	2,63	1,56	0,98	-	-	3,45	4,78	-
VI	1,83	2,75	1,81	1,10	-	-	1,78	3,38	-
VII	1,06	1,61	1,32	1,03	1,65	-	1,30	2,49	1,73
VIII	0,93	0,91	0,90	0,76	1,55	1,12	1,43	1,42	1,55
Wskaźnik zmian w %									
<u>VIII 2008</u> <u>VII 2008</u>	88	57	68	74	94	x	110	57	90
<u>VIII 2008</u> <u>VIII 2007</u>	93	44	123	133	103	123	88	86	89

^a ceny za sztukę

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW i dane Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe ^a	Koncentrat pomidorowy 30%	Fasola szparagowa mrożona	Kalafiory mrożone	Mieszanki warzywne mrożone ^b	Kecup	Sok pomidorowy ^a
2007 VI	2,69	7,85	3,24	2,82	2,95	6,06	2,32
VII	2,74	7,88	3,25	2,82	3,03	6,00	2,32
VIII	2,76	7,89	3,22	2,86	3,01	6,00	2,24
IX	2,82	8,04	3,20	2,91	2,97	5,98	2,23
X	2,88	7,98	3,15	2,89	2,94	6,10	2,29
XI	2,96	8,01	3,19	2,97	2,98	6,13	2,32
XII	2,94	8,00	3,22	2,99	3,04	6,11	2,32
2007 I-XII	2,77	7,88	3,23	2,92	2,98	6,04	2,28
2008 I	2,89	8,75	3,23	2,99	3,00	6,11	2,27
II	2,88	8,89	3,28	3,04	3,04	6,13	2,22
III	2,91	9,32	3,30	3,02	3,06	6,15	2,25
IV	3,08	9,19	3,35	3,18	3,13	6,07	2,28
V	3,09	9,21	3,22	3,11	3,10	6,10	2,32
VI	3,24	9,17	3,08	3,05	3,10	6,07	2,27
VII	3,19	8,99	2,98	2,98	3,13	6,06	2,19
Wskaźnik zmian w %							
<u>VII 2008</u> <u>VI 2008</u>	98	98	97	98	101	100	96
<u>VII 2008</u> <u>VII 2007</u>	116	114	92	106	106	101	94

^a zł/litr, ^b groszek i marchewka

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych warzyw (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Selery	Pory	Papryka	Pomidory gruntowe	Ogórki gruntowe	Kalafiory	Pieczarki
2007 V	2,73	1,48	1,85	1,35	4,41	4,27	14,30	-	-	4,97	6,01
VI	2,98	2,41 ^a	2,06	1,82	4,78	4,32	11,48	-	3,94	2,88	6,28
VII	2,67	2,63 ^a	2,11	1,67	5,14	-	10,18	-	2,17	3,30	7,03
VIII	2,18	2,73 ^a	1,72	1,41	4,14	4,69	5,36	2,91	2,91	2,78	7,62
IX	1,79	1,24	1,56	1,30	3,49	3,90	4,12	3,71	3,81	3,62	7,35
X	1,62	1,00	1,49	1,26	3,12	3,81	4,65	4,81	4,79	3,54	6,85
XI	1,55	0,91	1,48	1,25	3,02	3,63	10,75	-	-	3,71	6,70
XII	1,55	0,90	1,48	1,27	3,00	3,67	11,91	-	-	4,07	7,05
2007 I-XII	2,15	0,97	1,70	1,38	3,68	4,12	10,24	3,81	4,65	4,35	6,59
2008 I	1,56	0,95	1,57	1,29	3,10	4,38	11,24	-	-	5,42	7,05
II	1,56	1,03	1,63	1,30	3,12	4,53	9,99	-	-	5,40	6,82
III	1,55	1,09	1,64	1,31	3,11	4,45	-	-	-	5,43	6,82
IV	1,59	1,63	1,81	1,40	3,20	4,71	-	-	-	6,22	6,66
V	1,80	2,35	2,32	1,88	3,50	4,88	18,18	-	-	5,88	6,60
VI	2,32	2,58	3,08	3,34	3,99	5,15	10,73	5,01	4,53	3,52	6,54
VII	2,32	2,24 ^a	2,86	2,78	5,04	1,73 ^a	8,68	4,21	2,88	2,66	6,87
Wskaźnik zmian w %											
<u>VII 2008</u> <u>VI 2008</u>	100	x	93	83	126	x	81	84	64	76	105
<u>VII 2008</u> <u>VII 2007</u>	87	x	136	166	98	x	85	x	133	81	98

^a cena w zł/szt

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe	Koncentrat pomidorowy	Fasola szparag-mrożona	Szpinak mrożony	Kalafioły mrożone	Mieszanki warzywne mrożone	Keczup	Sok pomidorowy ^a	Groszek konserwowy	Kukurydza konserwowa	Sok wielowarzywny
2007 V	4,21	15,86	7,74	5,78	7,62	6,14	8,85	3,62	5,38	7,91	4,03
VI	4,19	15,86	7,78	5,80	7,64	6,22	8,85	3,65	5,40	7,97	4,04
VII	4,21	15,86	7,80	5,80	7,64	6,24	8,85	3,66	5,45	8,03	4,05
VIII	4,22	16,00	7,82	5,82	7,64	6,28	8,90	3,69	5,50	8,06	4,05
IX	4,22	16,00	7,94	5,82	7,70	6,32	8,85	3,71	5,55	8,14	4,06
X	4,27	16,14	8,00	5,94	7,74	6,42	8,85	3,73	5,58	8,14	4,13
XI	4,34	16,14	8,02	5,94	7,78	6,46	8,85	3,75	5,63	8,14	4,18
XII	4,36	16,14	8,00	6,00	7,80	6,48	8,90	3,77	5,58	8,17	4,20
2007 I-XII	4,25	15,89	7,75	5,84	7,61	6,23	8,85	3,67	5,45	8,02	4,06
2008 I	4,41	16,29	8,00	6,06	7,90	6,54	9,00	3,79	5,65	8,31	4,23
II	4,50	16,43	7,98	6,10	7,92	6,60	9,05	3,79	5,65	8,34	4,24
III	4,49	16,43	7,96	6,14	7,98	6,66	9,10	3,79	5,60	8,31	4,27
IV	4,57	16,43	8,00	6,18	8,02	6,72	9,10	3,79	5,75	8,37	4,27
V	4,63	16,57	8,06	6,24	8,06	6,74	9,15	3,79	5,78	8,46	4,28
VI	4,71	16,57	8,08	6,26	8,02	6,74	9,20	3,80	5,85	8,49	4,27
VII	4,72	16,71	7,96	6,24	8,02	6,76	9,20	3,79	5,83	8,60	4,28
Wskaźnik zmian w %											
<u>VII 2008</u> <u>VI 2008</u>	100	101	99	100	100	100	100	100	100	101	100
<u>VII 2008</u> <u>VII 2007</u>	112	105	102	108	105	108	104	104	107	107	106

^a w zł/l

Źródło: Dane GUS.

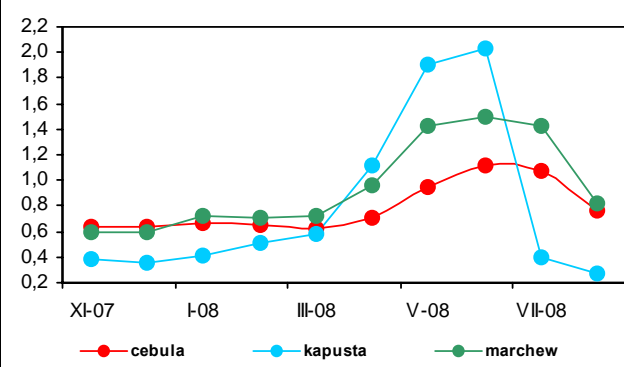
Tab. 12. Relacje cen hurtowych w Polsce i w Niemczech (%)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Ogórki	Kalafioły
2006 XII	50	75	32	28	-	-
2007 I	48	72	35	29	-	-
II	47	68	45	27	-	-
III	47	61	61	28	-	-
IV	48	57	66	26	-	-
V	46	59	68	27	-	-
VI	48	62	65	26	-	-
VII	49	65	62	25	45	54
VIII	45	68	32	28	-	-
IX	42	72	39	29	-	-
X	41	73	32	27	-	-
XI	44	71	28	27	-	-
XII	43	73	34	26	-	-
2008 I	45	69	38	27	-	-
II	44	72	39	25	-	-
III	46	73	35	26	52	62
IV	49	60	52	29	-	-
V	47	62	61	25	-	-
VI	45	69	59	26	-	-
VII	46	71	54	27	51	55

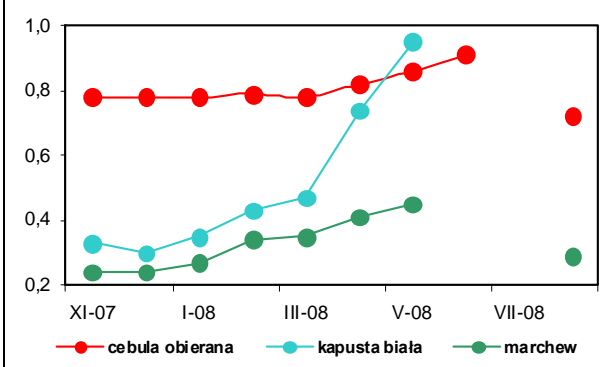
Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS, i ZMP der Markt Obst und Gemüse.

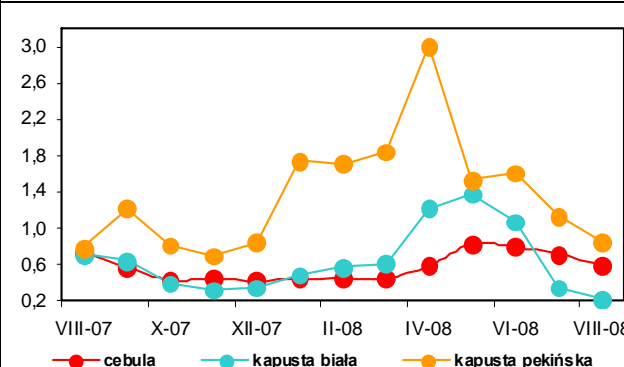
Rys. 1. Ceny skupu warzyw w spółdzielniach ogrodniczych (zł/kg)

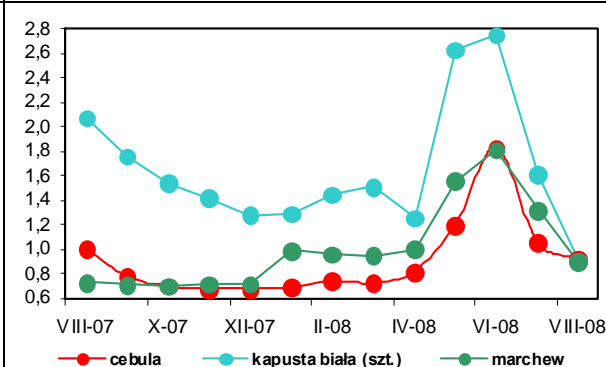
Rys. 2. Ceny skupu warzyw w zakładach przetwórczych (zł/kg)

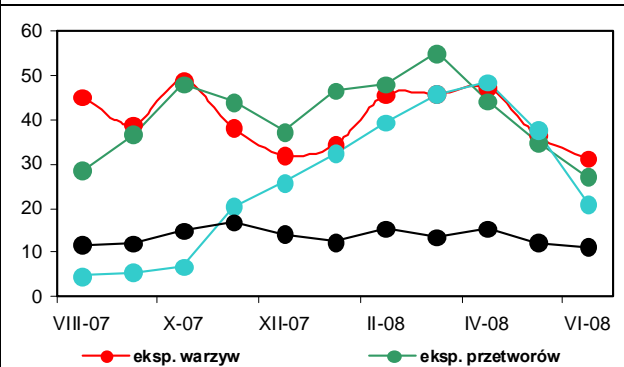
Rys. 3. Ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

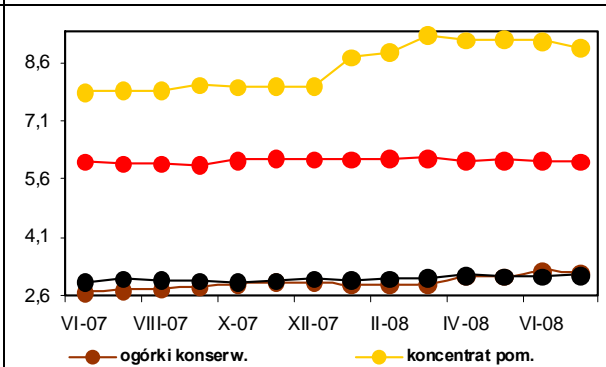
Rys. 4. Ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

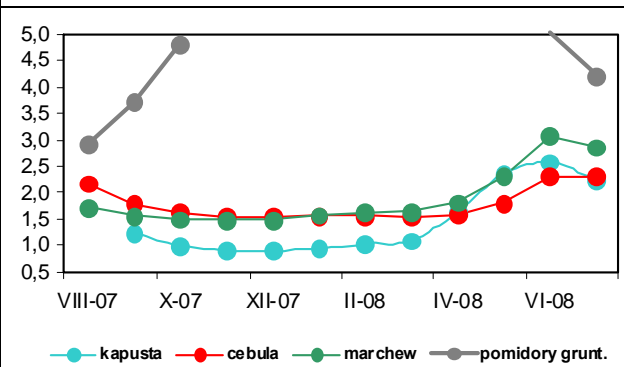
Rys. 5. Eksport i import warzyw świeżych i przetworzonych (tys. ton)

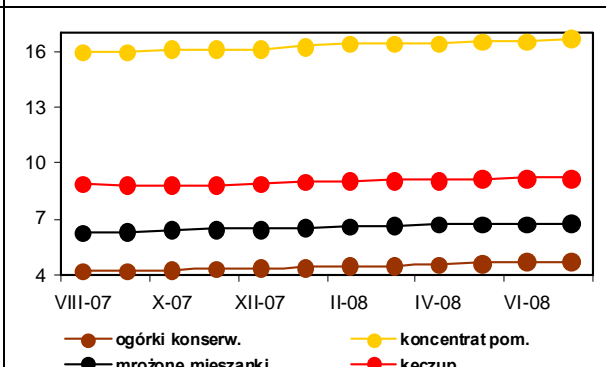
Rys. 6. Ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne warzyw świeżych (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Rynek owoców

Bożena Nosecka
Irena Strojewska

W sierpniu 2008 r. wobec lipca 2008 r. ceny wszystkich owoców oferowane przez eksporterów były niższe, a najbardziej potaniały jabłka (o 43%). Na rynku hurtowym ceny jabłek obniżyły się o 55%, wiśni o 45%, a pozostałych owoców o 30%. Nie zmieniły się ceny hurtowe pomarańcz, a banany podrożały o 22%. W skupie prowadzonym przez spółdzielnie ogrodnicze ceny jabłek obniżyły się o prawie 40%, brzoskwiń o 33%, śliwek o 30%. Tańsze były również pozostałe owoce.

W sierpniu br. wobec sierpnia 2007 r. zanotowano drastyczne obniżki cen skupowanych przez zakłady przetwórcze jabłek na sok (o 78%), aronii (o 75%) i śliwek do mrożenia (o 55%). Najmniej potaniały maliny (o 8%). Ceny jabłek skupowanych przez spółdzielnie ogrodnicze były niższe o 49%. Na rynku hurtowym ceny tych owoców były niższe o 42%, a kierowanych na eksport o 41%. Bardziej niż ceny jabłek obniżyły się ceny śliwek odpowiednio o 60, 56 i 55%. Tańsze w skupie do bezpośredniej konsumpcji były też morele (o 42%) i brzoskwinie (o 25%). Na rynku hurtowym niższe ceny notowano również dla truskawek (o 33%), gruszek (o 18%) i owoców południowych, z wyjątkiem cytryn i bananów, które były droższe odpowiednio o 34 i 12%.

Ceny owoców w Polsce były niższe niż w większości krajów rozszerzonej Wspólnoty, choć różnice te w pierwszych miesiącach 2008 r. były mniejsze, niż na początku roku poprzedniego. W lipcu ceny hurtowe bananów w naszym kraju stanowiły 78% średnich cen hurtowych w Niemczech, wobec 64% w lipcu 2007 r. Zmniejszyły się także różnice cen pomarańcz z 65% w roku 2007 do 73% w lipcu 2008 r.

W lipcu 2008 r. w relacji do lipca roku poprzedniego średnie ceny detaliczne owoców strefy umiarkowanej zwiększyły się o 5,2%. Owoce południowe podrożały o 1,1%, a przetwory owocowe o 9,6%. Średnie ceny owoców i ich przetworów wzrosły o 4,0%, przy wzroście cen całej żywności o 7,8%. Spośród owoców krajowych wyższe były ceny jabłek (o 25%) i gruszek (o 5%), a wśród owoców południowych o 73% podrożały cytryny. Tańsze były pozostałe owoce strefy umiarkowanej i winogrona oraz

nieznacznie banany i mandarynki. Wzrosły natomiast ceny detaliczne przetworów owocowych: soków od 6% do 16%, przetworów puszkowanych od 5 do 19%, dżemów o 11%, a truskawek mrożonych o 46%. W lipcu 2008 r. wobec miesiąca poprzedniego nie zmieniły się lub nieznacznie podrożały przetwory owocowe. Spośród owoców świeżych w okresie tym podrożały truskawki (o 38%), pomarańcze (o 6%), jabłka (o 4%) i mandarynki (o 2%), a nie zmieniły się ceny gruszek. Potaniały natomiast czereśnie, cytryny, banany i winogrona.

W firmach średnich i dużych produkcja pitnych soków owocowych i owocowo-warzywnych była w czerwcu 2008 r. niższa niż w czerwcu roku poprzedniego o 4%, natomiast soków zagęszczonych wyższa o 4%. Produkcja dżemów wzrosła o 82%, kompotów i owoców pasteryzowanych o 49%, a mrożonych owoców obniżyła się o 4%. W porównaniu z majem br. produkcja soków pitnych owocowych i owocowo-warzywnych zmalała w analizowanym miesiącu o 18%. Produkcja soków zagęszczonych wzrosła sześciokrotnie, kompotów i owoców pasteryzowanych o 11%, dżemów dwukrotnie, a owoców mrożonych dwunastokrotnie.

W czerwcu 2008 r. eksport owoców świeżych był niższy w porównaniu z czerwcem roku poprzedniego o 52%, a przetworów owocowych o 29%. Najbardziej obniżyły się rozmiary zagranicznej sprzedaży jabłek (o 73%), dżemów (o 60%) i mrożonek owocowych (o 41%). Z powodu wzrostu cen eksportowych niemal wszystkich owoców i ich przetworów (najbardziej podrożał zagęszczony sok jabłkowy), wpływy z zagranicznej sprzedaży całej tej grupy towarowej obniżyły się mniej, niż wolumenu eksportu i stanowiły 77% poziomu z czerwca 2007 r. Podwyżki cen importowych spowodowały spadek przywozu niemal wszystkich owoców południowych i ich przetworów (z wyjątkiem winogron oraz owoców suszonych, mrożonych i ananasów w puszkach). Wartość przywozu owoców i ich przetworów w czerwcu obniżyła się o 23% do 88 mln EUR. Dodatkowo saldo obrotów tymi produktami w czerwcu 2008 r. wyniosło 17,2 mln EUR, wobec 35,3 mln EUR w czerwcu 2007 r. W miesiącach I-VI 2008 r. ujemne saldo osiągnęło poziom 63,1 mln EUR wobec 26,9 mln EUR w analogicznym okresie 2007 r.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Jablka	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Morele	Brzoskwinie	Śliwki
2007 VI	2,15	-	3,13	-	-	-	-
VII	2,07	-	-	2,94	4,59	2,93	2,93
VIII	2,45	2,83	-	-	4,83	2,29	2,61
IX	2,07	2,55	-	-	-	2,61	2,09
X	2,04	2,58	-	-	-	-	-
XI	1,90	2,41	-	-	-	-	-
XII	1,85	2,38	-	-	-	-	-
2007 I-XII	1,77	2,53	5,78	2,94	4,71	2,61	2,54
2008 I	1,96	2,08	-	-	-	-	-
II	2,04	3,14	-	-	-	-	-
III	2,16	3,64	-	-	-	-	-
IV	2,30	-	-	-	-	-	-
V	2,52	-	-	-	-	-	-
VI	2,89	-	2,73	-	-	-	-
VII	2,07	-	3,64	1,97	3,04	2,56	1,49
VIII	1,26	-	-	1,89	2,81	1,71	1,05
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>VIII 2008</u> <u>VII 2008</u>	61	x	x	96	92	67	70
<u>VIII 2008</u> <u>VIII 2007</u>	51	x	x	x	58	75	40

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu owoców kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Jablka przemysłowe	Truskawki bez szypułki	Truskawki z szypułką	Porzeczki czerwone	Porzeczki czarne	Maliny	Aronia	Wiśnie do mrożenia	Wiśnie do floczenia	Śliwki do mrożenia
2007 VI	-	3,24	2,10	1,43	1,75	2,46	-	-	-	-
VII	0,45	3,93	-	1,91	3,40	3,86	-	1,96	1,71	-
VIII	0,74	-	-	-	-	4,09	2,72	-	-	1,25
IX	0,88	-	-	-	-	4,50	2,50	-	-	1,15
X	0,84	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XI	0,74	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	0,70	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2007 I-XII	0,61	3,41^a	2,10^a	1,81^a	3,22^a	3,93^a	2,75^a	1,94^a	1,71^a	1,20^a
2008 I	0,56	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II	0,59	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III	0,50	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,37	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V	0,27	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VI	0,25	2,60	1,52	1,33	1,85	4,30	-	-	-	-
VII	0,20	2,56	1,40	1,21	1,84	3,78	-	0,96	0,92	-
VIII	0,16	-	-	1,27	-	3,77	0,69	0,80	0,71	0,56
Wskaźniki zmian cen (%)										
<u>VIII 2008</u> <u>VII 2008</u>	80	x	x	105	x	100	x	83	77	x
<u>VIII 2008</u> <u>VIII 2007</u>	22	x	x	x	x	92	25	x	x	45

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Jabłka deserowe	Gala (70 mm+)	Golden Delicious (70 mm+)	Idared (70 mm+)	Jonagold (70 mm+)	Jonagored (70 mm+)	Szampion (70 mm+)	Gruszka deserowa	Gruszka Lukasówka	Truskawki	Czeresnie	Maliny	Śliwki
2007 VI ^a	1,90	-	-	2,03	1,97	1,96	2,00	-	-	4,23	8,50	9,00	-
VII	1,91	-	-	2,07	2,0	2,00	2,00	-	-	-	7,75	9,00	-
VIII	1,73	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,09
IX	1,63	1,87	-	-	-	-	1,80	2,0	2,0	-	-	-	2,30
X	1,54	1,73	-	1,45	1,50	1,57	1,58	1,95	1,95	-	-	-	2,50
XI	1,46	1,73	1,80	1,37	1,50	1,42	1,45	2,00	2,00	-	-	-	-
XII	1,45	1,78	1,87	1,41	1,47	1,44	1,44	1,99	1,99	-	-	-	-
2007 I-XII	1,47	1,57	1,83	1,45	1,44	1,44	1,47	1,89	1,87	4,37	8,13	9,00	2,30
2008 I	1,79	1,80	1,97	1,73	1,64	1,64	1,61	1,90	1,90	-	-	-	-
II	1,76	1,81	1,94	1,83	1,72	1,71	1,71	-	-	-	-	-	-
III	1,79	1,90 ^a	2,10 ^a	1,74	1,70	1,69	1,69	-	-	-	-	-	-
IV ^a	2,03	1,96	2,33	2,13	2,04	2,05	2,06	-	-	-	-	-	-
V ^a	2,19	2,00	2,55	2,32	2,25	2,25	2,28	-	-	-	-	-	-
VI ^a	2,46	-	-	2,60	2,57	2,57	2,60	-	-	4,58	4,91	-	-
VII	1,78	-	-	2,60	2,80	2,80	2,80	-	-	4,00	4,68	6,0	1,25
VIII	1,02	-	-	2,40	-	-	-	1,74	-	-	-	-	0,94
Wskaźniki zmian cen (%)													
<u>VIII 2008</u> VII 2008	57	x	x	92	x	x	x	x	x	x	x	x	75
<u>VIII 2008</u> VIII 2007	59	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	45

^a jabłka z przechowalni z kontrolowaną atmosferą

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pitny jabłkowy	Soki pitne z owoców cytrusowych	Pozostałe soki pitne owocowe i owocowo-warzywne	Soki zagęszczone	Owoce mrożone	Dżemy	Kompoty i owoce pasteryzowane
2007 V	7 495	6 327	25 350	979	8 203	4 063	1 313
VI	6 408	7 558	26 028	5 116	84 340	5 296	990
VII	6 548	6 486	18 851	12 091	72 542	4 687	3 187
VIII	5 955	7 203	20 553	22 451	29 822	3 419	1 611
IX	5 667	6 693	26 221	34 700	19 919	3 967	1 307
X	7 304	8 449	26 060	38 007	12 624	4 671	879
XI	5 068	7 416	25 000	8 143	11 262	3 876	901
XII	5 458	8 450	19 367	2 766	8 559	3 317	887
2007 I-XII	78 723	94 528	297 635	136 327	293 413	49 633	16 663
I	4 837	6 485	27 659	4 533	9 496	4 166	1 247
II	4 057	7 512	28 508	1 648	11 386	7 061	926
III	6 783	9 981	33 193	1 522	9 141	6 324	921
IV	5 550	8 347	34 518	1 200	10 515	8 095	1 376
V	6 364	10 004	30 364	866	7 023	4 694	1 328
VI	6 993	9 116	22 320	5 323	80 969	9 650	1 476
Wskaźniki zmian (%)							
<u>VI 2008</u> V 2008	110	91	74	615	1153	21	111
<u>VI 2008</u> VI 2007	109	121	86	104	96	182	149

Źródło: Dane GUS.

Tabela 5. Eksport wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007												2008					VI 2008 VI 2007 (%)
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI		
Owoce świeże	55 846	42 403	45 835	36 247	24 899	28 842	19 227	26 102	43 849	641 925	42 113	57 877	57 648	30 074	22 836	22 054	48	
Jabłka	48 618	34 647	18 501	4 462	3 281	5 664	6 173	11 772	23 403	449 734	30 226	43 358	48 413	23 986	16 837	5 056	27	
Gruszki	185	263	260	210	230	423	287	368	424	3 335	290	560	617	126	364	58	22	
Truskawki	48	789	14 970	499	135	34	12	13	3	16 620	19	77	23	72	113	8841	59	
Śliwki	30	26	39	652	2 027	3 272	1 225	151	1	7 520	7	4	13	21	57	69	178	
Maliny	150	25	2 327	7 274	3 264	8 527	2 989	16	20	24 610	17	-	6	18	-	479	21	
Wiśnie	22	24	544	3 081	98	135	66	187	22	4 481	1	44	20	20	39	517	95	
Przetwory owocowe	53 243	55 517	68 537	69 288	58 134	59 150	50 149	42 779	33 579	667 148	41 130	44 024	44 883	46 731	45 428	48 544	71	
Zagęszczony sok jabłkowy	15 295	14 999	14 290	12 182	15 383	19 218	14 442	7 958	7 398	170 636	6 941	8 270	9 237	10 298	13 362	12 911	90	
Truskawki w puszkach	653	718	1 434	787	779	743	643	505	402	8 996	617	704	518	520	540	920	64	
Wiśnie w puszkach	593	693	928	894	737	703	295	238	199	7 142	351	437	565	659	671	348	38	
Dżemy	2 666	3 077	4 187	3 818	2 922	2 431	2 476	2 283	2 029	35 450	1 766	2 291	2 071	2 302	2 019	1 684	40	
Mrożonki	20 642	20 413	31 889	34 617	22 775	23 272	18 917	19 149	12 323	273 742	18 669	19 626	18 899	18 288	16 060	18 826	59	
Owoce świeże	19 400	18 366	32 487	35 560	25 902	24 939	14 563	13 959	15 381	287 533	18 820	24 339	21 654	17 898	13 269	17 917	55	
Jabłka	14 898	13 203	8 825	2 443	1 278	2 249	2 605	4 896	6 232	129 576	12 022	15 307	15 788	13 444	9 130	2 940	33	
Gruszki	122	196	209	178	94	207	210	290	243	2 073	165	256	273	81	138	28	13	
Truskawki	59	862	13 663	532	287	85	25	40	2	15 710	23	82	39	125	157	8682	64	
Śliwki	41	20	49	345	974	1 658	912	151	1	4 215	7	3	12	23	35	41	84	
Maliny	106	19	2 462	9 597	4 417	11 635	3 431	29	35	31 753	31	-	10	32	-	749	30	
Wiśnie	19	23	537	2 258	71	145	77	218	26	3 562	0	46	31	29	66	654	122	
Przetwory owocowe	56 489	56 405	82 051	106 350	96 992	95 041	77 827	63 124	45 977	862 955	63 268	71 839	67 524	69 975	66 915	70 183	86	
Zagęszczony sok jabłkowy	13 950	14 528	13 211	12 117	22 647	35 652	23 391	12 768	11 455	208 777	13 672	15 770	16 498	16 495	20 071	16 756	127	
Truskawki w puszkach	782	856	1 888	974	1 102	928	800	658	496	11 367	894	1 176	666	716	794	1 099	58	
Wiśnie w puszkach	589	664	954	870	728	709	362	316	254	7 482	481	534	670	858	761	409	43	
Dżemy	3 485	3 926	5 413	6 833	4 852	4 093	4 460	3 618	3 051	50 844	3 041	3 494	3 230	4 099	3 380	2 624	48	
Mrożonki	20 724	18 840	33 805	47 239	32 495	28 472	26 301	26 313	16 614	318 953	25 989	28 382	26 448	26 740	22 579	24 206	72	

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiRW i Centrum Analitycznego Administracji Celnej.

Tab. 6. Import wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007												2008						VI 2008 VI 2007 (%)
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI			
Owoce świeże	80 271	71 864	77 619	125 850	120 132	122 813	145 041	101 586	124 860	1263 600	101 413	91 643	86 847	76 898	81 245	59 854	77		
Banany	20 969	23 402	16 511	18 136	20 516	15 599	18 101	15 792	19 077	234 066	19 673	24 020	18 911	21 006	25 293	14 863	90		
Owoce cytrusowe	34 301	20 183	9 734	9 805	9 989	12 898	24 220	55 571	84 710	435 130	63 296	47 132	43 534	26 931	16 856	9 170	94		
Brzoskwinie i nekt.	31	1 965	14 280	34 484	28 842	13 839	3 129	46	7	96 942	8	48	143	274	3 228	8 802	62		
Winoogrona	9 562	7 421	2 580	8 778	23 789	19 937	20 809	12 355	6 005	128 948	4 108	5 019	8 005	11 363	10 439	4 540	176		
Arbuzy	1 968	6 379	21 268	39 930	18 558	2 851	362	199	234	92 778	167	273	712	2 895	10 412	13 463	63		
Jabłka	1 431	3 796	3 484	2 894	8 295	47 562	64 224	2 874	1 671	138 198	2 880	3 699	3 531	3 254	4 697	3 278	94		
Przetwory razem	24 344	18 138	20 284	23 030	26 615	25 179	32 160	31 031	23 460	304 123	22 272	23 720	22 876	22 047	17 201	15 334	76		
Soki zagęszczone	7 128	6 635	10 052	9 286	10 914	11 868	15 102	11 986	10 385	114 928	10 016	7 350	8 807	8 513	6 455	6 168	61		
-sok pomarańczowy	2 668	1 866	3 084	2 165	2 023	1 965	2 443	2 358	2 685	29 186	2 337	2 133	3 121	2 188	2 361	1 860	60		
Mrożonki	2 047	2 620	1 558	5 585	4 542	3 225	3 368	2 462	2 339	33 570	2 799	2 927	2 788	2 591	1 512	1 647	106		
Susze	509	694	576	932	964	1 607	1 953	1 601	1 274	13 315	1 116	1 332	874	703	807	831	144		
Dżemy	638	695	630	561	806	375	655	709	855	7 817	319	609	501	715	699	526	84		
Przetwory puszkow.	13 837	7 413	7 409	6 562	9 306	7 914	10 812	14 053	8 408	132 521	7 855	11 347	9 818	9 324	7 629	6 058	82		
-ananasy	1 651	1 315	916	1 000	1 584	1 416	1 748	2 792	1 885	20 420	2 111	3 162	2 712	1 817	1 360	1 507	165		
-brzoskwinie	3 330	1 854	1 861	2 040	2 231	1 944	2 596	5 323	2 580	32 826	1 740	2 999	2 202	1 601	1 124	1 145	62		
Owoce świeże	59 589	54 026	53 311	74 088	80 433	71 284	87 600	83 234	94 109	848 910	81 309	77 450	78 220	71 129	74 034	49 995	94		
Banany	13 502	14 173	9 508	9 322	11 133	9 772	11 181	11 538	11 801	143 949	11 945	16 373	15 502	14 973	13 886	9 434	99		
Owoce cytrusowe	17 132	10 601	6 040	6 596	6 797	9 392	17 704	36 831	54 852	252 826	45 184	33 961	32 886	22 262	17 409	9 332	155		
Brzoskwinie i nekt.	46	2 066	11 065	24 388	23 494	9 191	2 718	24	18	73 328	21	78	235	405	4 188	8 951	81		
Winoogrona	12 187	9 814	4 109	9 961	19 171	15 613	20 365	13 719	7 939	134 592	6 898	7 629	10 901	13 948	13 049	5 506	134		
Arbuzy	1 354	3 407	6 673	6 168	3 426	720	186	86	121	22 809	96	193	403	1 555	5 838	4 416	66		
Jabłka	1 064	2 590	2 622	2 198	2 709	12 541	15 943	1 095	761	42 622	1 445	1 952	2 154	2 280	4 183	2 886	110		
Przetwory razem	25 093	23 960	25 887	34 419	35 947	35 233	44 704	39 584	29 788	369 457	30 380	27 742	27 907	27 927	19 657	20 937	81		
Soki zagęszczone	9 040	8 533	13 057	11 919	14 107	16 012	20 775	16 899	13 882	151 492	13 773	8 809	10 497	10 889	8 078	6 821	52		
-sok pomarańczowy	4 319	3 274	5 562	3 514	3 545	3 321	4 146	3 837	4 026	48 083	3 355	2 919	4 002	2 720	2 968	2 373	43		
Mrożonki	2 478	3 140	1 802	12 358	8 055	5 528	4 811	3 376	3 161	51 278	3 063	3 657	3 470	3 479	1 863	2 343	130		
Susze	1 078	1 195	898	1 301	1 446	2 708	3 639	2 919	2 330	23 000	2 240	2 713	1 936	1 734	1 686	1 491	166		
Dżemy	1 048	1 080	976	957	797	590	906	983	1 188	11 512	666	980	723	930	914	669	69		
Przetwory puszkow	11 333	9 882	9 087	7 732	11 427	10 192	14 196	14 984	8 989	129 662	10 409	11 373	11 127	10 695	7 004	9 496	105		
-ananasy	921	726	540	626	1 100	977	1 199	1 957	1 294	12 683	1 487	2 181	1 842	1 184	874	968	179		
-brzoskwinie	2 017	1 111	1 168	1 504	1 504	1 233	1 636	3 479	1 779	21 027	1 231	1 477	1 484	1 328	776	834	71		

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiRW i CAAC.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych owoców i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Porzeczki czarne	Maliny	Wiśnie	Mrożone truskawki	Mrożone wiśnie	Zagęszcz. sok jabłkowy	Truskawki w puszkach	Wiśnie w puszkach
2007 V	0,38	0,74	1,09	-	0,74	0,96	1,02	0,75	1,13	1,19	0,96
VI	0,48	0,80	0,91	2,07	1,06	0,99	1,13	0,80	1,13	1,32	1,03
VII	0,55	0,85	1,07	1,14	1,32	0,73	1,45	0,88	1,18	1,24	0,97
VIII	0,39	0,41	2,12	-	1,35	0,72	1,49	0,91	1,65	1,41	0,99
IX	0,40	0,49	2,50	1,72	1,36	1,08	1,35	0,68	2,01	1,25	1,01
X	0,42	0,73	2,21	0,84	1,15	1,17	1,45	0,93	1,73	1,24	1,23
XI	0,42	0,79	3,02	-	1,81	1,17	1,48	0,90	1,77	1,30	1,33
XII	0,27	0,57	0,69	1,63	1,73	1,16	1,38	0,87	1,72	1,23	1,27
2007 I-XII	0,29	0,62	0,95	1,12	1,29	0,79	1,23	0,80	1,39	1,26	1,05
2008 I	0,40	0,57	1,21	3,38	1,77	0,51	1,47	0,95	2,18	1,45	1,37
II	0,35	0,46	1,07	5,38	0,51	1,05	1,45	0,92	2,07	1,67	1,22
III	0,33	0,44	1,67	-	1,57	1,50	1,46	0,89	2,11	1,29	1,19
IV	0,56	0,64	1,74	-	1,78	1,42	1,43	0,90	1,93	1,38	1,30
V	0,54	0,38	1,39	2,52	0,57	1,67	1,45	0,91	1,77	1,47	1,14
VI	0,58	0,48	0,98	3,37	1,56	1,26	1,23	0,94	1,50	1,20	1,17
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>VI 2008</u> <u>V 2008</u>	107	126	71	134	274	75	85	103	85	82	103
<u>VI 2008</u> <u>VI 2007</u>	121	60	108	163	147	127	109	118	133	91	114

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiR, i CAAC.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	-Cortland	-Jonagold	-Lobo	-Szampion	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Czereśnie	Śliwki	Banany	Cytryny	Mandarynki	Pomarańcze	Winogrona
2007 VI	2,49	2,28	2,48	2,45	2,75	4,25	3,43	-	6,27	-	3,48	3,30	5,67	3,85	9,20
VII	2,68	-	-	-	-	4,17	11,0	2,95	6,97	4,13	3,28	3,29	5,32	4,23	7,60
VIII	2,59	-	-	-	-	3,20	7,72	3,35	-	2,71	3,28	3,26	5,26	4,43	5,26
IX	2,45	2,30	2,57	2,45	2,79	3,28	7,13	-	-	3,25	3,07	4,07	5,68	4,48	4,65
X	2,23	2,25	2,23	2,20	2,15	2,89	13,3	-	-	4,44	3,51	4,44	5,54	4,27	5,28
XI	2,08	2,10	2,00	2,00	2,10	2,86	19,0	-	-	-	3,36	5,33	4,28	4,02	6,08
XII	2,07	2,09	2,01	2,00	2,08	2,97	-	-	-	-	3,35	5,73	3,70	3,55	8,51
2007 I-XII	2,06	1,78	1,93	1,91	2,11	3,29	9,74	3,15	6,07	3,63	3,48	3,74	4,70	3,79	7,73
2008 I	2,21	2,15	2,05	2,18	2,13	3,31	-	-	-	-	3,27	6,50	4,08	3,28	10,6
II	2,37	2,20	2,41	2,39	2,35	3,08	-	-	-	-	3,91	6,13	4,46	3,39	10,9
III	2,48	2,21	2,56	2,48	2,49	3,31	-	-	-	-	4,42	6,17	4,83	3,55	10,2
IV	2,65	2,32	2,68	2,54	2,74	3,38	-	-	-	-	4,31	6,85	4,73	3,64	8,53
V	3,08	2,82	3,12	3,10	2,98	3,37	9,83	-	-	-	3,40	7,53	5,00	3,70	7,39
VI	3,29	-	3,32	3,29	3,10	3,43	3,42	6,00	4,31	-	3,11	6,20	5,26	3,62	7,80
VII	3,34	-	-	-	-	3,47	5,33	2,91	4,99	1,59	2,48	4,57	5,38	3,94	7,28
VIII	1,50	-	-	-	-	2,62	5,17	1,59	3,73	1,18	3,03	4,37	5,05	3,94	5,06
Wskaźniki zmian cen (%)															
<u>VIII 2008</u> <u>VII 2008</u>	45	-	-	-	-	76	97	55	75	74	122	97	94	100	70
<u>VIII 2008</u> <u>VIII 2007</u>	58	-	-	-	-	82	67	x	x	44	112	134	96	89	96

^a truskawki spod osłon wg Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżem z czarnej porzeczki	Dżem śliwkowy	Dżem truskawkowy	Sok z czarnej porzeczki ^a	Sok jabłkowy ^a	Sok pomarańczowy ^a
2007 IV	7,63	7,20	7,07	3,14	1,54	2,25
V	7,73	7,30	7,23	3,15	1,56	2,30
VI	8,10	7,30	7,53	3,12	1,59	2,32
VII	8,20	7,60	7,73	3,16	1,56	2,34
VIII	8,10	7,37	7,73	3,15	1,54	2,35
IX	8,40	8,07	7,77	3,15	1,58	2,35
X	8,43	7,97	8,07	3,16	1,89	2,36
XI	8,90	8,03	8,23	3,13	1,97	2,38
XII	8,93	7,93	7,97	3,13	2,00	2,31
2007 I-XII	8,07	7,52	7,56	3,14	1,66	2,29
2008 I	8,50	7,87	8,08	3,17	2,12	2,29
II	8,13	7,77	8,23	3,03	2,13	2,37
III	8,33	7,83	8,20	3,05	2,13	2,38
IV	8,00	7,83	8,20	3,05	2,09	2,26
V	8,20	7,80	8,30	-	2,09	2,22
VI	8,47	7,73	8,60	3,26	2,05	2,19
VII	7,47	7,37	8,10	3,53	2,00	2,26
Wskaźniki zmian cen (%)						
<u>VII 2008</u> <u>VI 2008</u>	88	95	94	108	98	103
<u>VII 2008</u> <u>VII 2007</u>	91	97	105	112	128	97

^a w zł/l

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Śliwki	Czeresnie	Truskawki	Maliny	Winogrona	Banany	Pomarańcze	Cytryny	Mandarynki
2007 V	3,20	5,48	-	-	11,67	-	10,52	4,67	4,74	4,46	5,69
VI	3,73	5,62	-	8,89	4,61	-	11,02	4,53	5,03	4,61	6,30
VII	3,89	5,82	6,13	10,07	8,63	12,82	11,07	4,32	5,50	4,61	6,91
VIII	3,80	5,04	4,49	-	-	12,86	6,95	4,35	5,89	4,58	6,82
IX	3,61	4,72	3,92	-	-	12,26	6,00	4,43	5,86	5,05	6,94
X	3,49	4,67	5,16	-	-	-	6,63	4,51	5,71	5,60	6,98
XI	3,43	4,79	-	-	-	-	7,59	4,45	5,41	6,71	5,48
XII	3,41	4,83	-	-	-	-	10,04	4,44	4,95	7,23	4,82
2007 I-XII	3,14	5,05	4,93	9,48	8,30	12,65	9,61	4,53	5,12	5,03	5,80
2008 I	3,47	5,06	-	-	-	-	14,45	4,55	4,80	7,89	5,03
II	3,57	5,20	-	-	-	-	14,56	4,90	4,71	8,02	5,32
III	3,67	5,53	-	-	-	-	12,71	5,27	4,75	7,94	5,75
IV	3,92	5,79	-	-	-	-	11,06	5,47	4,91	8,45	5,97
V	4,25	6,06	-	-	13,48	-	9,94	4,76	5,08	9,01	6,19
VI	4,68	6,11	-	8,62	4,99	-	9,47	4,29	5,14	9,19	6,47
VII	4,87	6,12	5,27	7,33	6,89	6,86	9,39	4,07	5,46	7,98	6,63
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>VII 2008</u> <u>VI 2008</u>	104	100	x	85	138	x	99	95	106	87	102
<u>VII 2008</u> <u>VII 2007</u>	125	105	86	73	80	54	85	94	99	173	96

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżemy	Sok z czarnej porzeczki	Sok jabłkowy	Sok pomarańczowy	Truskawki mrożone	Ananasy w puszkach	Brzoskwinie w puszkach
2007 V	10,94	3,88	2,94	3,97	9,86	5,10	4,74
VI	10,89	3,88	2,95	4,02	9,92	5,10	4,81
VII	10,92	3,89	2,98	4,07	10,0	5,14	4,82
VIII	11,00	3,90	2,99	4,09	10,24	5,26	4,87
IX	11,08	4,00	2,97	4,12	10,96	5,36	4,87
X	11,33	4,09	3,05	4,17	11,82	5,42	4,92
XI	11,44	4,14	3,17	4,22	12,52	5,56	4,92
XII	11,67	4,15	3,20	4,20	13,06	5,66	4,85
2007 I-XII	11,10	3,96	3,00	4,01	10,62	5,28	4,82
2008 I	11,78	4,21	3,27	4,23	13,42	5,82	4,92
II	11,78	4,27	3,31	4,25	13,92	5,96	4,96
III	11,75	4,28	3,32	4,26	14,20	5,94	4,94
IV	11,86	4,31	3,36	4,28	14,44	6,00	5,02
V	12,03	4,31	3,41	4,21	14,48	6,02	4,98
VI	12,08	4,33	3,42	4,29	14,50	6,08	5,05
VII	12,17	4,34	3,45	4,33	14,56	6,14	5,05
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>VII 2008</u> <u>VI 2008</u>	101	100	101	101	100	101	100
<u>VII 2008</u> <u>VII 2007</u>	111	112	116	106	146	119	105

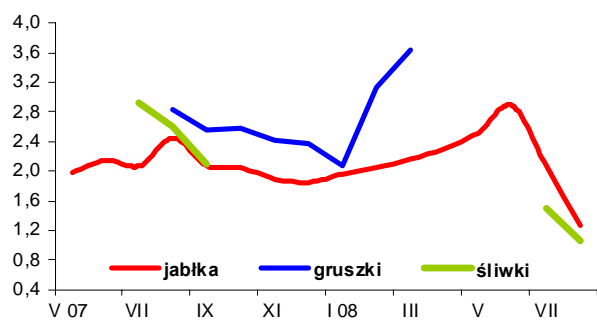
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych owoców w Polsce i w Niemczech (%)

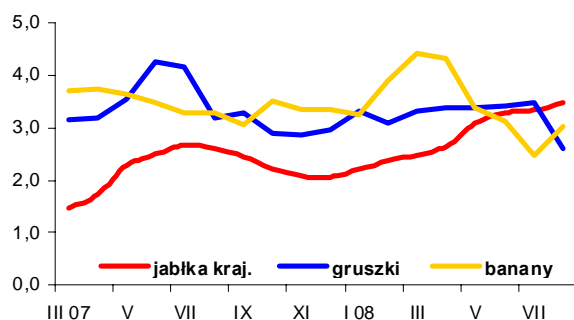
Miesiące	Jabłka odm. Jonagold	Gruszki	Truskawki	Banany	Pomarańcze	Śliwki
2007 I	52	94	-	65	59	-
II	56	99	-	64	61	-
III	57	-	-	71	68	-
IV	61	-	-	67	75	-
V	59	-	38	68	66	-
VI	57	-	41	65	75	-
VII	58	-	39	64	65	-
VIII	61	-	-	56	69	69
IX	68	86	-	69	74	72
X	70	89	-	65	66	82
XI	65	88	-	72	69	-
XII	75	88	-	74	68	-
2008 I	74	85	-	68	66	-
II	73	89	-	67	67	-
III	77	87	-	65	66	-
IV	72	-	62	66	72	-
V	62	-	46	67	68	-
VI	-	-	52	72	68	-
VII	-	-	-	78	73	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS i ZMP "Der Markt Obst und Gemüse" i., "Fruit and Vegetable Markets" z poszczególnych miesięcy.

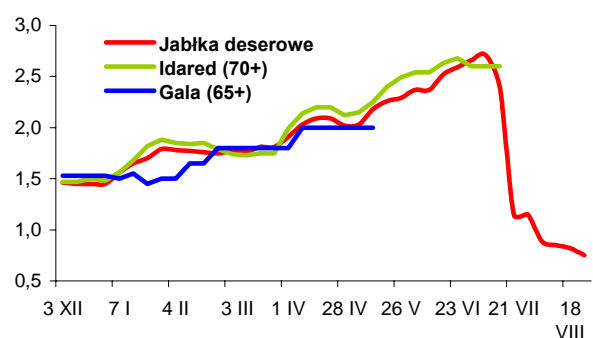
Rys. 1. Ceny skupu owoców w spółdzielniach ogrodniczych w 2007 - 2008 r. (zł/kg)

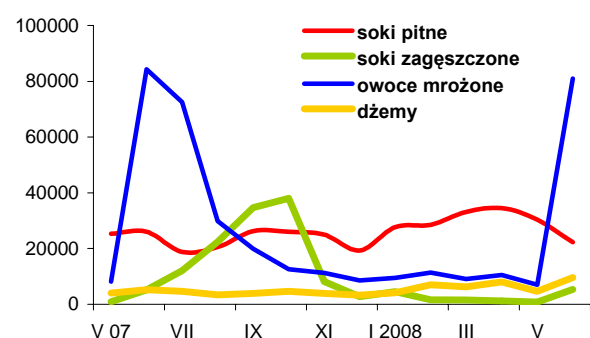
Rys. 2. Ceny hurtowe owoców w latach 2007-2008 (zł/kg)

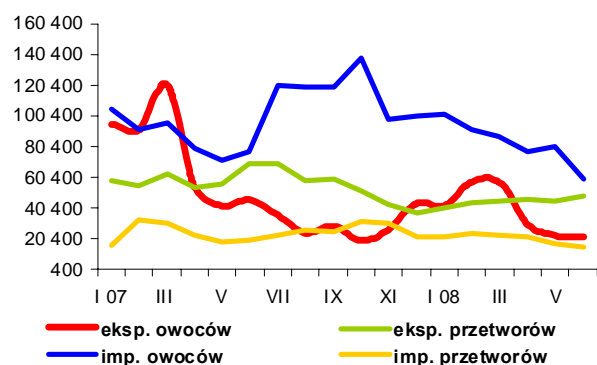
Rys. 3. Ceny skupu jabłek deserowych przeznaczonych na eksport w okresie od XII 2007 r. do VIII 2008 r. (zł/kg)

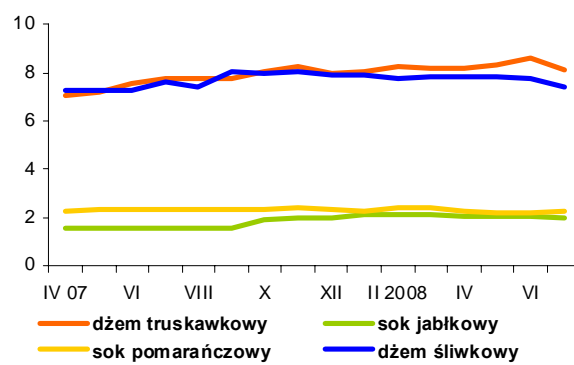
Rys. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w 2007 i w 2008 r. (tony)

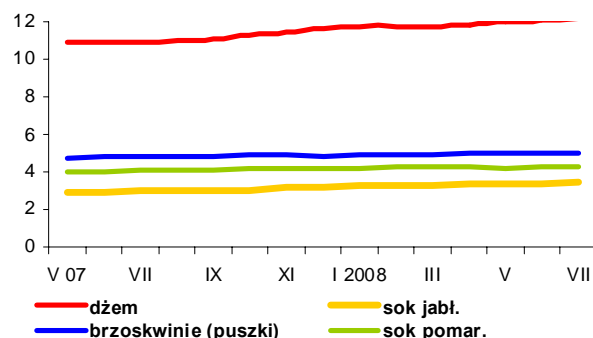
Rys. 5. Handel owocami i ich przetworami w 2007 i 2008 r. (tony)

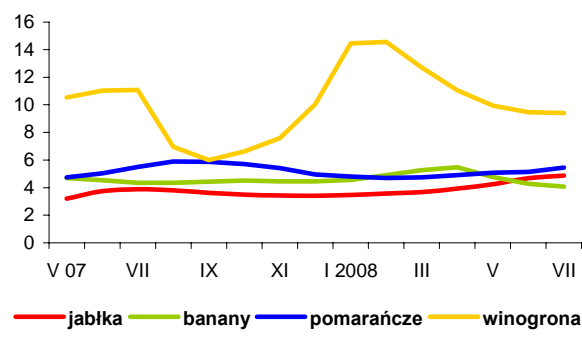
Rys. 6. Ceny zbytu wybranych przetworów owocowych w 2007 i 2008 r. (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych w 2007 i 2008 r. (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne wybranych owoców w 2007 i 2008 r. (zł/kg)

Rynek mleka

Zygmunt Smoleński
Teresa Zdziarska

W miesiącach lipiec-sierpień br. notowano wzrost cen targowiskowych bydła mlecznego, przy czym występowała duża rozpiętość cen. Za krowy dojne płacono od 1500 do 3000 zł/szt, a za jałówki 1800-3000 zł/szt.

W bieżącym roku ceny skupu mleka systematycznie malały, ze 124,55 zł/100 l w styczniu, do 101,82 zł/100 l w czerwcu i 97,58 zł/100 l w lipcu. Mimo to w czerwcu i lipcu br. skupiono o 4,2 i 4,7% mleka więcej niż w roku poprzednim (769,2 i 793,2 mln l). W skali całej Wspólnoty Europejskiej, w czerwcu br. najniższe ceny skupu mleka notowano w Polsce, 30,73 EUR/100 kg, podczas gdy we Francji płacono 34,84 EUR/100 kg, w Słowacji 33,28 EUR/100 kg, w Niemczech 32,80 EUR/100 kg oraz w Czechach 35,72 EUR/100 kg.

Ceny zbytu świeżych wyrobów mleczarskich w lipcu-sierpniu na ogół utrzymywały się na zbliżonym poziomie. Mleko spożywcze 2% przeciętnie w kraju kosztowało odpowiednio 163,1 i 163,7 zł/100 kg, przy wahaniami od 149 zł/100 kg w makroregionie zachodnim do ok. 168 zł/100 kg w m. północnym i południowo-wschodnim. Ceny mleka UHT 2% wynosiły ok. 184 zł/100 kg, jogurtu 2% - 318-320 zł/100 kg, a kefir 2% zdrożał z ok. 267 zł/100 kg na początku lipca do ok. 272 zł/100 kg w końcu sierpnia. Śmietana 10-29% staniała z 508 zł/100 kg na początku lipca do 495 zł/100 kg w końcu sierpnia, a najniższe ceny notowano w m. północnym (478 zł/100 kg). W tym czasie, w m. centralnym, nastąpił wzrost cen z 605 do 620 zł/100 kg.

Ceny masła w blokach 82% wahały się od 898 zł/100 kg na początku lipca do 918 zł/100 kg w połowie sierpnia i 871 zł/100 kg w końcu tego miesiąca. Masło konfekcjonowane zdrożało z 1013 zł/100 kg na początku lipca do 1039 zł/100 kg w połowie sierpnia, aby następnie stanąć do 1014 zł/100 kg w końcu tego miesiąca, przy dużym zróżnicowaniu regionalnym cen.

Ceny mleka w proszku pełnego spadły w skali kraju z 935 do 882 zł/100 kg. Przy tym tendencje były różne w makroregionach: w m. północnym masło zdrożało o 1,6%, a w m. centralnym oraz południowo-wschodnim staniało o 3,5-5,5%. Taniało także odtłuszczone mleko w proszku (OMP), z 768 zł/100 kg na początku lipca do 733 zł/100 kg w połowie sierpnia i 710 zł/100 kg w końcu sierpnia, przy małym zróżnicowaniu regionalnym.

Na rynku serów tendencje cen były różnokierunkowe. Ser dojrzewający Edam zdrożał z 1059 zł/100 kg na początku lipca do

1086 zł/100 kg w połowie sierpnia, by obniżyć się do poziomu sprzed miesiąca. Ser Gouda zdrożał o 4%, a sery z grupy: Podlaski, Zamojski i Morski utrzymały się na poziomie 976-1015 zł/100 kg. Relatywnie drogi ser Radamer, w skali krajowej stanął z 1370 do 1254 zł/100 kg. Twaróg stanął z 943 zł/100 kg w lipcu do 925 zł/100 kg w drugiej połowie sierpnia, przy różnokierunkowych zmianach w poszczególnych makroregionach.

Na rynku Wspólnoty Europejskiej w lipcu i sierpniu br. dominowały spadki cen trwałych wyrobów mleczarskich. Ceny masła w Belgii zmalały z 3126 do 3034 EUR/tonę w lipcu i 2911 EUR/tonę w końcu sierpnia. W Niemczech masło staniało w lipcu z 2960 do 2950 EUR/tonę i z 2850 EUR/tonę w pierwszej dekadzie sierpnia do 2760 EUR/tonę w przedostatnim tygodniu tego miesiąca. Podobnie w Holandii masło staniało z 2890 do 2850 EUR/tonę w lipcu i z 2820 do 2760 EUR/tonę w sierpniu. We Francji ceny masła w lipcu i na początku sierpnia utrzymywały się na poziomie 2770 EUR/tonę i dopiero w końcu sierpnia obniżyły się do 2710 EUR/tonę. W Wielkiej Brytanii ceny masła wzrosły z 2958 EUR/tonę na początku lipca do 3043 EUR/tonę w pierwszej dekadzie sierpnia, by obniżyć się do 2950 EUR/tonę w końcu sierpnia. Podobnie w Polsce masło zdrożało z 2727 EUR/tonę w pierwszej dekadzie lipca do 2805 EUR/tonę na początku sierpnia, a w końcu tego miesiąca staniało do 2750 EUR/tonę. Natomiast we Włoszech ceny masła w omawianym okresie utrzymywały się na poziomie 2950 EUR/tonę.

Mleko w proszku pełne w lipcu i sierpniu stopniowo taniało: w Belgii z 2965 EUR/tonę na początku lipca do 2803 EUR/tonę w końcu sierpnia br., podobnie w Niemczech z 2900 do 2600 EUR/tonę, we Francji z 3050 do 2600 EUR/tonę, w Holandii z 2850 do 2670 EUR/tonę. W Polsce mleko pełne w proszku zdrożało z 2736 do 2891 EUR/tonę, a następnie staniało do 2727 EUR/tonę na początku sierpnia i 2693 EUR/tonę w końcu tego miesiąca.

Taniało także mleko odtłuszczone w proszku: w Belgii z 2450 EUR/tonę na początku lipca do 2274 EUR/tonę w końcu sierpnia, w Niemczech z 2250 do 1950 EUR/tonę, w Holandii z 2300 do 2196 EUR/tonę oraz w Polsce z 2348 do 2196 EUR/tonę. Podobnie obniżały się ceny serwatki w proszku: w Niemczech z 390 do 360 EUR/tonę, we Francji z 420 do 400 EUR/tonę oraz w Holandii z 410 do 380 EUR/tonę.

Tab.1. Skup mleka surowego

Miesiące	Ilość mleka skupionego mln litrów	Cena skupu mleka zł/100 litrów		
		średnio	kl. ekstra	kl. I
2006 I-XII	8 419,3	93,02	.	.
2007 I-XII	8 379,9	107,46	.	.
2007 VI	738,0	99,41	102,94	.
VII	757,5	101,92	105,84	.
VIII	744,5	105,93	109,87	.
IX	693,9	114,63	117,15	.
X	680,5	121,49	124,18	.
XI	607,1	129,77	130,59	.
XII	640,4	132,15	132,29	.
2008 I	648,0	124,55	123,69	.
II	638,4	120,59	121,17	.
III	688,0	116,63	117,54	.
IV	690,8	110,95	111,68	.
V	785,7	104,97	107,23	.
VI	769,2	101,82	103,71	.
VII	793,2	97,58	101,61	.
Wskaźnik zmian w %				
<u>VII 2008</u> VI 2008	103,1	95,8	98,0	.
<u>VII 2008</u> VII 2007	104,7	95,7	96,0	.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.2. Produkcja wyrobów mleczarskich (tys. ton i mln l)

Miesiące	Mleko przetworzone (mln l)	Mleko w proszku		Jogurt (mln l)	Śmietana (mln l)	Masło	Sery	
		chude	pełne				świeże	dojrzewające
2006 I-XII	2 293,5	127,2	36,5	321,0	342,6	173,3	302,4	257,3
2007 I-XII	2 400,0	124,5^a	28,2^a	369,3^a	341,7^a	182,0	330,0	253,0
2007 V	201,6	14,6	1,8	36,0	34,4	16,0	28,2	20,9
VI	193,2	14,6	1,8	30,2	33,7	14,2	25,3	19,5
VII	210,0	15,7	2,3	30,6	32,4	15,7	26,1	20,3
VIII	198,8	15,2	3,1	31,6	31,0	15,2	27,0	20,8
IX	188,8	12,0	2,6	29,0	28,5	15,1	26,0	20,0
X	191,6	8,5	2,6	32,0	27,9	15,1	27,3	22,1
XI	188,6	5,4	2,0	30,0	23,1	13,0	26,6	19,9
XII	184,6	7,4	2,9	23,1	24,4	13,0	25,5	18,8
2008 I	184,3	6,5	2,8	32,8	24,4	13,8	27,5	21,2
II	169,2	6,5	2,7	31,3	24,2	13,1	26,0	21,8
III	178,8	8,4	3,3	33,3	27,5	14,3	28,9	22,5
IV	177,7	9,7	5,0	35,0	26,9	13,8	27,4	21,9
V	194,0	11,7	7,4	33,8	31,4	15,2	27,6	21,8
VI	190,4	16,3	4,8	30,6	35,4	13,4	24,6	24,0
Wskaźnik zmian w %								
<u>VI 2008</u> V 2008	98,1	139,3	64,9	90,5	112,7	88,2	89,1	110,1
<u>VI 2008</u> VI 2007	98,6	111,6	266,7	101,3	105,0	94,4	97,2	123,1

^a dane nieostateczne

Źródło: Dane GUS.

Tab.3. Ceny producentów (z VAT) wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku (1 kg)		Masło świeże 85% tł. (1 kg)		Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (1 l)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii 2-2,5% tł.	UHT 1-2,5% tł.	chude	pełne	w blokach	konfekcjonowane				
2007 VI	1,29	1,70	13,11	13,05	11,25	11,52	0,73	4,72	7,41	12,16
VII	1,32	1,73	14,08	13,90	13,00	12,46	0,72	4,81	7,54	12,87
VIII	1,35	1,77	14,25	14,74	13,89	13,42	0,74	4,96	7,77	13,89
IX	1,40	1,88	14,23	15,39	15,20	13,99	0,75	5,19	8,13	15,76
X	1,46	1,96	13,86	15,17	15,52	14,59	0,75	5,48	8,54	16,77
XI	1,49	2,01	12,18	14,42	15,46	14,49	0,78	5,59	8,65	16,59
XII	1,51	2,01	10,93	13,34	13,97	13,40	0,78	5,63	8,73	15,50
2008 I	1,51	2,00	9,82	11,27	12,63	12,67	0,78	5,63	8,81	14,33
II	1,51	1,98	9,64	10,82	12,34	12,47	0,76	5,58	8,78	14,03
III	1,51	1,97	9,41	10,90	11,97	12,28	0,77	5,55	8,72	13,55
IV	1,51	1,94	8,90	10,69	11,81	12,08	0,77	5,53	8,69	12,58
V	1,51	1,92	8,60	9,68	11,51	11,56	0,77	5,53	8,71	11,72
VI	1,51	1,88	8,67	9,78	11,38	11,65	0,79	5,52	8,67	11,56
VII	1,51	1,87	8,65	9,77	11,40	11,54	0,81	5,53	8,65	11,55
VIII ^a	1,64	1,84	7,09	8,82	8,71	10,14	.	4,94	9,25	10,59
Wskaźnik zmian w %										
<u>VII 2008</u> <u>VI 2008</u>	100,0	99,5	99,8	99,9	100,2	99,1	102,5	100,2	99,8	99,9
<u>VII 2008</u> <u>VII 2007</u>	114,4	108,1	61,4	70,3	87,7	92,6	112,5	115,0	114,7	89,7

^a ceny 1 kg produktu wg ZSRIR za okres 25-31 VIII 2008 r.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.4. Ceny detaliczne wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku pełne (350 g)	Mleko zagęszcz., niesłodz. (411 g) ^a	Masło Ekstra konfekcj. (200 g)	Kefir (150 g)	Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (200 g)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii	UHT								
2007 VI	1,64	2,44	10,64	3,04	3,08	0,63	1,05	1,37	9,89	16,22
VII	1,67	2,46	10,63	3,05	3,17	0,63	1,05	1,38	10,02	16,28
VIII	1,71	2,49	10,76	3,05	3,29	0,63	1,05	1,40	10,21	16,95
IX	1,81	2,58	11,10	3,07	3,70	0,64	1,06	1,45	10,64	18,66
X	1,89	2,63	11,29	3,08	3,94	0,65	1,07	1,50	11,11	20,70
XI	1,94	2,71	11,36	3,10	4,11	0,66	1,07	1,52	11,42	22,06
XII	1,97	2,74	11,51	3,12	4,11	0,67	1,07	1,54	11,54	22,08
2008 I	2,00	2,77	11,70	3,03	4,07	0,68	1,08	1,56	11,66	21,85
II	2,02	2,77	12,13	3,05	3,94	0,68	1,09	1,56	11,72	21,30
III	2,02	2,78	12,38	3,06	3,86	0,68	1,10	1,57	11,71	20,63
IV	2,03	2,78	12,53	3,06	3,78	0,69	1,14	1,57	11,78	20,10
V	2,03	2,77	12,71	3,04	3,67	0,70	1,15	1,57	11,78	19,51
VI	2,04	2,78	12,86	3,05	3,65	0,70	1,15	1,58	11,77	18,76
VII	2,04	2,75	12,91	3,06	3,61	0,70	1,16	1,59	11,81	18,24
Wskaźnik zmian w %										
<u>VII 2008</u> <u>VI 2008</u>	100,0	98,9	100,4	100,3	98,9	100,0	100,9	100,6	100,3	97,2
<u>VII 2008</u> <u>VII 2007</u>	122,2	111,8	121,4	100,3	113,9	111,1	110,5	115,2	117,9	112,0

^a od 2008 r. w opakowaniu 400 g.

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport i import produktów mleczarskich (tys. ton)

Miesiące	Eksport					Import				
	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne
2006 I-XII	109,1	120,6	24,1	244,4	88,1	7,2	18,7	4,7	32,3	11,6
2007 I-XII	99,2	131,5	32,1	171,5	97,7	16,8	26,8	6,6	61,2	35,7
2007 V	9,8	11,6	4,1	14,1	9,4	2,5	2,5	0,4	5,0	4,1
VI	9,6	11,1	3,7	18,0	9,0	1,0	2,8	0,5	5,4	4,7
VII	14,4	12,1	3,2	17,3	7,8	0,9	2,3	0,4	6,5	3,3
VIII	12,5	11,2	2,7	14,3	8,2	1,0	2,4	0,6	5,9	3,4
IX	6,4	11,1	1,4	14,5	7,4	1,1	2,4	0,7	5,8	3,0
X	5,9	11,3	2,3	14,1	8,5	1,7	2,2	0,9	6,5	2,6
XI	8,6	10,0	1,5	11,7	8,1	1,2	2,1	0,6	5,4	3,1
XII	6,4	8,7	1,5	11,1	6,2	2,0	1,6	0,6	4,9	2,2
2008 I	10,3	12,1	3,2	13,9	9,1	1,9	1,4	0,5	1,2	2,3
II	8,0	12,0	4,0	12,1	8,9	1,7	1,6	0,5	2,4	2,5
III	6,6	11,5	2,9	11,4	8,7	3,4	1,5	0,4	4,0	2,6
IV	7,1	10,4	2,7	11,1	8,7	1,7	1,7	0,4	2,2	2,6
V	10,9	11,5	2,8	17,3	8,8	0,9	1,7	0,4	1,5	2,4
VI	19,4	11,6	2,0	29,7	7,2	0,5	1,4	0,4	1,1	2,5
Wskaźnik zmian w %										
<u>VI 2008</u> <u>V 2008</u>	178,0	100,9	71,4	171,7	81,8	55,6	82,4	100,0	73,3	104,2
<u>VI 2008</u> <u>VI 2007</u>	202,1	104,5	54,1	165,0	80,0	50,0	50,0	80,0	20,4	53,2

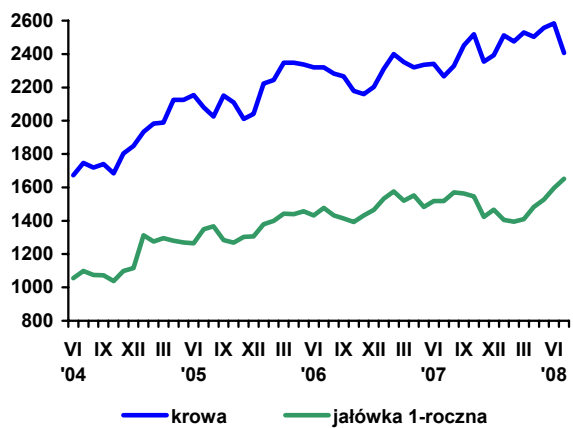
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

Tab. 6. Ceny w eksporcie i imporcie produktów mleczarskich (EUR/tone)

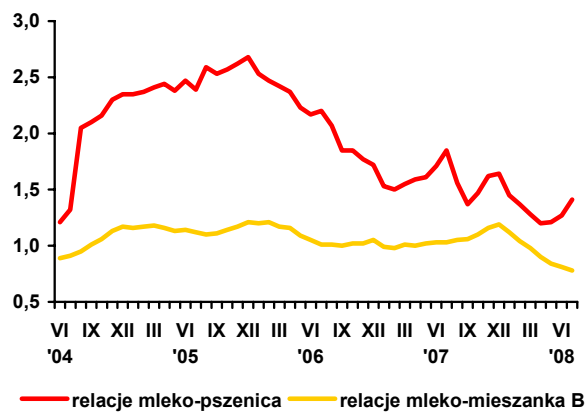
Miesiące	Eksport					Import				
	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne
2006 I-XII	1 956	2 628	1 842	552	1 025	1 950	3 003	2 856	499	1 127
2007 I-XII	2 963	2 766	2 738	841	1 014	2 229	3 138	3 291	571	933
2007 V	2 901	2 549	2 432	671	993	1 593	2 956	3 163	574	966
VI	3 206	2 538	2 660	791	1 040	2 495	3 064	2 674	657	942
VII	3 550	2 649	3 202	954	978	2 642	3 157	3 304	595	863
VIII	3 619	2 837	3 814	1 255	1 002	3 069	3 158	3 976	499	964
IX	3 190	3 065	3 927	1 208	1 011	3 189	3 293	3 781	631	865
X	3 213	3 198	3 894	1 120	1 025	2 598	3 445	3 004	697	865
XI	2 324	3 368	4 252	999	1 061	3 103	3 469	4 029	627	897
XII	2 635	3 280	2 978	836	1 067	2 080	3 796	3 574	653	964
2008 I	2 613	3 354	2 464	648	1 160	2 394	3 554	4 044	1 073	1 016
II	2 404	3 251	2 671	731	1 180	2 480	3 606	3 499	828	1 040
III	2 184	3 184	2 634	941	1 158	1 022	3 694	3 742	581	989
IV	2 099	3 069	2 563	609	1 154	2 095	3 438	3 113	753	1 016
V	2 124	3 066	2 526	578	1 192	2 585	3 600	3 468	1 173	1 143
VI	2 415	3 041	2 602	545	1 194	2 428	3 586	3 419	1 318	1 042
Wskaźnik zmian w %										
<u>VI 2008</u> <u>V 2008</u>	113,7	99,2	103,0	94,3	100,2	93,9	99,6	98,6	112,4	91,2
<u>VI 2008</u> <u>VI 2007</u>	75,3	119,8	97,8	68,9	114,8	97,3	117,0	127,9	200,6	110,6

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

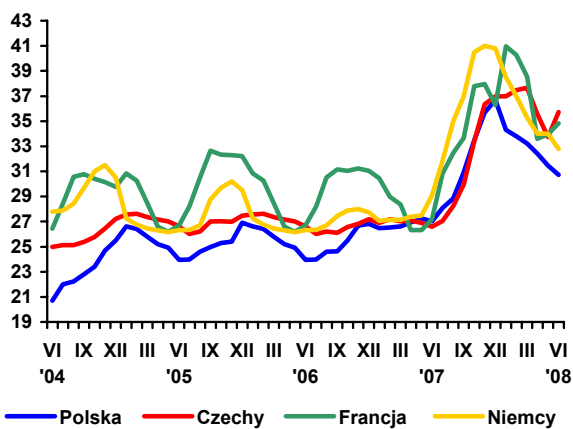
Rys. 1. Przeciętne ceny targowiskowe (zł/szt.)

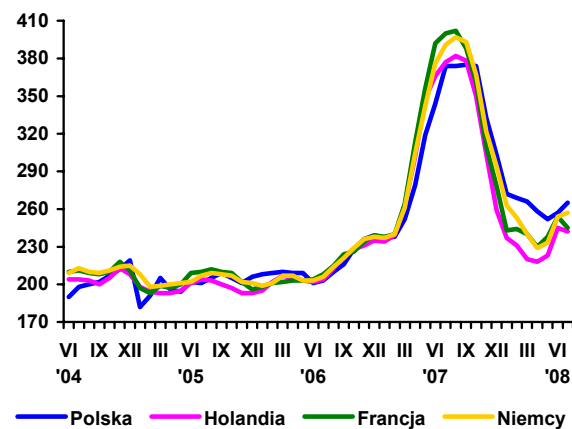
Rys. 2. Ceny mleka wyrażone w kg pszenicy oraz mieszanki B

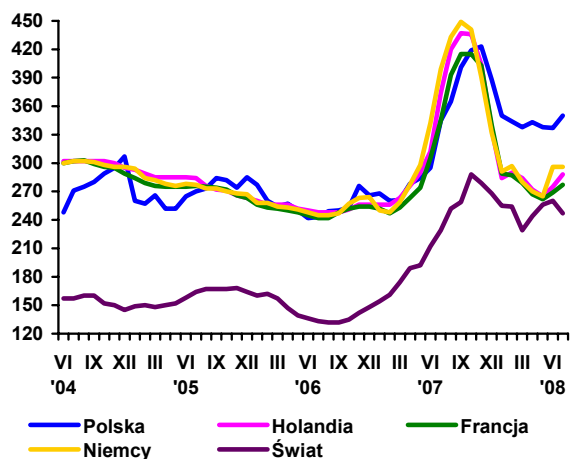
Rys. 3. Ceny skupu mleka surowego (EUR/100 kg)

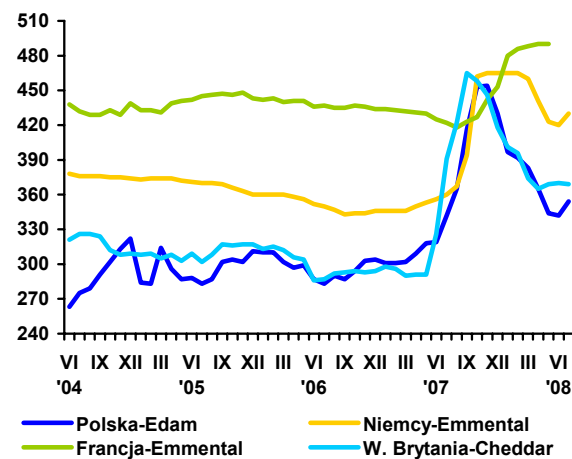
Rys. 4. Ceny zbytu mleka odtłuszczonego w proszku (EUR/100 kg)

Rys. 5. Ceny zbytu masła w blokach (EUR/100 kg)

Rys. 6. Ceny zbytu serów dojrzewających (EUR/100 kg)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, ZSRIR, Milk Products i Preserved Milk.

Rynek wołowiny

Danuta Rycombel

W czerwcu i lipcu 2008 r. cena skupu żywca wołowego była zbliżona do poziomu z poprzednich miesięcy br. (4,03-4,19 zł/kg wagi żywej) i o 3-4% wyższa niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. W sierpniu 2008 r. ceny uzyskiwane przez producentów za żywca wołowego szybko rosły, w tym zwłaszcza ceny skupu buhajków i krów (średnio o ok. 3,5%). Natomiast utrzymywał się trend spadkowy cen skupu cieląt. W czerwcu i lipcu 2008 r. były one o 5-8% niższe w porównaniu do analogicznych miesięcy roku poprzedniego. Na rozwój cen skupu żywca wołowego i cen skupu cieląt bardzo duży wpływ miał eksport oraz sytuacja popytowo-podażowa na rynku wołowiny w UE.

W I półroczu 2008 r. eksport mięsa wołowego wyniósł 94,6 tys. ton i był o ok. 7% większy niż przed rokiem. Cena w eksporcie mięsa wołowego chłodzonego wzrosła z 2,39 EUR/kg w I półroczu 2007 r. do 2,74 EUR/kg w I półroczu 2008 r., a cena mięsa wołowego mrożonego z 2,49 do 2,65 EUR/kg. Zmniejszył się natomiast eksport cieląt, z 237,9 tys. sztuk w I półroczu 2007 r. do 185,9 tys. sztuk w I półroczu 2008 r., przy spadku cen z 3,45 do 2,89 EUR/kg wagi żywej. W rezultacie w I półroczu br. eksport bydła i cieląt wyniósł 225 tys. sztuk i był o ok. 36% mniejszy niż przed rokiem.

Ceny uzyskiwane w polskim eksporcie odzwierciedlają rozwój cen poszczególnych kategorii wiekowo-użytkowych bydła w UE-27. W 2008 r. na rynkach państw członkowskich odnotowano spadek cen bydła płci męskiej w wieku od 6 do 12 miesięcy oraz cen cieląt, któremu towarzyszył wzrost cen buhajów i krów, a także jałówek. Według prognoz Komisji Europejskiej, w 2008 r. produkcja wołowiny w UE-27 może wynosić 7,2 mln ton i być o 1,8% mniejsza niż w 2007 r., a jej ceny mogą wzrosnąć średnio o ok. 6%. Eksport wołowiny z UE-27 na rynki państw trzecich może wynieść 140 tys. ton wobec 170 tys. ton w 2007 r., gdyż Komisja Europejska

od 2005 r. nie podwyższała stawek subsydiów do jej eksportu, utrzymując je na stosunkowo niskim poziomie (od 22,6 do 61 EUR/100kg). Jednocześnie sukcesywnie rośnie import tego gatunku mięsa z Ameryki Południowej. Komisja Europejska w styczniu br. wprowadziła embargo na import wołowiny z Brazylii. W marcu 2008 r. liczba gospodarstw, z których mogła być eksportowana do UE brazylijska wołowina zmniejszyła się z 106 do 95. Gospodarstwa te objęte są audytem i inspekcjami weterynaryjnymi.

Popyt na wołowinę w UE miał wpływ na wzrost cen zbytu i cen detalicznych na rynku krajowym. W lipcu br. cena zbytu mięsa wołowego z kością wynosiła 17,57 zł/kg, a jego cena detaliczna 18,23 zł/kg i były odpowiednio o ok. 10 i 3 % wyższe niż w analogicznym miesiącu 2007 r. Według informacji Departamentu Rynków Rolnych MRiRW w sierpniu 2008 r. cena sprzedaży ćwierci i z buhajków do 2 lat wzrosła z ok. 9,1 do ok. 9,3 tys. zł za tonę (ok. 2%), a ćwierci z krów z ok. 7,1 do 7,7 tys. zł za tonę (ok. 8%).

W lipcu 2008 r. skup żywca wołowego i cielęcego wyniósł 12,8 tys. ton i był o 7% mniejszy niż przed rokiem. Od stycznia do lipca 2008 r. uboje przemysłowe bydła wyniosły 727,6 tys. sztuk i były o 4,2% większe niż przed rokiem. Wzrosły przede wszystkim uboje byków (o 14%), natomiast nastąpił spadek ubojów krów i jałówek (o 3-4%). W ciągu siedmiu miesięcy br. w strukturze ubojów bydła udział byków wynosił 49,3% i był o 4,3% większy niż w analogicznym okresie 2007 r. Taka struktura ubojów powinna utrzymać się również w następnych miesiącach br.

Spis pogłowia bydła z czerwca br. wskazuje na wzrost jego pogłowia w skali roku o 1,1% (5756,7 tys. szt.). Wynikał on głównie z większej liczebności młodego bydła w wieku 1-2 lat (o 2,8%) i pogłowia cieląt (o 1,9%).

Tab. 1. Produkcja, skup, eksport i import wołowiny (tys. ton)

Wyszczególnienie		Skup żywca wołowego i cielęcego w ekw. mięsa	Eksport wołowiny w ekw. mięsa			Import wołowiny
			ogółem	żywiec	mięso	
I-XII 2004		255,7 ^a	124,0	45,0	68,0	4,8
I-XII 2005 ^c		204,5 ^b	167,2	44,6	115,3	3,7
2006	XII	13,1	12,0	1,4	10,9	0,5
2007	I	15,6	15,9	1,9	13,6	0,7
	II	15,1	13,0	1,2	11,4	0,6
	III	17,5	14,2	1,8	12,4	0,5
	IV	14,3	13,3	2,0	10,6	0,7
	V	16,3	14,2	2,4	11,8	-
	VI	14,9	12,9	2,5	10,4	-
	VII	13,7	12,1	2,1	10,0	0,6
	VIII	16,6	14,5	3,9	10,1	0,7
	IX	15,7	12,9	2,1	10,5	0,7
	X	17,5	14,5	2,2	11,9	0,9
	XI	17,0	13,0	1,5	10,3	0,8
	XII	13,3	14,5	2,1	11,7	1,0
2008	I	13,4	12,8	1,7	10,7	1,1
	II	13,4	14,4	1,7	12,7	1,1
	III	13,4	14,4	1,7	12,4	1,2
	IV	14,9	12,0	1,6	10,1	0,3
	V	13,8	16,8	2,1	14,7	0,7
	VI	13,3	14,8	1,8	12,7	0,4
	VII	12,8	-	-	-	-

^a obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 10 osób, ^b obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 50 osób, ^c dane szacunkowe

Źródło: Na podstawie danych GUS – miesięcznych informacji o produkcji i handlu zagranicznym, skup na podstawie Biuletynu GUS.

Tab. 2. Cena skupu, zbytu i cena detaliczna wołowiny

Wyszczególnienie		Cena skupu żywca wołowego w zł/kg żywca	Cena skupu cieląt w zł/kg żywca	Cena zbytu mięsa wołowego z kością	Cena detaliczna mięsa wołowego z kością	Relacje ceny skupu bydła rzeźnego do ceny mięsa wołowego z kością	
						zbytu	detalicznej
2006	XI	3,93	9,20	15,37	17,18	3,91	4,37
	XII	4,00	9,53	15,39	17,22	3,84	4,30
2007	I	4,08	9,47	15,62	17,11	3,82	4,19
	II	4,20	9,66	15,64	17,19	3,72	4,09
	III	4,17	9,95	15,65	17,27	3,75	4,14
	IV	4,09	9,31	15,71	17,37	3,84	4,24
	V	3,94	8,17	15,72	17,43	3,99	4,42
	VI	3,91	8,10	15,73	17,43	4,02	4,46
	VII	3,88	8,21	15,91	17,61	4,01	4,54
	VIII	4,01	8,17	16,06	17,54	4,00	4,37
	IX	4,09	8,44	15,97	17,67	3,90	4,32
	X	3,95	8,66	16,01	17,63	4,05	4,46
	XI	3,82	8,85	15,95	17,67	4,08	4,52
	XII	3,91	-	16,09	17,68	4,11	4,52
2008	I	3,98	8,55	16,34	17,82	4,10	4,47
	II	4,03	8,26	16,52	17,94	4,09	4,45
	III	4,03	8,03	17,10	17,93	4,24	4,45
	IV	4,05	7,71	17,15	18,02	4,23	4,45
	V	4,08	7,51	17,16	18,10	4,21	4,44
	VI	4,19	7,67	17,20	18,14	4,11	4,33
	VII	4,03	7,58	17,57	18,23	4,36	4,52
w % ceny	sprzed roku	103,9	-	-	-	-	-
	sprzed m-ca	96,4	-	-	-	-	-

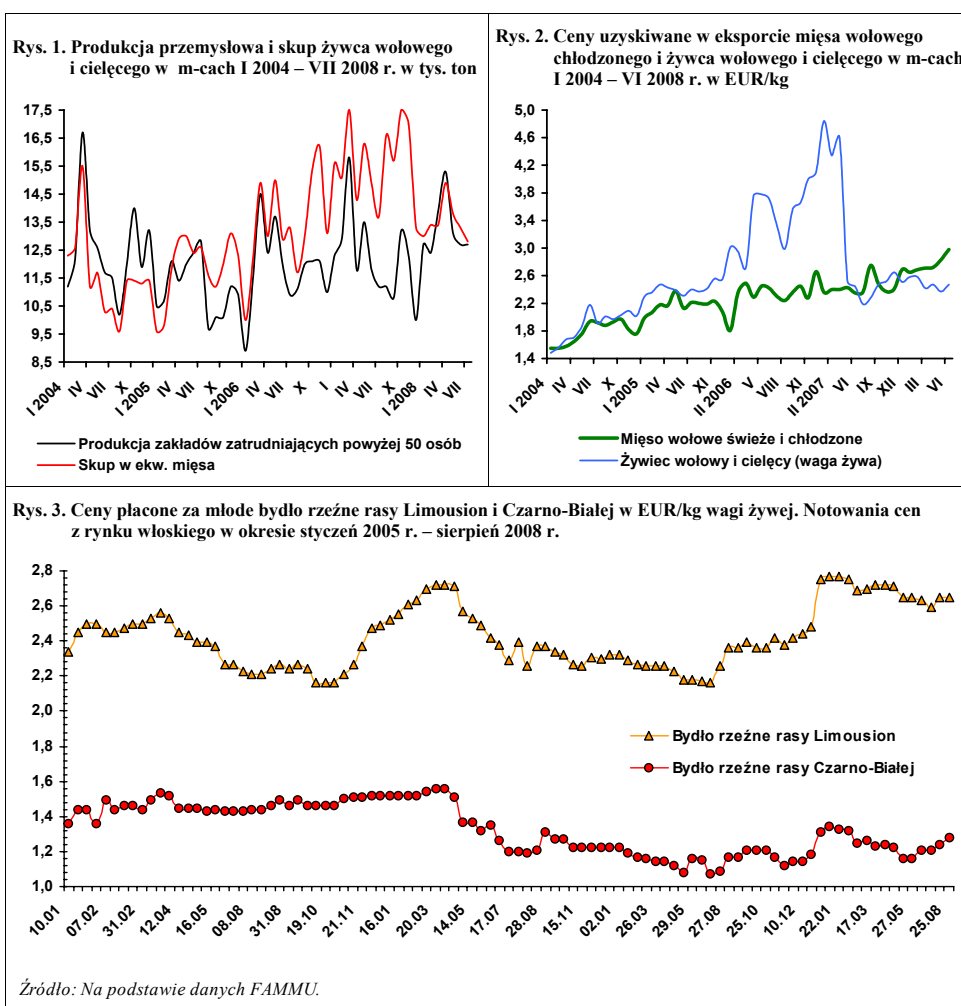
Źródło: Na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Cena targowiskowa, cena zbytu i cena referencyjna wołowiny

Wyszczególnienie	I 2008	II 2008	III 2008	IV 2008	V 2008	VI 2008	VII 2008	VIII 2008	IX 2008
	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca
Cena zakupu bydła rzeźnego w ubojniach w zł/kg wagi żywej:									
Bydło ogółem	4,15	4,22	4,17	4,20	4,23	4,32	4,28	4,02	4,17
Buhaje	4,53	4,47	4,39	4,78	4,66	4,66	4,72	4,59	4,61
Krowy	3,26	3,36	3,42	3,44	3,47	3,60	3,54	3,31	3,43
Średnia cena targowiskowa cieląt 60-100 kg w zł/kg wagi żywej	9,23	9,03	8,77	8,48	8,42	8,55	8,39	7,91	7,77
Cena sprzedaży w zakładach mięsnych w zł/tonę:									
Ćwierci z buhajów do 2 lat	9 342	9 240	9 306	9 350	9 322	9 417	10 009	9 039	9 349
Ćwierci z krów rzeźnych	7 193	7 436	7 777	7 402	7 799	8 016	7 855	7 124	7 758
Cena referencyjna w EUR/100 kg tuszy schłodzonej ^a :									
UE-25	315,8	320,7	316,1	313,5	313,1	313,3	317,7	320,4	.
Polska	252,4	255,5	255,8	267,0	267,7	275,3	281,0	277,9	.

^a ceny referencyjne, są to ceny otrzymywane przez producentów żywca wołowego, których notowania pochodzą z rynków reprezentatywnych państw członkowskich UE i są przekazywane co tydzień do Komisji Europejskiej. Są one porównywane z ceną bazową, ustaloną przez Komisję Europejską w wysokości 2224 EUR/tonę kl. R3. Jeśli ceny referencyjne wykazują tendencję spadkową i stanowią mniej niż 103% ceny bazowej, wówczas kraj członkowski może ubiegać się o dopłaty do magazynowania, które od 01.07.2002 są podstawowym instrumentem utrzymania równowagi na tym rynku

Źródło: Na podstawie tygodniowych informacji Departamentu Wspólnej Organizacji Rynków.

Rynek wieprzowiny

Jan Małkowski
Danuta Zawadzka

W I półroczu 2008 r. produkcja trzody wyniosła 1338 tys. ton i była niższa niż w I półroczu 2007 r. o 8%. Spadek skupu był w tym okresie nieco większy niż produkcji i wyniósł 10%. Obrót targowiskowy obniżył się o 5%, a samozaopatrzenia pozostało bez zmian.

Wraz z postępującą spadkową fazą produkcji trzody, ceny skupu żywca wieprzowego od początku roku zaczęły stopniowo rosnąć. Przeciętna cena skupu trzody wyniosła w okresie I-VI 3,72 zł/kg i była wyższa niż przed rokiem o tej porze o 13%.

W I półroczu 2008 r. wzrost cen trzody wyrażonych w euro w Polsce, na skutek aprecjacji złotego, wyniósł 23%, a przeciętnej ceny w UE-27 tylko 10%. Z podobną sytuacją mamy do czynienia również w III kwartale. Stopa wzrostu cen trzody w tym okresie w Polsce wyniesie prawdopodobnie ok. 26%, podczas gdy w całej Unii Europejskiej ok. 17%. Wskutek tego od kilku miesięcy ceny w Polsce przekraczają średni poziom unijny i są jednymi z najwyższych w UE-27, podczas gdy w końcu 2007 r. sytuacja była odwrotna. Ceny w Polsce były niższe niż średnio w Unii i należały do najniższych wśród 27 krajów.

Sytuacja ta pogarsza konkurencyjność polskiej wieprzowiny w tym okresie, co wyraziło się wzrostem importu. W I półroczu

2008 r. import mięsa wieprzowego, podrobów i przetworów był wyższy niż w I półroczu 2007 r. o ok. 70%, podczas gdy eksport wzrósł tylko o 17%. Wskutek tego saldo handlu zagranicznego mięsem wieprzowym, podrobami i przetworami zmniejszyło się z 73 tys. ton w I półroczu 2007 r. do 28 tys. ton w I półroczu 2008 r., tj. o 60%.

Obniżenie dodatniego salda handlu zagranicznego łagodzi jednak niewątpliwie niekorzystną sytuację konsumentów, właściwą każdemu załamaniu produkcji. W okresie I-VII 2008 r. wzrost średniego poziomu cen mięsa wieprzowego i przetworów wyniósł 6,8%, wobec 0,9% w tym samym okresie poprzedniego roku. Ceny mięsa zwiększyły się w większym stopniu niż ceny przetworów. Na przykład cena schabu środkowego wzrosła w tym okresie o 9,1%, a kiełbasy toruńskiej o 4,5%. Ze względu na przewidywany wzrost cen żywca wieprzowego tak w Polsce jak i w Unii Europejskiej należy oczekiwać, że do końca roku dotychczasowa stopa wzrostu przeciętnych cen detalicznych wieprzowiny zwiększy się do ok. 10%, mimo dalszego wzrostu importu wieprzowiny.

Tab. 1. Skup trzody i handel zagraniczny wieprzowiną

Lata i miesiące	Skup trzody ^a		Eksport mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Import mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Saldo handlu zagranicznego tys. ton	
	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b		
2006	I-XII	2178,0	112,0	411,7	135,6	182,9	90,6	228,8
	I-VI	1030,5	109,4	168,9	139,7	164,3	128,1	4,6
2007	I-XII	2210,0	101,5	363,9	88,4	256,9	140,5	107,0
	I	137,4	125,4	32,4	159,6	15,0	111,1	17,4
	II	128,0	121,4	30,2	133,6	14,8	120,3	15,4
	III	140,9	115,5	31,9	120,9	22,7	121,3	9,2
	IV	119,7	104,6	26,9	106,4	14,8	111,3	12,1
	V	131,9	102,4	28,3	93,7	16,1	114,3	12,2
	VI	108,1	94,7	28,7	82,4	22,3	159,3	6,4
	I-VI	1127,6	109,4	167,6	99,2	85,2	51,9	82,4
	VII	117,5	109,6	22,9	73,5	24,6	160,8	-1,7
	VIII	117,8	94,5	25,3	86,3	28,2	150,5	-2,9
	IX	105,5	94,2	25,2	80,1	23,4	182,1	1,8
	X	134,2	101,0	26,0	96,0	24,4	232,4	1,6
	XI	132,5	104,6	28,0	81,9	22,5	147,0	5,5
	XII	113,1	87,9	25,0	95,1	17,3	139,5	7,7
2008	I	120,7	87,9	25,3	78,1	32,9	219,3	-7,6
	II	121,0	87,9	32,4	107,3	28,4	191,9	4,0
	III	128,9	91,4	35,3	110,7	29,0	127,8	6,3
	IV	126,1	105,3	42,8	159,1	26,9	181,8	15,9
	V	111,6	84,6	35,9	126,9	37,1	230,4	-1,2
	VI	103,3	95,6	37,3	130,0	27,0	121,1	10,3
	I-VI	1019,3	90,3	x	x	x	x	x
	VII	107,5	91,5	x	x	x	x	x

^a miesięczny skup nie jest pełny, gdyż nie obejmuje skupu realizowanego przez małe jednostki, ^b analogiczny okres poprzedniego roku = 100, ^c w wadze produktu, ^d miesięczny eksport i import nie są pełne, gdyż nie obejmują żywych zwierząt, niektórych przetworów i podrobów

Źródło: Dane GUS, CIHZ, CAAC i przeliczenia własne.

Tab. 2. Ceny żywca wieprzowego, żyta, mieszanki T2, Provititu i prosiąt

Lata i miesiące	Cena skupu trzody w zł/kg wagi żywej	Targowiskowa cena żyta w zł/dt	Relacje cen trzoda: Żyto	Cena mieszanki T2 w zł/dt	Relacja cen trzoda: mieszanka T2	Cena Provititu w zł/dt	Relacja cen trzoda: Provit	Cena prosiąt w zł/szt.	
2006	XI	3,43	51,95	6,6	80,54	4,3	158,21	2,2	92
	XII	3,29	53,98	6,1	82,02	4,0	158,27	2,1	86
2007	I	3,16	58,43	5,4	86,03	3,7	159,35	2,0	85
	II	3,26	65,13	5,0	89,00	3,7	160,76	2,0	80
	III	3,29	65,03	5,1	91,80	3,6	161,92	2,0	80
	IV	3,32	64,33	5,2	96,07	3,5	162,12	2,0	84
	V	3,22	65,33	4,9	93,43	3,4	160,96	2,0	84
	VI	3,51	63,87	5,5	93,53	3,8	160,91	2,2	78
	VII	3,95	60,82	6,5	93,71	4,2	160,90	2,4	95
	VIII	4,07	62,70	6,5	94,45	4,3	161,23	2,5	92
	IX	4,06	70,86	5,7	101,07	4,0	164,45	2,5	89
	X	3,59	73,07	4,9	104,27	3,4	167,84	2,1	82
	XI	3,27	71,81	4,6	105,71	3,1	171,01	1,9	75
	XII	3,36	71,37	4,7	105,55	3,2	170,79	2,0	75
2008	I	3,49	73,59	4,7	107,50	3,2	172,25	2,0	83
	II	3,27	74,59	4,4	110,55	3,0	176,72	1,9	73
	III	3,62	76,32	4,7	113,50	3,2	180,61	2,0	76
	IV	3,63	77,18	4,7	116,19	3,1	183,39	2,0	77
	V	4,02	78,29	5,1	117,56	3,4	184,02	2,2	82
	VI	4,31	78,28	5,5	117,73	3,7	184,50	2,3	99
	VII	4,46	77,17	5,8	117,47	3,8	184,85	2,4	101

Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 3. Ceny producenta, zbytu i ceny detaliczne wieprzowiny w Polsce (w zł/kg)

Lata i miesiące	Cena skupu za wagę poubojową schłodzoną	Ceny zbytu			Ceny detaliczne			Cena detaliczna w % cen zbytu		
		schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej
2007 I	4,14	11,52	15,46	9,49	13,09	19,69	11,73	113,6	127,4	123,6
II	4,27	11,37	15,42	9,41	12,75	19,62	11,58	112,1	127,2	123,1
III	4,31	11,36	15,47	9,40	12,70	19,56	11,69	111,8	126,4	124,4
IV	4,35	11,45	15,40	9,38	12,77	19,39	11,69	111,5	125,9	124,6
V	4,22	11,39	15,48	9,34	12,78	19,44	11,66	112,2	125,6	124,8
VI	4,60	11,77	15,72	9,44	12,87	19,45	11,71	109,3	123,7	124,0
VII	5,18	12,48	16,10	9,72	13,88	19,95	11,89	111,2	123,9	122,3
VIII	5,33	12,76	16,41	9,86	14,11	20,03	12,05	110,6	122,1	122,2
IX	5,32	12,84	16,47	9,89	14,43	20,22	12,14	112,4	122,8	122,8
X	4,70	12,64	16,35	9,87	14,28	20,23	12,23	113,0	123,7	123,9
XI	4,28	12,26	16,29	9,81	13,81	20,31	12,23	112,6	124,7	124,7
XII	4,40	12,44	16,06	9,81	13,69	20,15	12,20	110,0	125,5	124,4
2008 I	4,57	12,48	16,11	9,74	14,13	20,35	12,27	113,2	126,3	126,0
II	4,28	12,31	16,08	9,74	13,70	20,25	12,13	111,3	125,9	124,5
III	4,74	12,55	16,04	9,74	13,83	20,07	12,11	110,2	125,1	124,3
IV	4,76	12,42	15,94	9,71	13,90	20,08	12,22	111,9	126,0	125,8
V	5,27	12,65	16,22	9,79	14,26	20,31	12,37	112,7	125,2	126,4
VI	5,65	13,06	16,35	9,91	14,94	20,68	12,64	114,4	126,5	127,5
VII	5,84	13,21	16,73	10,18	14,93	20,70	12,75	113,0	123,7	125,2

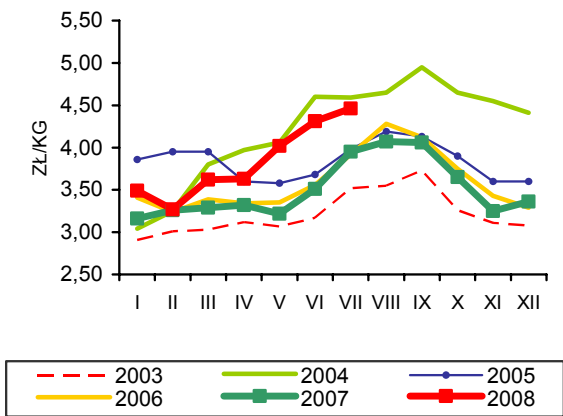
Źródło: Dane GUS i przeliczeni własne.

Tab. 4. Rynkowe ceny trzody w Unii Europejskiej (EUR/100 kg wagi poubojowej)

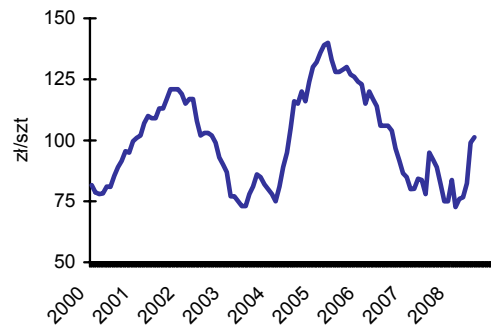
Lata i miesiące	UE-25	Polska	Niemcy	Dania	Ceny w Polsce w % cen w:		
					UE-25	Niemczech	Danii
2006 I	136,59	125,26	141,62	116,58	91,7	88,4	107,4
II	138,73	120,92	143,46	118,05	87,2	84,3	102,4
III	141,81	122,67	149,77	121,05	86,5	81,9	101,3
IV	141,80	121,19	151,22	126,73	85,5	80,1	95,6
V	141,96	122,16	151,73	128,47	86,3	80,9	95,2
VI	152,66	125,43	165,65	133,65	81,4	74,4	93,3
VII	157,30	138,36	168,48	135,99	88,0	82,2	101,7
VIII	162,97	152,15	176,38	137,78	93,8	86,5	110,4
IX	156,39	143,96	164,19	138,86	92,1	87,7	103,7
X	143,63	132,88	150,65	132,48	92,5	88,2	100,3
XI	136,86	124,31	144,25	126,78	90,8	86,2	98,1
XII	132,99	118,72	140,41	122,26	89,3	84,6	97,1
2007 I	128,52	113,79	129,45	116,45	88,5	87,9	97,7
II	130,03	115,58	135,04	116,45	88,9	85,6	99,3
III	128,96	118,23	130,43	114,84	91,7	90,6	103,0
IV	129,32	119,64	132,21	111,72	92,5	90,5	107,1
V	131,71	118,16	137,91	115,01	89,8	85,6	102,7
VI	139,38	128,88	142,63	117,25	92,5	90,4	109,9
VII	146,12	144,81	150,74	121,73	99,2	96,2	119,1
VIII	146,57	147,76	150,10	123,08	101,2	98,8	120,5
IX	144,51	146,93	150,03	122,58	101,7	97,9	119,9
X	134,70	133,31	140,42	121,42	99,0	94,9	109,8
XI	130,13	123,52	134,62	120,00	94,9	91,8	102,9
XII	132,11	129,82	135,40	112,06	97,8	95,9	115,8
2008 I	131,94	134,44	135,29	107,10	101,9	99,4	125,5
II	133,67	125,71	141,46	110,49	94,0	88,9	113,8
III	143,78	139,82	150,12	120,33	97,2	93,1	116,2
IV	144,30	144,62	147,95	126,71	100,2	97,7	114,1
V	151,78	161,09	162,54	130,94	106,1	99,1	123,0
VI	163,94	174,24	172,09	138,26	106,3	101,2	125,9
VII	168,55	183,87	178,08	139,88	109,1	103,3	131,4
VIII	174,00	184,00	185,00	146,00	105,7	99,5	126,0

Źródło: Dane Komisji Europejskiej.

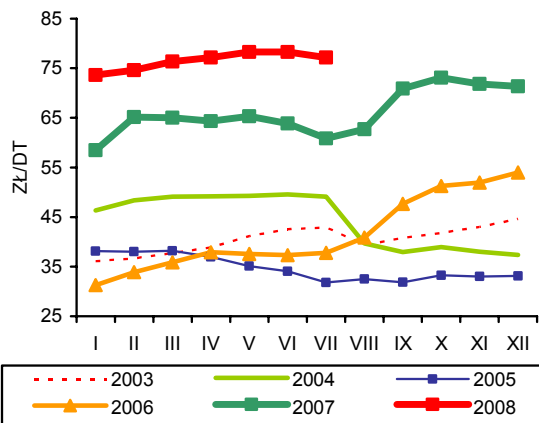
Rys. 1. Ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce

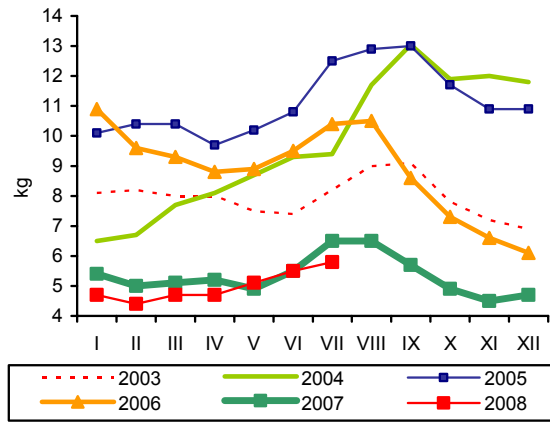
Rys. 2. Ceny psziąt w Polsce

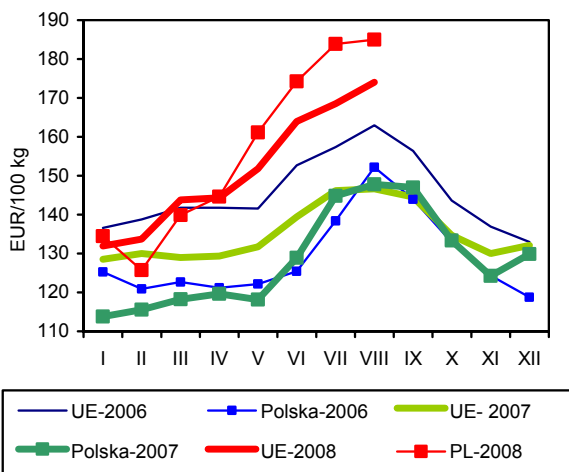
Rys. 3. Targowiskowe ceny żyta w Polsce

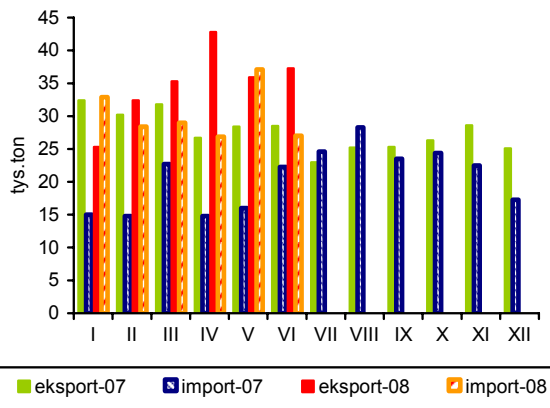
Rys. 4. Ceny żywca wieprzowego wyrażone w kg żyta w Polsce

Rys. 5. Przeciętne ceny trzody klasy E w UE (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Rys. 6. Polski handel zagraniczny wieprzowiną

Źródło: GUS, CIHZ, CAAC, Komisja Europejska oraz przeliczenia własne.

Rynek mięsa drobiowego i jaj

Mira Kobuszyńska
Grzegorz Dybowski

Rynek mięsa drobiowego

W pierwszych siedmiu miesiącach 2008 r. w zakładach drobiarskich, zatrudniających powyżej 50 pracowników produkcja mięsa drobiowego wzrosła o 10% w stosunku do tego samego okresu poprzedniego roku. Od stycznia do lipca wytworzono prawie 700 tys. ton mięsa drobiowego.

W pierwszym półroczu 2008 r. nadal utrzymywał się wysoki poziom eksportu. W okresie tym sprzedano za granicę ponad 120 tys. ton mięsa drobiowego, a więc o 16% więcej niż w I półroczu 2007 r. Tradycyjnie największym rynkiem zbytu były Niemcy (ok. 26% polskiej sprzedaży zagranicznej), na drugim miejscu – Wielka Brytania (12%) a następnie Czechy, Francja, Holandia i Austria. Intensywnie rozwija się wywóz do Hongkongu i Wietnamu. Zmniejszył się eksport na Litwę, choć nadal utrzymuje się on na wysokim poziomie – ok. 3,5% polskiego eksportu mięsa drobiowego. Import mięsa drobiowego w okresie od stycznia do czerwca 2008 r. był o połowę niższy niż w analogicznym okresie poprzedniego roku, ale w ostatnich miesiącach import zaczął rosnąć głównie pod wpływem aprecjacji złotego.

Od września 2006 r. utrzymuje się wzrostowa tendencja cen mieszanek paszowych dla kurcząt. W okresie od stycznia do grudnia 2007 r. pasze podrożały średnio o ok. 21%. W pierwszych siedmiu miesiącach 2008 r., wg danych GUS, podrożały one o ponad 13% względem cen z grudnia 2007 r. W tym czasie ceny skupu kurcząt wzrosły o 11,9%. Pod wpływem wzrostu cen pasz i spadku cen skupu relacje cenowe uległy zmianie na niekorzyść hodowców. W sierpniu 2008 r. ceny skupu wzrosły o 2,5% w relacji do poprzedniego miesiąca. Spadek cen zbóż może

doprowadzić do zahamowania dalszego wzrostu cen mieszanek paszowych, co powinno doprowadzić do poprawy relacji cen żywca drobiowego i pasz na rzecz hodowców.

Ceny zbytu na rynku drobiarskim, po załamaniu cenowym na początku roku, już w lutym i marcu 2008 r. powróciły do wysokiego poziomu z połowy roku poprzedniego. Wzrost cen zbytu kurcząt znacząco przekroczył więc przyrosty cenowe wynikające z odrobienia przez zakłady ubojowe strat, spowodowanych spadkiem popytu na przetłomie lat 2007/2008. W sierpniu 2008 r. ceny zbytu, wzrosły w stosunku do cen z lipca o kolejne 7%.

Na rynku indyków po kryzysowym okresie przetłomu lat 2007/2008, ceny płacone hodowcom rosły do maja, po czym zaczęły szybko spadać. Cena indorów w skupie była w sierpniu o 11,5% niższa niż w maju 2008 r. Jest to również poziom znacząco niższy niż przeciętnie w 2007 r., gdy w niektórych miesiącach ceny żywca indyczego przekraczały 5 zł za 1 kg.

W czerwcu 2008 r. polskie ceny wyrażone w EUR stanowiły 81% przeciętnej ceny unijnej, a przewaga cenowa polskich eksporterów znacząco zmniejszyła się. W maju polskie ceny sprzedaży mięsa kurcząt, wyrażone w EUR, były o 27,0% wyższe niż w grudniu 2007 r., podczas gdy w tym samym czasie ceny unijne wzrosły tylko o 1,7%, mimo znacznego wzrostu cen w maju w stosunku do kwietnia (3,2%). Pomimo niekorzystnych dla polskich eksporterów zmian relacji cenowych, Polska nadal należy do najtańszych producentów mięsa drobiowego w Europie. Pod względem cenowym do największych konkurentów Polski należą obecnie Holandia i Hiszpania.

Tab. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu powyżej 50 osób (tys. ton)

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008
I	62,0	74,4	89,1	93,7	108
II	58,1	71,0	84,0	79,7	92,9
III	68,2	84,9	94,3	94,9	95,1
IV	68,3	82,7	83,7	89,2	105,0
V	69,0	77,8	91,6	96,2	99,1
VI	66,2	79,6	94,1	86,4	94,2
VII	68,4	82,9	91,3	93,4	105
VIII	70,8	86,3	94,4	97,4	
IX	73,5	87,3	94,9	95,6	
X	76,4	91,4	101	109,0	
XI	71,4	91,6	97,2	99,9	
XII	75,3	90,9	90,4	91,0	
RAZEM	827,6	1000,8	1106	1126,4	699,3

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Wyszczególnienie	Import		Eksport	
	2007	2008 ^a	2007	2008 ^a
I	3 859	2 191	20 011	19 530
II	3 934	2 054	15 959	22 042
III	4 278	1 632	17 144	19 904
IV	3 465	1 978	16 665	21 657
V	5 024	2 130	16 659	19 058
VI	3 725	2 126	17 797	18 431
VII	4 638		15 517	
VIII	8 281		17 852	
IX	6 498		22 600	
X	7 351		31 718	
XI	5 425		24 466	
XII	2 311		15 783	
RAZEM	58 789	12 111	232 173	120 622

^a dane nieostateczne (na dzień 05września 2008 r.)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 3. Spożycie mięsa drobiowego i wędlin drobiowych wg budżetów rodzinnych (w kg/1 mieszkańca miesięcznie)

Kwartał	Mięso drobiowe			Wędliny drobiowe		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
I	1,46	1,46	1,40	0,20	0,21	0,22
II	1,47	1,48	1,42	0,21	0,20	0,21
III	1,55	1,54	1,46	0,22	0,22	0,22
IV	1,67	1,60	1,48	0,22	0,22	0,21

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Ceny na rynku kurcząt brojlerów

Miesiące	Mieszanka dla kurcząt hodowlanych syпка granulowana lub kruszonka (zł/tonę)		Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt) patroszona, z szyją (zł/kg) ^a		Tuszka (detal) (zł/kg)	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
I	1114	1361	1,04	1,19	2,61	2,92	4,26	3,90	5,52	5,95
II	1156	1414	1,08	1,20	2,97	3,22	5,11	5,27	5,97	6,02
III	1190	1452	1,12	1,21	3,08	3,24	5,05	5,27	6,43	6,36
IV	1205	1500	1,15	1,23	2,99	3,16	4,68	4,82	6,09	6,21
V	1209	1517	1,16	1,22	3,00	3,25	5,15	5,16	6,21	6,35
VI	1210	1522	1,16	1,22	3,24	3,27	5,67	5,34	6,70	6,32
VII	1210	1532	1,18		3,29	3,22	5,29	5,51	7,06	6,51
VIII	1243		1,19		3,29	3,30	5,44	5,91	6,86	
IX	1303		1,22		3,23		5,15		6,55	
X	1334		1,24		3,15		4,85		6,24	
XI	1342		1,18		3,18		4,59		6,33	
XII	1348		1,19		2,95		4,15		5,79	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, KRDiG i MRiRW.

Tab. 5. Ceny na rynku indyków brojlerów

Wyszczególnienie	Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) – indory (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt), (zł/kg) ^a	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
I	5,20	5,60	4,21	4,25	6,54	6,53
II	5,20	5,60	4,36	4,20	6,61	6,57
III	5,40	5,60	4,53	4,36	6,82	7,54
IV	5,60	5,60	4,67	4,52	7,09	6,33
V	5,60	6,00	4,75	4,62	6,96	6,57
VI	5,60	6,00	4,61	4,56	6,94	6,86
VII	5,60		4,58	4,25	6,90	6,71
VIII	5,60		4,62	4,09	7,06	6,70
IX	5,60		4,87		6,92	
X	5,60		5,04		6,90	
XI	5,60		5,00		7,20	
XII	5,60		4,28		7,86	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

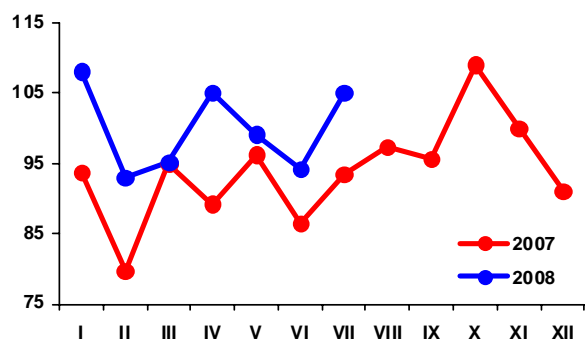
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 6. Ceny sprzedaży mięsa kurcząt w wybranych krajach UE (EUR/100 kg)

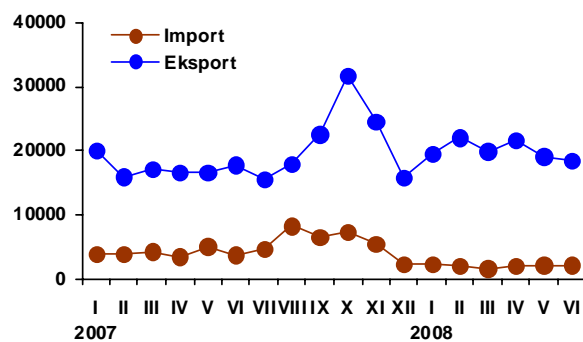
Wyszczególnienie	Polska	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Holandia	Hiszpania	UE
2007 V	135,26	215,77	148,63	173,44	197,85	170,00	192,04	174,70
VI	150,08	227,50	154,37	171,82	200,00	173,33	183,16	178,45
VII	148,92	228,00	161,76	186,52	200,00	175,00	185,83	180,52
VIII	144,54	228,00	167,86	184,66	209,00	175,00	186,78	182,53
IX	136,30	233,30	173,90	190,70	209,00	175,00	198,90	184,55
X	132,90	235,50	175,80	193,70	225,00	175,00	201,90	185,59
XI	133,16	235,50	183,02	192,30	225,00	175,00	190,97	183,93
XII	118,22	229,42	194,31	190,38	225,00	175,00	186,36	181,52
2008 I	121,32	229,00	200,54	191,20	224,10	172,98	169,99	178,48
II	135,31	229,00	207,60	189,08	215,31	174,14	164,05	175,81
III	145,93	229,00	212,36	188,52	218,50	175,00	170,50	179,18
IV	139,11	229,00	217,11	193,28	220,00	175,00	182,17	180,84
V	150,17	229,00	211,55	206,02	222,77	175,00	175,23	186,42
VI	152,30	229,00	208,49	215,91	225,00	175,00	160,60	184,69

Źródło: Dane MRiRW.

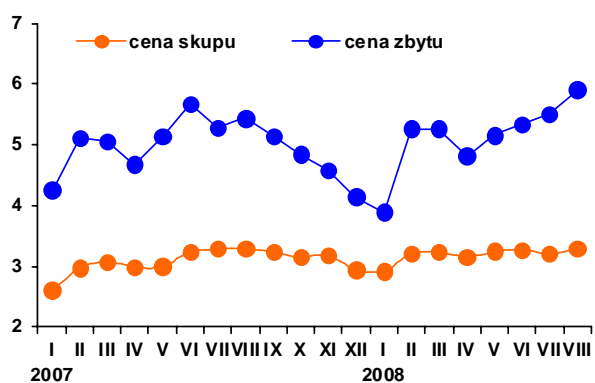
Rys. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu pow. 50 osób (tys. ton)

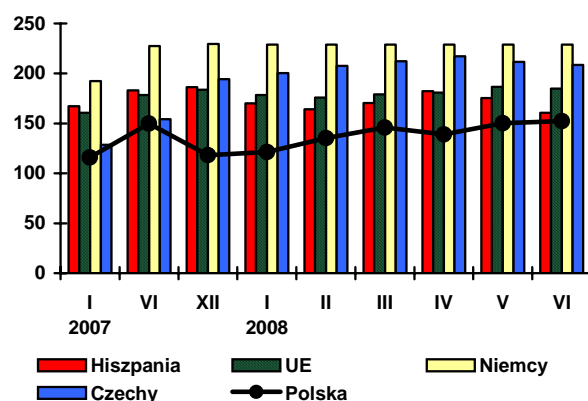
Rys. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Rys. 3. Ceny skupu brojlerów kurcząt i ceny zbytu tuszek kurcząt średnio w Polsce w zł/kg

Rys. 4. Ceny zbytu tuszek kurcząt w wybranych krajach UE, w EUR/100 kg

Źródło: Dane GUS, MRiRW i CIHZ.

Rynek jaj

W pierwszych ośmiu miesiącach 2008 r. średnia cena zbytu jaj wyniosła 25,67 zł/100 sztuk i była o 11,4% wyższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. W relacji tej najsilniej, bo o 17,3% podrożały jaja średnie, klasy XL. Jaja klasy M (średnie) były droższe o 10,9%, klasy S (najmniejsze) o 10,6%, a najmniejszy wzrost cen dotyczył jaj klasy L (dużych) – o 5,5%. W sierpniu jaja podrożały średnio o 5,3% w stosunku do poprzedniego miesiąca. Podwyżki cen wyniosły od 1,5% w grupie jaj klasy XL do 9,0% w klasie S i objęły wszystkie klasy wagowe. W 2007 r. średnia cena zbytu jaj wyniosła 24,6 zł/100 sztuk i była o 11,6% wyższa niż w roku poprzednim. Podobnie jak w latach poprzednich rynek jaj konsumpcyjnych jest bardzo niestabilny. Występują na nim silne krótkookresowe wahania cenowe.

Na rynku jaj kierowanych do przetwórstwa wahania cen są jeszcze większe niż na rynku jaj konsumpcyjnych. W 2008 r. od stycznia do sierpnia, ceny jaj do przetwórstwa utrzymywały się na poziomie znacząco wyższym niż w tym samym okresie 2007 r., jednakże miesięczne zmiany miały charakter silnie skokowy. W ostatnich miesiącach 2007 r. miesięczne wahania cen wynosiły od -17 do +22%. W pierwszych ośmiu miesiącach 2008 r. zakłady przetwórcze skupowały jaja przeciętnie po ok. 2,83 tys. zł za 1 tonę. Jednakże amplituda między miesięczną ceną najwyższą – w lutym a najniższą – w maju 2008 r. wyniosła 33%.

Bardzo mocno wzrosły obroty handlowe z zagranicą zarówno jajami świeżymi jak i przetworami z jaj. W pierwszym półroczu 2008 r. wg wstępnych danych CAAC, eksport jaj świeżych

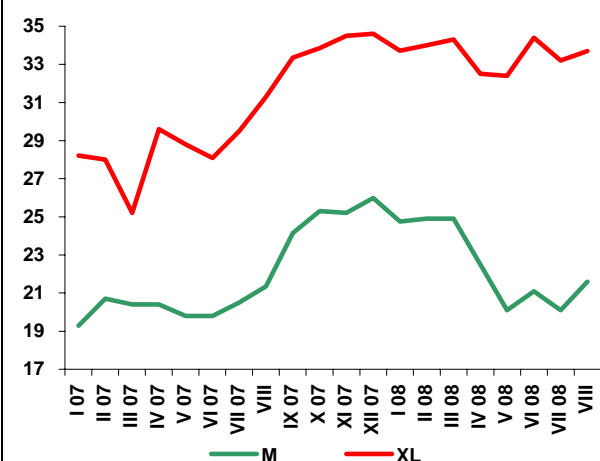
zwiększył się w relacji do analogicznych miesięcy 2007 r. o 25%. Jest to kontynuacja wzrostowego trendu z roku poprzedniego. Do największych odbiorców należały Niemcy, Czechy i Dania (ok. 60% eksportu świeżych jaj ogółem).

Import jaj świeżych w pierwszej połowie 2008 r. zwiększył się dwukrotnie w stosunku do tego samego okresu 2007 r. Poza Polską zakupiono w tym czasie 7,8 tys. ton jaj świeżych, co stanowiło ok. 16% polskiego eksportu.

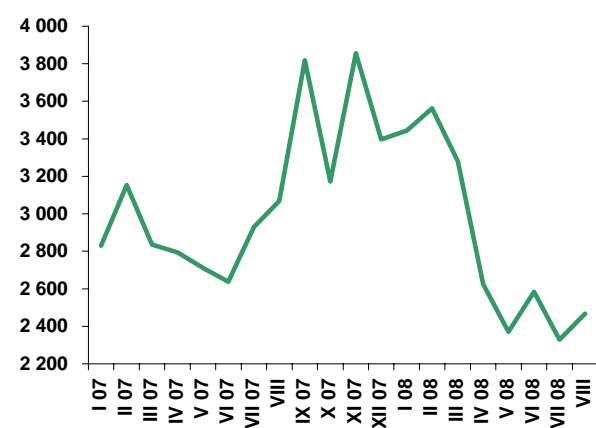
Znacząco zwiększył się również import przetworów z jaj. W okresie od stycznia do czerwca 2008 r. import wyniósł ok. 1,8 tys. ton, podczas gdy w roku poprzednim 1,3 tys. ton. Równocześnie jeszcze silniej rósł eksport przetworów z jaj. Polska wyeksportowała 6,2 tys. ton przetworów (głównie do krajów Unii Europejskiej), a więc o 70% więcej niż w pierwszym półroczu 2007 r.

Od maja do grudnia 2007 r. występował wzrostowy trend cenowy w Unii Europejskiej. Od początku 2008 r. ceny unijne spadają. Od grudnia 2007 r. do czerwca 2008 r. obniżyły się one o prawie 20%. W Polsce w tym samym okresie spadek cen jaj w wyrażeniu EUR wyniósł 11,3%. Różnice w dynamice spadku cen spowodowały, że w czerwcu w wyrażeniu EUR jaja polskie były droższe niż średnio w Unii o 11%. W czerwcu roku poprzedniego ceny polskich jaj w EUR były takie same jak średnio w Unii. Najtańszym producentem w czerwcu 2008 r. była Holandia, gdzie za 100 kg jaj klasy L i M płacono 70,24 EUR, podczas gdy w Polsce 117,04 EUR.

Rys. 1. Średnie ceny sprzedaży jaj spożywczych w Polsce (klasa wagowa M i XL – zł/szt)

Rys. 2. Ceny skupu jaj do przetwórstwa (zł/tonę)

Tab. 1. Handel zagraniczny jajami i przetworami z jaj (tony)

Miesiące	Jaja świeże				Przetwory z jaj			
	Import		Eksport		Import		Eksport	
	2007	2008 ^a	2007	2008 ^a	2007	2008 ^a	2007	2008 ^a
I	494	1 193	5 971	11 369	264	422	559	1 287
II	414	1 218	5 369	9 500	258	402	553	1 196
III	501	1 067	5 540	10 061	308	273	578	1 057
IV	808	1 844	6 643	8 455	227	212	394	809
V	1 130	1 261	7 642	9 121	246	203	654	957
VI	616	1 255	8 768	1 599	205	317	875	887
VII	894		8 369		366		755	
VIII	1 677		8 295		291		1 139	
IX	1 022		8 268		576		787	
X	800		11 329		454		1 049	
XI	761		7 479		367		886	
XII	982		4 537		147		730	
RAZEM	10 099	7 838	88 213	50 105	3 707	1 829	8 961	6 192

^a dane nieostateczne (na dzień 05 września 2008 r.)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 2. Ceny sprzedaży jaj klasy A w zakładach pakujących (zł/100 szt.)^a

Miesiące	XL		L		M		S	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
I	28,21	33,71	23,83	28,25	19,28	24,76	18,27	23,84
II	28,00	34,00	24,60	28,60	20,70	24,90	20,20	23,80
III	25,20	34,30	24,40	28,80	20,40	24,90	19,10	23,40
IV	29,60	32,50	25,10	24,80	20,40	22,50	19,10	22,70
V	28,80	32,40	25,30	24,30	19,80	20,10	18,30	18,50
VI	28,10	34,40	26,60	26,10	19,80	21,10	17,00	17,20
VII	29,50	33,20	24,70	24,50	20,50	20,10	17,40	15,50
VIII	31,30	33,70	25,85	26,00	21,35	21,60	17,00	16,90
IX	33,35		28,45		24,15		23,60	
X	33,85		29,00		25,30		22,60	
XI	34,50		29,90		25,20		23,30	
XII	34,60		30,60		26,00		20,50	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Dane MRiRW.

Tab. 3. Ceny sprzedaży jaj w Polsce i innych krajach (średnio klasy L i M), (EUR/100 kg)

Miesiące	Polska	Czechy	Niemcy	Francja	Holandia	UE
2007 V	98,62	84,91	86,18	83,56	76,46	94,16
VI	96,38	83,14	87,73	90,44	78,80	96,50
VII	100,20	82,09	94,94	91,78	89,48	98,39
VIII	103,73	90,03	98,03	96,44	93,55	107,28
IX	113,78	106,20	108,81	111,99	106,7	121,49
X	123,48	117,02	113,81	115,04	109,71	123,31
XI	127,09	126,69	122,84	129,49	117,89	129,20
XII	131,99	135,59	122,57	127,74	111,45	131,15
2008 I	133,14	129,05	117,61	116,32	102,39	125,03
II	123,92	127,39	116,69	111,43	99,17	122,66
III	123,50	123,68	111,74	108,18	85,83	119,39
IV	118,30	108,31	92,68	93,75	76,92	119,39
V	113,23	99,08	86,47	83,43	71,19	104,47
VI	117,04	98,17	86,44	93,74	70,24	105,36

Źródło: Dane MRiRW.

Rynek baraniny

Danuta Zawadzka

Od początku 2008 r. przeciętne ceny owiec tak ciężkich jak i lekkich w Unii Europejskiej były wyższe niż przed rokiem. W I półroczu 2008 roku przeciętna w UE-27 cena jagniąt wyniosła 554,5 EUR/100 kg wagi poubojowej i była wyższa niż rok wcześniej o 4%. W III kwartale wzrost przeciętnej ceny jagniąt będzie prawdopodobnie nieco niższy niż w I półroczu i wyniesie ok. 3%. Średnia cena owiec ciężkich w UE-27 ukształtowała się w I półroczu 2008 r. na poziomie 437 EUR/100 kg wagi poubojowej i była wyższa niż w I półroczu 2007 r. o 7%. W III kwartale wzrost tej ceny też będzie prawdopodobnie mniejszy i wyniesie ok. 2%.

Wzrostowe tendencje tych cen niestety nie dotyczą polskiego rynku. Przeszkodą jest postępująca aprecjacja złotego. W okresie I-VII przeciętna cena skupu żywca baraniego w Polsce wyniosła 5,14 zł/kg i była niższa niż rok wcześniej aż o 7%. Z danych Komisji Europejskiej wynika jednak, że cena polskich owiec ciężkich wyrażona w euro w I półroczu 2008 r. wyniosła 342

EUR/100 kg wagi poubojowej i była o 8% wyższa niż rok wcześniej. W III kwartale cena ta osiągnie prawdopodobnie ok. 330 EUR/100 kg i będzie wyższa od tej sprzed roku nawet o ok. 10%.

Taka sytuacja sprzyja importowi i niekorzystnie wpływa na konkurencyjność polskich owiec. W I półroczu 2008 r. polski import mięsa baraniego wyniósł 89 ton i był o 35% wyższy niż w I półroczu 2007 r. i o 5% wyższy od rekordowego dotychczas poziomu w I półroczu 2006 r. Tymczasem eksport ukształtował się w I półroczu 2008 r. na poziomie zaledwie 558 ton, wobec 709 ton przed rokiem o tej porze. Aprecjacja złotego nie jest jednak jedynym powodem spadku eksportu, bo w okresie tym mieliśmy też do czynienia z niewielkim spadkiem produkcji żywca baraniego. W I półroczu 2008 r. produkcja ta wyniosła 3 tys. ton, wobec 3,1 tys. ton rok wcześniej.

Tab. 1. Produkcja baraniny w Polsce (w tonach wagi poubojowej)

Wyszczególnienie	2006	2006	2007	Zmiana w % 2008/2007
I półrocze	1 434	1438	1356	94,3
II półrocze	924	901	855 ^P	95,0
Rok	2 358	2339	2211 ^P	95,0

P - prognoza IERiGŻ-PIB

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Polski handel zagraniczny żywcem i mięsem baranin w ekwiwalencie mięsa (tony)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Eksport 2007	35,4	103,4	358,9	58,4	84,3	68,8	107,5	99,1	91,9	32,6	37,8	143,1	1221
2008	23,7	47,0	297,9	35,8	44,3	108,9	x	x	x	x	x	x	1000^P
miesiąc roku poprzedniego = 100	66,9	45,5	83,0	61,3	52,6	158,3	x	x	x	x	x	x	82
Import 2007	5,7	5,3	11,0	9,4	11,1	23,9	28,0	4,0	13,7	16,3	12,0	12,0	152
2008	8,3	15,1	32,3	8,7	14,5	9,9	x	x	x	x	x	x	160^P
miesiąc roku poprzedniego = 100	145,6	285,0	293,6	88,3	13,1	4,1	x	x	x	x	x	x	105

P - prognoza IERiGŻ-PIB

Źródło: Dane CAAC.

Tab. 3. Przeciętne ceny skupu owiec w Polsce (w zł/kg wagi żywej)

Lata	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
2006/2007	5,32	5,35	4,89	5,56	6,72	5,69	4,73	6,75	6,14	5,33	5,24	4,64
2007/2008	4,80	5,11	5,02	5,66	6,62	5,23	5,27	6,68	5,00	4,29	4,92	4,57
miesiąc roku poprzedniego = 100	90,0	95,5	102,7	101,8	98,5	91,9	111,4	99,0	81,4	80,5	93,9	98,5

Źródło: Dane GUS oraz prognoza IERiGŻ-PIB.

Tab. 4. Ceny zakupu wybranych kategorii wagowych owiec i jagniąt w Polsce

Wyszczególnienie	Jagnięta o wadze 13-16 kg				Owce o wadze 36-40 kg			
	cena za wagę żywą		cena za wagę poubojową		cena za wagę żywą		cena za wagę poubojową	
	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg
V 2007	-	-	-	-	5,29	1,40	11,3	2,99
VI	-	-	-	-	5,45	1,43	11,6	3,05
VII	-	-	-	-	5,17	1,37	11,0	2,92
VIII	-	-	-	-	5,21	1,37	11,1	2,93
IX	-	-	-	-	5,48	1,45	11,7	3,09
X	-	-	-	-	5,18	1,40	11,0	2,97
XI	-	-	-	-	5,13	1,40	10,9	2,98
XII	9,29	2,58	19,77	5,49	5,38	1,49	11,5	3,19
I 2008	-	-	-	-	5,66	1,57	12,0	3,33
II	-	-	-	-	5,27	1,47	11,2	3,13
III	8,38	1,79	17,83	5,04	5,61	1,59	11,9	3,36
IV	-	-	-	-	5,37	1,56	11,4	3,31
V	-	-	-	-	5,33	1,56	11,3	3,31
VI	-	-	-	-	5,25	1,61	11,2	3,43
VII	-	-	-	-	4,92	1,50	10,5	3,19

Źródło: Dane Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW oraz przeliczenia własne.

Tab. 5. Przeciętne ceny detaliczne udźca baraniego w Polsce (zł/kg)

Lata	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
2006/2007	30,48	30,99	29,34	28,47	31,76	31,95	30,77	30,77	30,65	30,83	30,69	31,01
2007/2008	31,96	32,39	32,06	32,29	33,07	33,14	33,14	33,94	36,98	37,10	37,43	37,43
miesiąc roku poprzedniego = 100	104,9	104,5	109,3	113,4	104,1	103,7	107,7	110,3	120,7	120,3	122,0	120,7

Źródło: Dane GUS.

Tab. 6. Przeciętne ceny jagniąt w UE-25 i we Włoszech (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
UE-25												
2006/2007	673,6	644,5	598,1	593,8	530,9	536,4	559,3	567,5	504,2	502,2	540,0	568,7
2007/2008	582,2	641,0	686,7	672,9	628,1	558,5	578,2	526,6	508,5	527,0	572,9	596,8
miesiąc roku poprzedniego = 100	86,4	99,5	114,8	113,3	118,3	104,1	103,4	92,8	100,6	104,9	106,1	104,9
Włochy												
2006/2007	695,2	734,4	719,5	735,4	669,0	572,2	587,6	659,2	643,9	663,7	662,7	658,9
2007/2008	574,2	712,3	733,4	719,6	690,9	596,2	699,4	556,0	557,8	615,9	613,1	622,9
miesiąc roku poprzedniego = 100	82,6	97,0	101,9	97,9	103,3	104,2	119,0	84,3	87,8	92,7	92,4	94,5

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab.7. Przeciętne ceny owiec w UE-25 i w Wielkiej Brytanii (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
UE-25												
2006/2007	412,8	407,4	400,3	390,7	395,8	404,9	413,2	423,8	406,4	408,3	403,2	411,3
2007/2008	406,6	400,5	394,9	388,3	390,4	413,7	438,3	442,1	479,8	459,1	422,3	413,5
miesiąc roku poprzedniego = 100	98,5	98,3	98,7	99,4	98,6	102,2	106,0	104,3	115,8	113,6	104,7	100,5
Wielka Brytania												
2006/2007	357,8	350,6	347,0	324,0	341,6	361,1	371,3	369,9	361,9	390,1	381,1	364,0
2007/2008	329,0	301,9	285,2	277,0	312,3	364,5	391,2	406,1	476,0	444,1	368,9	354,0
miesiąc roku poprzedniego = 100	92,0	86,1	82,2	85,5	91,4	100,9	105,3	109,8	126,7	116,4	96,8	97,3

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab. 8. Ceny jagniąt w Nowej Zelandii

Wyszczególnienie	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
2006/2007 NZD/100 kg cwe	64,74	65,55	67,52	58,34	46,20	46,16	45,57	45,58	46,45	48,03	49,42	53,05
2007/2008 NZD/100 kg cwe	56,60	60,59	61,08	54,00	51,55	50,49	49,75	50,36	56,23	61,55	65,88	70,76
miesiąc roku poprzedniego = 100	87,4	92,4	90,5	92,6	111,6	109,5	109,2	110,5	121,05	128,1	133,3	133,4

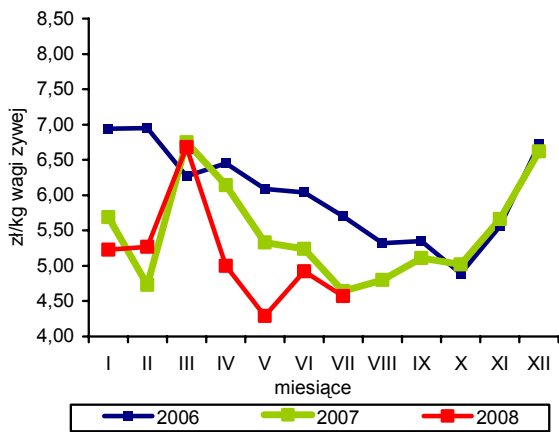
Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków Fencepost, New Zealand.

Tab. 9. Ceny jagniąt w Australii

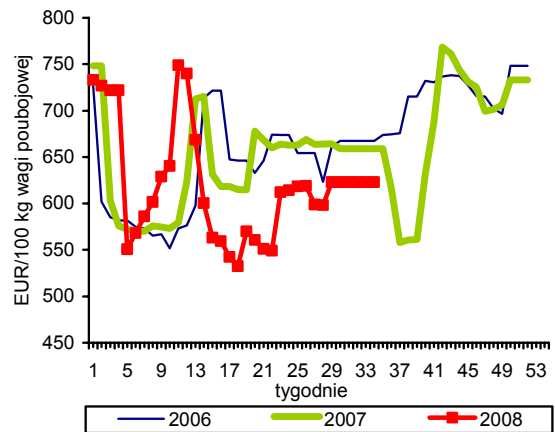
Wyszczególnienie	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
2006/2007 AUD/100 kg cwe	315	308	289	290	306	339	337	338	365	384	372	322
2007/2008 AUD/100 kg cwe	298	261	294	298	351	379	345	354	361	392	332	335
miesiąc roku poprzedniego = 100	94,5	84,7	101,7	102,8	114,7	111,8	102,4	104,7	99,0	102,1	89,2	104,0

Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków MLA, Australia.

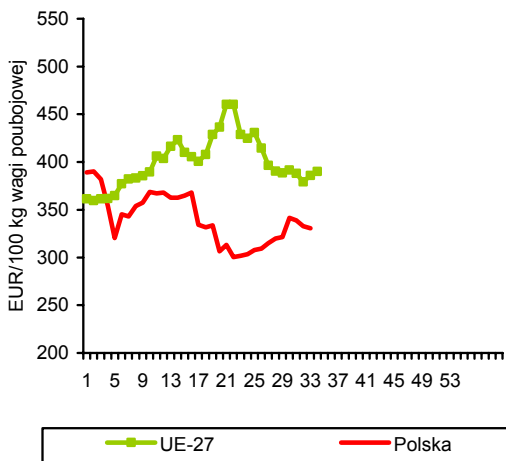
Rys. 1. Ceny skupu żywca baraniego w Polsce w zł/kg

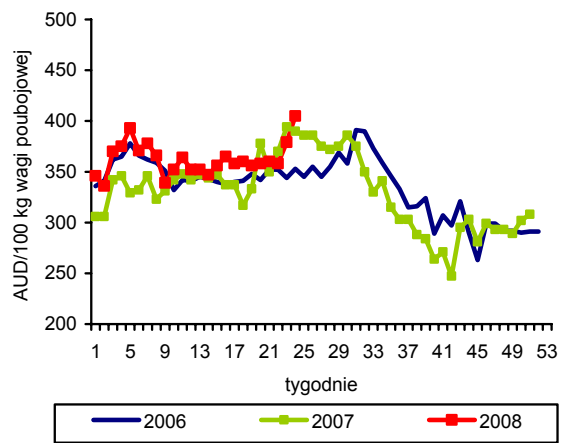
Rys. 2. Ceny jagniąt we Włoszech

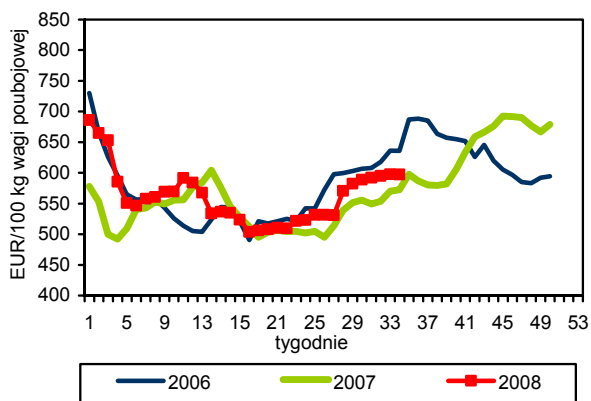
Rys. 3. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w UE-27 i w Polsce

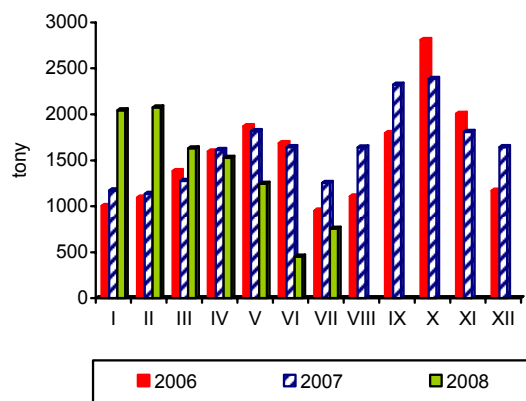
Rys. 4. Ceny jagniąt w Australii

Rys. 5. Ceny jagniąt w UE-27

Rys. 6. Unijny import baraniny i jagnięciny z Australii

Źródło: GUS, Komisja Europejska, MAF, AFFA.

Rynek ryb

Krzysztof Hryszko

Połowry ryb na Bałtyku w okresie styczeń-lipiec 2008 r. wyniosły 73,8 tys. ton i były o 7,4% niższe niż przed rokiem. Dodatkowo rybacy odłowili 17,4 tys. sztuk troci i 2,2 tys. sztuk łososi, tj. o blisko 80% mniej niż w analogicznych miesiącach 2007 r. Ponad 2/3 wyładunków dotyczyło szprotów, w przypadku których zanotowano 6,0% spadek połowów. O 20% niższe były połowy śledzi, a o 11,5% storni. Według oficjalnych statystyk ilość złowionych dorszy wyniosła 8,5 tys. ton (z 11,7 tys. ton dostępnej kwoty), ale prawdopodobnie już do końca roku rybacy nie będą mogli ich łowić. Komisja Europejska szacuje, że połowy te przekroczyły w tym czasie już 20 tys. ton.

Produkcja ryb i przetworów rybnych w zakładach zatrudniających ponad 50 osób wyniosła w I półroczu 2008 r. 133,8 tys. ton i była o 0,4% niższa niż przed rokiem. Więcej wyprodukowaliśmy ryb morskich mrożonych (7,37 tys. ton – wzrost o 31,4%), wędzonych łososi (11,66 tys. ton – wzrost o 23,3%) oraz świeżych filetów z ryb morskich (6,80 tys. ton – wzrost o 17,4%). W grupie przetworów i konserw największą dynamiką wzrostu charakteryzuje się w br. przetwórstwo łososi (0,71 tys. ton – wzrost 2-krotny), tuńczyków (0,60 tys. ton – wzrost o 57,1%) oraz szprotów i sardynek (7,11 tys. ton – wzrost o 36,1%). Produkcja przetworów ze śledzi, największej pozycji pod względem wolumenu (36,6% całego przetwórstwa), zwiększyła się o 10,1% osiągając 48,91 tys. ton. Zdecydowanie niższa niż przed rokiem jest natomiast produkcja mrożonych filetów z ryb morskich, która wyniosła zaledwie 12,95 tys. ton, tj. o 53,6% mniej niż przed rokiem. Wynika to przede wszystkim z ograniczonej podaży dorszy, które są podstawowym surowcem w tym segmencie krajowego przetwórstwa. Ponadto prawdopodobnie część przetwórców nie chce skupować ryb pochodzących z nieraportowanych połowów, a produkcja została przeniesiona do mniejszych zakładów, co prowadzi do utrzymania problemu szarej strefy. W czerwcu, po raz kolejny, obniżyła się wartość wskaźnika cen produkcji sprzedanej przemysłu rybnego i wyniosła 99,1%, a w stosunku do czerwca ub.r. średnie ceny ryb opuszczające przetwórnice spadły o 3,2%.

W I półroczu 2008 r. wyeksportowaliśmy 121 tys. ton ryb, przetworów rybnych i owoców morza za kwotę 1,286 mld zł, tj. odpowiednio o 22,6 i 1,7% mniej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Zmniejszył się przede wszystkim wywóz tanich odpadów rybnych, ryb świeżych oraz mączek i granulatu rybnego realizowany w formie eksportu burtowego przez flotę bałtycką

i dalekomorską, przy wzroście sprzedaży ryb wędzonych i przetworów rybnych. Eksport śledzi zwiększył się o 19,3% (do 26,0 tys. ton), łososi o 14,9% (do 15,6 tys. ton), dorszy o 5,6% (do 11,5 tys. ton). O 20% mniej niż przed rokiem sprzedaliśmy natomiast szprotów (27,4 tys. ton)¹, których ceny obniżyły się o ok. 30% (do 370 zł/tonę). Niższe ceny uzyskano w eksporcie wędzonych łososi – średnio 33,35 zł/kg (o 12,4%) oraz przetworów ze śledzi – 7,26 zł/kg (o 9,6%). Wyraźnie wzrosła natomiast cena sprzedaży filetów z dorsza osiągając w pierwszym półroczu br. średni poziom 21,15 zł/kg, tj. o 13,3% więcej niż w roku ubiegłym. Po stronie importu zanotowano w analizowanym okresie 4,6% wzrost wolumenu przywozu (180 tys. ton), przy 4,9% spadku jego wartości (1,239 mld zł). Mniej niż przed rokiem płaciliśmy za świeże łososie (o 18,8% – 11,69 zł/kg), mrożone makrele (o 1,3% – 3,75 zł/kg) oraz filety z mintajów (o 11,2% – 5,00 zł/kg) i pang (o 27,3% – 5,35 zł/kg). Spośród głównych gatunków ryb sprowadzanych do Polski wzrost cen odnotowano tylko w przypadku śledzi, tuńczyków oraz dorszy. Najbardziej zwiększył się w roku bieżącym przywóz tuńczyków (o 59%), morszczuków i łososi (o 17%), mintajów (o 13%), dorszy (o 9%) i makreli (o 2%). Niższy był tylko import śledzi (o 9%) oraz ubiegłorocznego lidera pang (o 18%). Po raz pierwszy od wielu lat osiągnięto dodatnie saldo wymiany handlowej, które po pierwszym półroczu wyniosło 46,8 mln zł.

Stabilne ceny ryb na rynkach światowych i mocny złoty powodują, że należą one do najwolniej drożejących grup żywności w kraju. W okresie roku (lipiec 2008 r. do lipca 2007 r.) odnotowano zaledwie 2,7% wzrost ich cen detalicznych, przy 8,1% wzroście cen całej żywności. Szybciej drożały produkty bardziej przetworzone, jak konserwy rybne (o 6,1%) i ryby wędzone (o 4,9%) niż ryby i owoce morza świeże lub mrożone (o 1,6%). Największy wzrost cen dotyczył wędzonych szprotów (o 16,1%), tuńczyków w sosie własnym (o 9,8%), śledzi w sosie pomidorowym (o 9,3%) oraz szprotów w oleju (o 8,5%). Mniej niż przed rokiem konsumenci musieli zapłacić za wędzone łososie, pasty rybne i filety z mintajów (o ok. 0,2–0,6%). Główny Urząd Statystyczny objął badaniami w br. także filety z pang – najdynamiczniej rozwijający się segment rynku. W okresie 7 miesięcy br. potaniały one o 5,4%.

¹ Bez szprotów sprzedawanych jako odpady rybne, gdzie zanotowano ok. 80% spadek obrotów.

Tab. 1. Polowy ryb bałtyckich (tony, sztuki)

Miesiące	tony						sztuki	
	Szprot	Śledź	Dorsz	Płaskie	Pozostałe	Razem	Troć wędrowna	Łosoś bałtycki
2005 I-XII	74 368	21 796	12 774	11 248	3 418	123 604	141 459	21 905
2006 I-XII	55 944	20 654	15 091	9 585	2 984	104 258	128 303	21 377
2007 I-XII	60 146	22 087	10 972	10 694	3 311	107 213	121 951	18 209
2007 VII	150	2 080	47	490	306	3 073	2 679	35
VIII	46	2 533	181	704	447	3 911	3 017	36
IX	518	2 378	314	652	438	4 300	5 490	181
X	1 145	3 622	926	1 259	332	7 284	13 361	1 286
XI	2 264	1 768	397	863	153	5 445	7 902	1 515
XII	2 881	1 586	927	1 062	123	6 579	9 293	5 583
2008 ^a I	3 625	426	735	1 177	51	6 014	1 751	121
II	11 225	192	1 094	1 389	92	13 992	3 975	819
III	16 911	989	1 430	862	105	20 297	2 143	340
IV	16 049	959	2 356	484	448	20 296	3 157	713
V	1 883	2 065	2 466	419	360	7 193	1 016	112
VI	201	2 344	404	539	225	3 713	1 552	23
VII	187	1 195	43	578	289	2 292	3 799	24
Wskaźnik zmian (%)								
<u>VII 2008</u> <u>VII 2007</u>	124,7	57,5	91,5	118,0	94,4	74,6	141,8	68,6
<u>I-VII 2008</u> <u>I-VII 2007</u>	94,0	80,1	103,7	88,5	86,3	92,6	21,0	22,4

^a dane nieostateczne

Źródło: Morski Instytut Rybacki na podstawie danych MRiRW.

Tab. 2. Produkcja ryb i produktów rybnych (tony)^a

Miesiące	Filety z ryb morskich świeże lub chłodzone ^b	Ryby, filety oraz mięso z ryb mrożone	Ryby solone, suszone i wędzone	Przetwory i konserwy rybne				Razem
				Razem	w tym			
					Śledzie	Sardynki i szproty	Makrele	
2005 I-XII	4 759	75 171	50 865	113 427	78 883	11 558	6 775	244 222
2006 I-XII	7 437	84 621	61 066	134 737	94 389	9 669	7 739	287 861
2007 I-XII	9 830	61 570	60 807	140 273	97 188	10 508	6 770	272 480
2007 V	1 114	4 740	3 748	9 735	6 488	785	434	19 337
VI	915	4 108	3 182	8 943	5 991	651	381	17 148
VII	740	3 860	3 236	9 782	6 719	703	674	17 618
VIII	601	2 886	3 685	9 894	6 960	703	434	17 066
IX	684	3 604	4 636	12 955	8 819	1 161	715	21 879
X	1 103	4 492	5 815	13 676	9 140	998	643	25 086
XI	615	5 014	6 968	15 174	11 012	978	622	27 771
XII	292	5 512	9 268	13 656	10 106	742	460	28 728
2008 I	1 068	3 395	5 142	14 532	10 320	1 018	634	24 137
II	1 157	4 560	5 402	14 128	9 611	1 331	742	25 247
III	1 299	4 165	6 140	13 566	8 925	1 298	673	25 170
IV	1 277	4 780	4 730	11 600	6 872	1 445	551	22 387
V	1 059	3 061	4 035	10 806	6 854	880	595	18 961
VI	941	2 633	3 875	10 451	6 333	1 139	621	17 900
Wskaźnik zmian (%)								
<u>VI 2008</u> <u>VI 2007</u>	102,8	64,1	121,8	116,9	105,7	175,0	163,0	104,4
<u>I-VI 2008</u> <u>I-VI 2007</u>	117,4	62,4	107,8	115,3	110,1	136,1	118,4	99,6

^a dane miesięczne o produkcji wytworzonej pochodzą od tzw. dużych jednostek przemysłowych i nieprzemysłowych, zatrudniających 50 osób i więcej, które złożyły sprawozdania

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Handel zagraniczny rybami i produktami (tys. ton)

Miesiące	Eksport ^a					Import				
	Razem	Przetwory i konserwy	Filety i mięso	Ryby solone, suszone i wędzone	Ryby mrożone	Razem	Filety i mięso	Ryby mrożone	Przetwory i konserwy	Ryby świeże lub chłodzone
2005 I-XII	207,15	60,26	33,58	21,95	16,51	313,17	135,02	73,80	31,59	40,75
2006 I-XII	208,85	69,47	35,04	25,96	17,57	347,22	156,25	75,95	31,54	56,03
2007 I-XII	253,13	75,83	35,60	28,11	13,54	377,35	174,47	74,64	37,31	64,05
2007 V	28,52	5,45	3,45	2,15	1,84	26,81	11,49	4,74	2,31	6,15
VI	14,63	5,30	2,89	1,79	0,92	23,20	10,12	4,22	2,23	4,53
VII	14,21	5,65	2,64	1,93	1,11	24,50	8,88	4,91	4,15	4,31
VIII	13,99	5,79	1,89	2,11	1,14	23,54	11,34	4,19	2,93	3,25
IX	14,60	6,45	2,58	2,01	1,17	33,28	15,10	7,38	3,34	4,89
X	17,15	7,45	3,08	2,82	0,60	37,97	17,79	8,33	3,36	6,01
XI	20,09	8,04	2,77	3,11	0,75	47,32	26,43	7,94	4,23	6,44
XII	16,74	6,98	2,15	3,68	0,97	38,33	19,67	5,85	3,54	6,19
2008 ^b I	14,24	7,09	2,30	2,38	0,79	37,50	17,46	7,46	5,50	5,51
II	23,43	6,95	5,27	2,60	1,25	34,85	15,44	6,31	3,52	6,61
III	25,14	7,18	2,88	3,10	1,85	30,84	12,73	7,05	3,29	6,07
IV	27,45	7,07	3,18	2,76	1,63	27,26	9,66	6,31	2,86	6,41
V	16,72	6,59	2,80	2,26	1,09	26,91	11,17	5,62	2,63	6,07
VI	13,97	6,62	2,85	1,88	1,00	23,01	9,11	4,28	2,31	5,73
Wskaźnik zmian (%)										
<u>VI 2008</u> <u>VI 2007</u>	95,5	124,9	98,7	105,1	108,4	99,2	90,0	101,5	103,7	126,4
<u>I-VI 2008</u> <u>I-VI 2007</u>	77,4	117,0	94,1	120,3	97,4	104,6	100,4	102,8	127,7	110,4

^a wraz z eksportem z burt statków, ^b dane wstępne

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 4. Ceny ryb w imporcie (zł/kg)

Miesiące	Filety ze śledzia 03049923 ^b		Mrożona makrela 03037430 ^b			Filety z mintaja 03042985 ^b		Filety z morszczuka 03042956 ^b	Łosoś świeży 03021200 ^b	Konserwy z tuńczyka 160414 ^b
	Norwegia	Islandia	Holandia	W. Brytania	Norwegia	Chiny	USA	Argentyna	Norwegia	Tajlandia
2005 I-XII	4,55	4,88	4,20	3,84	4,46	6,05	7,05	6,56	13,43	6,86
2006 I-XII	3,94	2,79	4,63	4,42	4,40	5,60	7,58	7,47	15,54	7,56
2007 I-XII	3,31	3,14	3,85	4,10	3,79	4,99	7,44	8,82	13,31	8,38
2007 V	2,78	3,03	3,66	3,94	4,76	5,05	8,60	9,78	13,64	7,16
VI	2,68	2,60	3,87	4,44	3,96	5,82	7,86	9,24	12,59	8,45
VII	2,68	3,58	3,82	5,05	2,42	4,70	8,87	9,52	13,31	7,98
VIII	2,81	3,19	4,03	3,94	-	4,58	7,78	9,83	13,54	9,34
IX	3,36	3,71	3,87	3,95	3,67	4,85	7,95	11,55	12,92	7,92
X	3,50	3,59	4,01	3,90	4,03	4,84	6,57	10,50	12,36	10,54
XI	3,71	3,36	3,79	4,23	3,58	4,76	7,13	8,23	12,02	9,94
XII	3,28	3,17	3,57	3,82	3,49	4,40	6,74	7,97	12,02	9,56
2008 ^a I	3,46	2,98	4,07	4,22	3,69	4,58	7,08	5,95	12,01	9,69
II	3,21	2,78	3,92	3,93	3,82	4,82	7,63	9,02	11,80	9,53
III	3,14	2,98	3,91	3,88	3,45	4,68	6,54	9,03	13,68	9,15
IV	2,88	3,06	3,80	3,91	3,13	5,19	7,72	9,22	11,39	9,01
V	2,72	2,76	3,75	3,99	3,16	4,18	7,75	8,00	11,62	7,18
VI	2,91	3,12	3,67	3,97	-	4,07	7,70	8,28	11,25	9,53
Wskaźnik zmian (%)										
<u>VI 2008</u> <u>VI 2007</u>	108,7	119,9	94,9	89,4	-	69,9	97,9	89,7	89,4	112,7
<u>I-VI 2008</u> <u>I-VI 2007</u>	102,6	105,1	100,5	95,9	83,5	84,0	99,3	96,1	82,9	117,9

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie CAAC.

Tab. 5. Ceny ryb eksportu (zł/kg)

Miesiące	Konserwy ze śledzi 16041291 ^b	Filety z dorsza 03042929 ^b			Łosoś wędzony 03054100 ^b	Pstrąg wędzony 03054945 ^b	Krewetki przetw. 160520 ^b	Filety z flądry 03042973 ^b	Szprotki świeże 03026180 ^b
	Niemcy	Wielka Brytania	Dania	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Dania	Dania
2005 I-XII	7,61	18,57	16,74	18,10	34,76	31,46	43,62	10,65	0,33
2006 I-XII	7,44	18,70	16,78	18,52	41,64	33,76	37,91	11,29	0,36
2007 I-XII	7,20	22,76	20,71	21,37	37,92	34,07	43,13	12,28	0,53
2007 V	7,03	19,37	17,55	17,81	37,38	34,78	41,25	11,68	0,50
VI	7,36	18,07	17,10	19,39	36,44	33,92	41,59	12,39	0,42
VII	7,01	19,14	21,12	21,21	36,96	35,25	42,18	12,32	1,55
VIII	7,34	19,78	24,28	23,20	36,32	34,04	43,71	12,48	-
IX	7,50	39,44	22,15	23,82	38,32	34,88	46,82	12,34	0,46
X	7,05	22,62	22,35	23,23	39,60	32,20	35,36	12,14	0,40
XI	6,68	23,21	21,76	22,72	36,52	32,19	52,04	12,05	0,39
XII	7,25	23,89	22,72	22,48	36,81	33,01	43,20	11,76	0,25
2008 ^a I	7,60	21,99	20,79	21,22	35,70	31,49	51,12	11,42	0,38
II	7,87	23,35	22,72	20,21	35,27	33,77	57,03	-	0,40
III	6,85	23,78	20,20	20,94	34,12	31,87	57,32	9,28	0,36
IV	6,46	19,19	25,55	19,83	32,38	31,39	58,82	9,37	0,37
V	6,48	17,77	17,30	14,90	31,25	30,81	51,78	9,09	0,35
VI	6,11	19,92	20,08	28,58	31,62	31,05	52,23	9,00	-
Wskaźnik zmian (%)									
<u>VI 2008</u> <u>VI 2007</u>	83,1	110,2	117,4	147,4	86,8	91,5	125,6	72,6	-
<u>I-VI 2008</u> <u>I-VI 2007</u>	94,9	99,0	103,1	102,8	87,1	91,8	128,8	78,7	69,8

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 6. Ceny zbytu ryb i produktów rybnych (zł/kg z VAT) oraz udział ceny zbytu w cenie detalicznej

Miesiące	Karp żywy		Pstrąg świeży niepatroszony		Filety z morszczuka		Filety z mintaja		Śledź solony, odglowiony niepatroszony		Płaty/filety ze śledzi	
2004 I-XII	8,85	-	8,18	55%	8,65	66%	7,77	60%	5,96	76%	7,29	76%
2005 I-XII	8,43	-	8,01	53%	8,89	68%	7,83	59%	5,87	70%	7,39	70%
2006 I-XII	8,51	-	9,06	58%	9,60	72%	7,81	60%	5,90	69%	7,17	67%
2007 I-XII	8,82	-	9,57	59%	9,82	72%	8,22	65%	5,60	66%	6,77	65%
2007 VI	8,82	-	9,68	60%	9,47	70%	8,31	66%	5,67	67%	6,69	64%
VII	8,93	-	9,41	58%	9,55	70%	8,29	65%	5,56	66%	6,69	64%
VIII	9,01	-	9,45	58%	9,77	72%	8,38	66%	5,55	66%	6,71	64%
IX	8,83	-	9,45	58%	9,85	72%	8,26	66%	5,53	66%	6,61	63%
X	8,95	-	9,72	60%	9,82	71%	8,31	66%	5,58	66%	6,80	65%
XI	9,14	-	9,43	58%	10,36	74%	8,22	65%	5,34	63%	6,89	66%
XII	9,24	-	9,78	60%	9,86	70%	8,00	63%	5,29	62%	6,97	67%
2008 I	9,49	-	9,79	59%	9,99	71%	7,67	60%	5,23	62%	6,96	66%
II	9,48	-	9,80	60%	9,91	70%	7,71	60%	5,37	63%	7,04	67%
III	9,43	-	9,71	59%	10,01	71%	7,58	60%	5,41	64%	7,05	68%
IV	9,39	-	9,60	58%	10,09	71%	7,65	60%	5,39	64%	7,01	67%
V	9,02	-	9,31	57%	9,91	70%	7,66	60%	5,44	64%	6,89	66%
VI	9,06	-	9,41	57%	9,81	69%	7,54	59%	5,49	64%	7,06	68%
VII	9,02	-	9,39	57%	9,39	66%	7,56	60%	5,43	64%	7,06	67%
Wskaźnik zmian (%)												
<u>VII 2008</u> <u>VII 2007</u>	101,0	x	99,8	x	98,3	x	91,2	x	97,7	x	105,5	x
<u>I-VII 2008</u> <u>I-VII 2007</u>	106,9	x	100,0	x	101,3	x	92,8	x	94,7	x	103,9	x

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 7. Ceny detaliczne wybranych ryb i produktów rybnych (zł/kg)

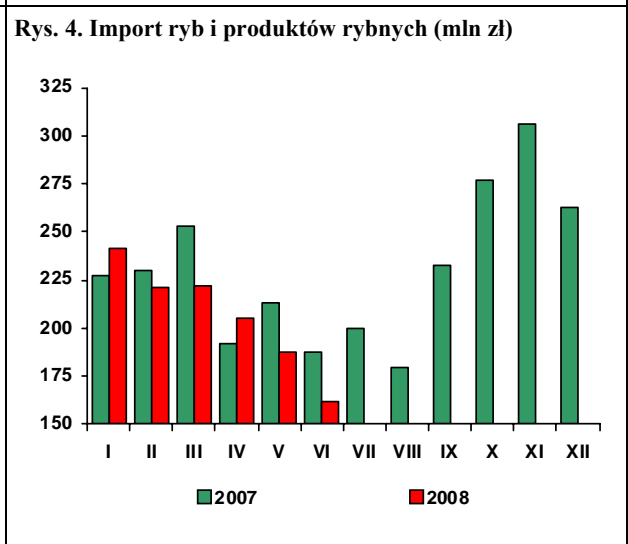
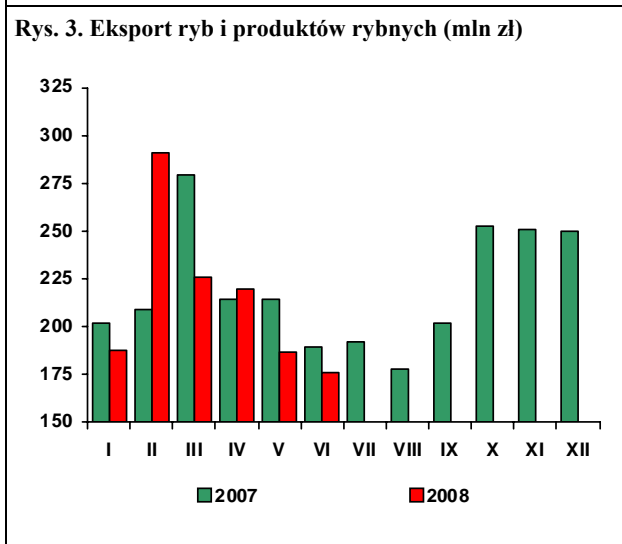
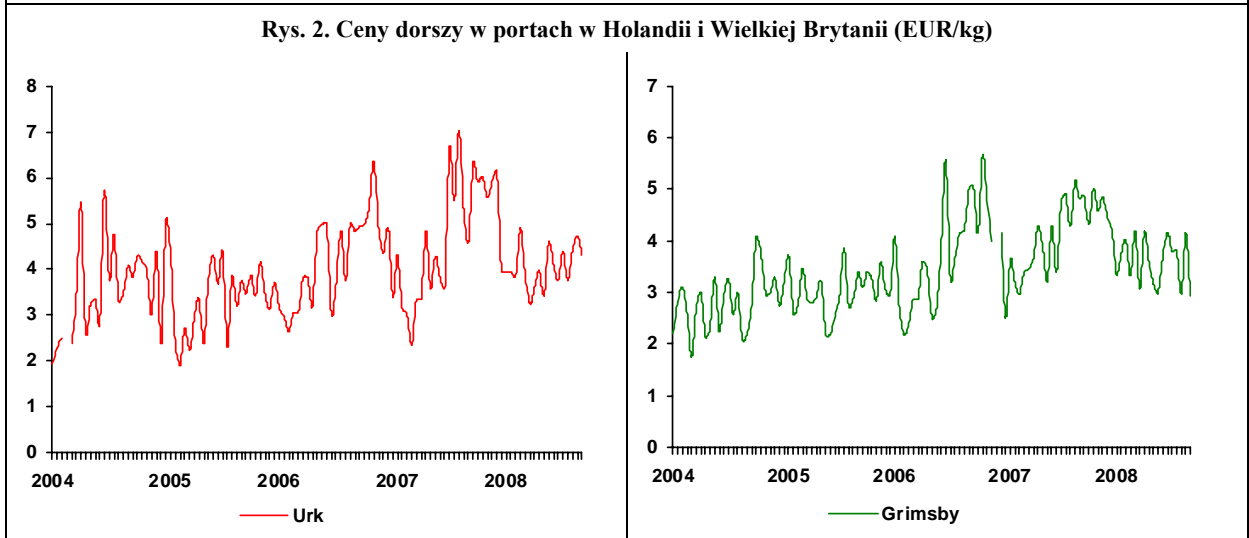
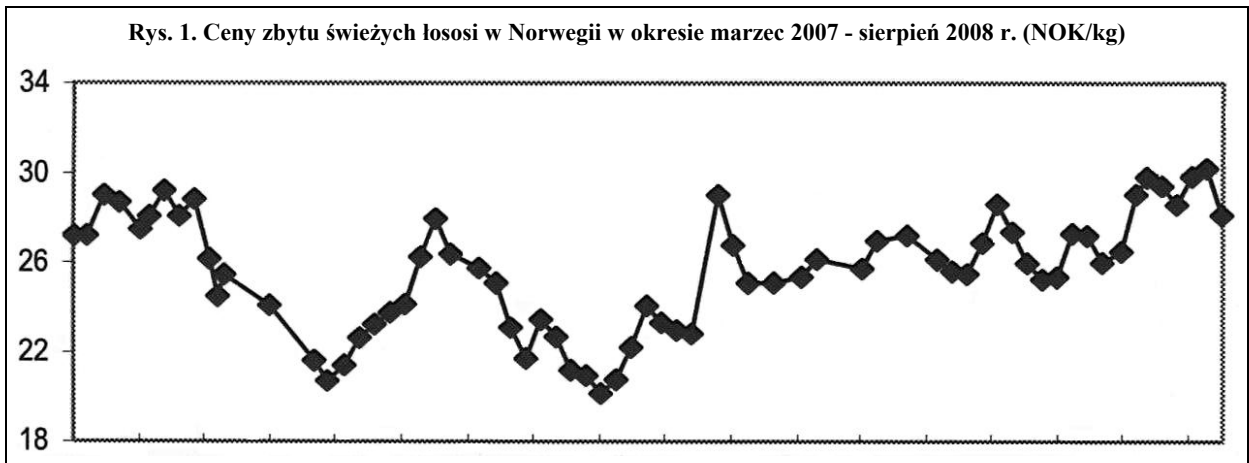
Miesiące	Filety mrożone				Ryby wędzone			Konserwy			Płaty śledziowe	Karp świeży
	morszczuk	panga	mintaj	dorsz	łosoś	szprot	makrela	śledź w sosie pom.	szprot w sosie pom.	tuńczyk w sosie wł.		
2004 I-XII	13,05	-	13,04	-	56,20	6,34	11,12	12,15	11,16	18,86	9,56	11,64
2005 I-XII	13,06	-	13,19	-	56,93	6,74	12,29	12,99	12,08	19,85	10,54	11,54
2006 I-XII	13,30	-	13,09	-	58,83	7,18	13,59	13,56	12,82	19,97	10,67	11,36
2007 I-XII	13,59	-	12,67	16,41	62,79	7,84	13,33	14,18	13,56	20,37	10,48	12,04
2007 VI	13,47	-	12,62	16,23	63,60	7,70	13,30	14,13	13,60	20,35	10,46	-
VII	13,55	-	12,67	16,28	63,10	7,72	13,32	14,16	13,65	20,35	10,46	-
VIII	13,61	-	12,69	16,31	62,90	7,83	13,26	14,10	13,60	20,35	10,51	-
IX	13,65	-	12,57	16,33	62,50	8,01	13,27	14,32	13,70	20,41	10,51	-
X	13,74	-	12,61	16,41	62,20	8,15	13,25	14,39	13,75	20,47	10,50	12,51
XI	13,90	-	12,68	16,58	62,10	8,31	13,30	14,55	13,85	20,65	10,45	12,53
XII	14,03	-	12,77	16,71	62,20	8,44	13,28	14,65	14,00	20,76	10,46	12,28
2008 I	14,01	13,65	12,80	17,23	62,20	8,56	13,29	14,77	14,20	21,00	10,48	12,54
II	14,06	13,33	12,79	17,34	62,40	8,71	13,27	14,71	14,15	21,35	10,46	12,58
III	14,15	13,12	12,72	17,48	62,70	8,79	13,26	14,77	14,05	21,65	10,36	12,64
IV	14,22	13,11	12,74	17,55	62,40	8,83	13,23	15,03	14,15	21,88	10,41	12,59
V	14,24	13,09	12,75	17,47	62,80	8,87	13,21	15,16	14,40	22,12	10,43	-
VI	14,22	12,89	12,69	17,48	62,70	8,93	13,24	15,32	14,45	22,35	10,43	-
VII	14,23	12,92	12,64	17,61	62,70	8,96	13,31	15,48	14,45	22,35	10,48	-
Wskaźnik zmian (%)												
<u>VII 2008</u> <u>VII 2007</u>	105,0	x	99,8	108,2	99,4	116,1	99,9	109,3	105,9	109,8	100,2	x
<u>I-VII 2008</u> <u>I-VII 2007</u>	105,3	x	100,5	108,1	99,2	115,5	99,1	107,2	106,4	107,7	99,6	107,3

Źródło: Dane GUS.

Tab. 8. Spożycie ryb i produktów rybnych w kg/osobę (waga produktu)

Miesiące	Razem	Ryby morskie (świeże, mrożone i chłodzone)	Konserwy rybne	Ryby morskie suszone lub wędzone	Ryby morskie solone	Ryby słodkowodne (świeże, mrożone i chłodzone)
2005	5,04	2,25	0,81	0,50	0,56	0,92
2006	5,02	2,40	0,76	0,50	0,59	0,77
2007	5,31	2,52	0,77	0,52	0,59	0,91
Wskaźnik zmian (%)						
<u>2007</u> <u>2006</u>	105,8	105,0	101,3	104,0	100,0	118,2

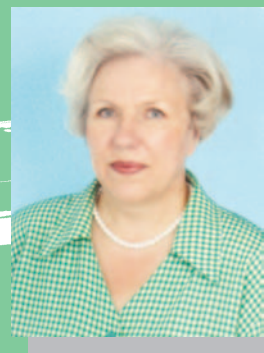
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Źródło: Rys. 1 i 2 – Worldfish Report, Rys. 3 i 4 – dane CAAC.

Rynek żywnościowy

Krystyna Świetlik

Lipiec 2008 r. był drugim z kolei miesiącem sezonowej obniżki cen żywności. W czerwcu 2008 r., w stosunku do poprzedniego miesiąca, łączne ceny detaliczne żywności i napojów bezalkoholowych zmalały o 0,6%, a w lipcu br. o 1,1%. W okresie czerwiec-lipiec br. sezonowy spadek cen żywności był mniejszy niż przed rokiem (1,7% wobec 2,6%).

Do obniżki cen żywności w czerwcu br. przyczyniła się głównie istotna redukcja cen owoców (o 16,3%), warzyw (o 2,7%), cukru (o 2,1%) oraz serów (o 1,3%), jaj (o 0,7%) i masła (o 0,6%). W lipcu znacząco potaniały warzywa (o 13,7%). Mniej niż w poprzednim miesiącu konsumenci płacili także za owoce (o 2,7%), cukier (o 1,9%), masło (o 0,9%), sery (o 0,8%) i jaja (o 0,4%). Podrożały natomiast: ryż (o 5%), tłuszcze wieprzowe (o 2,5%) i roślinne (o 1,8%). Ceny mięsa, podrobów i przetworów mięsnych podniosły się o 0,7%, w tym mięsa drobiowego o 1,4%, wieprzowego o 0,4%, wołowego o 0,3%, a wędlin o 0,7%. Wyższe niż przed miesiącem były także ceny pieczywa (o 0,6%), makaronów (o 0,5%) i ryb (o 0,2%).

W lipcu br., w stosunku do lipca 2007 r., wzrost średniego poziomu cen żywności i napojów bezalkoholowych wyniósł 7,8%, w tym żywności 8,1%, a napojów bezalkoholowych 5,2%, przy inflacji 4,8%. Żywność podrożała bardziej niż wszystkie pozostałe grupy towarów i usług konsumpcyjnych, z wyjątkiem użytkowania mieszkania i nośników energii. W grupie żywności najbardziej podrożały produkty zbożowe (o 14,8%), głównie za sprawą wydatnego wzrostu cen ryżu (o 36,2%) i pieczywa (o 17,6%), w tym zwłaszcza mieszanego (o 19,3%). Istotnie zwiększyły się ceny tłuszczów (o 13,9%), artykułów mleczarskich (o 12,4%) i jaj (o 11,5%). O wzroście cen tłuszczów zdecydowała wyższa cen olejów roślinnych (o 26,1%), przy wzroście cen margaryn o 14,5%, tłuszczów wieprzowych o 13,6% i masła o 8%. Ceny mleka spożywczego i śmietany podniosły się po ok. 14%, a twarogów i serów dojrzewających po ok. 12%. W lipcu br. warzywa były średnio o 8,9% droższe niż rok wcześniej, w tym buraki o 69%, ogórki o 20,1%, kapusta o 19,2% i ziemniaki o 16%, przy spadku cen pomidorów, sałaty, cebuli i kalafiorów (o 2-6%). Za mięso i przetwory mięsne oraz owoce konsumenci płacili średnio po 4%

więcej niż w lipcu 2007 r. Wzrostowi cen wieprzowiny i wołowiny odpowiednio o 6,6% i 3,9% towarzyszyła redukcja cen drobiu (o 5,7%). W lipcu br. dużo wyższe niż przed rokiem były ceny jabłek (o 24,7%) i cytrusów (o 14,5%), niższe natomiast – bananów (o 6,3%). Łączne ceny cukru i wyrobów cukierniczych wzrosły o 0,8%, w tym wyrobów cukierniczych i miodu o 6,7%, przy spadku cen cukru o 12,6%.

Wzrost cen żywności został zrekompensowany przez wzrost dochodów ludności. W lipcu br. przeciętna miesięczna płaca brutto w sektorze przedsiębiorstw była o 11,6% wyższa niż w analogicznym okresie 2007 r., a przeciętna miesięczna emerytura i renta pracownicza brutto – o 11%. Wzrostowi dochodów ludności sprzyjała poprawa sytuacji na rynku pracy. W lipcu br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się na poziomie o 4,7% wyższym niż przed rokiem, a stopa rejestrowanego bezrobocia wyniosła 9,4%, wobec 12,1% w lipcu 2007 r. Wzrost dochodów ludności znalazł odzwierciedlenie we wzroście wydatków gospodarstw domowych, większym jednak na towary nieżywnościowe i usługi, niż na żywność. W lipcu br. sprzedaż detaliczna żywności, napojów i wyrobów tytoniowych w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w ujęciu rocznym (w cenach stałych) była o 2,1% mniejsza, wobec wzrostu o 7,2% w analogicznym okresie przed rokiem. Jednocześnie odnotowano istotny wzrost sprzedaży detalicznej paliw, farmaceutyków, kosmetyków, mebli, sprzętu rtv i artykułów gospodarstwa domowego.

W kolejnych miesiącach br. tempo wzrostu popytu na żywność i cen detalicznych żywności może być wolniejsze niż w analogicznym okresie ub. roku. Głównym czynnikiem hamującym tempo wzrostu cen żywności będzie spodziewany wysoki poziom podaży surowców rolniczych, w tym zwłaszcza roślinnych. Spowolnienie dynamiki popytu wiązać się będzie ze znaczącym wzrostem pozażywnościowych kosztów utrzymania rodzin. Na możliwe osłabienie dynamiki konsumpcji indywidualnej wskazują wyniki sierpniowych badań koniunktury konsumenckiej prowadzonych przez GUS i NBP.

Tab. 1. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w lipcu 2008 r.

Wyszczególnienie	VII 2008			I-VII 2008
	VI 2008=100	XII 2007=100	VII 2007=100	I-VII 2007=100
O G Ó Ł E M	100,0	102,8	104,8	104,3
Żywność i napoje bezalkoholowe	98,9	101,9	107,8	107,3
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	101,1	103,1	105,6	105,7
Odzież i obuwie	98,3	94,1	92,9	93,0
Mieszkanie	100,4	106,3	107,8	106,7
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	100,5	107,7	109,3	108,0
w tym nośniki energii	100,6	108,3	110,6	107,8
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	100,2	101,4	102,1	102,1
Zdrowie	100,2	102,4	103,6	103,4
Transport	100,5	103,6	105,0	105,5
w tym paliwa do prywatnych środków transportu	101,3	105,5	108,2	109,8
Łączność	100,1	100,7	98,8	98,5
Rekreacja i kultura	100,8	102,5	99,4	98,4
Edukacja	100,1	101,2	103,1	103,1
Restauracje i hotele	100,6	104,3	106,6	105,7
Inne towary i usługi	100,1	100,8	101,2	101,6

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Wskaźniki cen podstawowych grup żywności w lipcu 2008 r.

Wyszczególnienie	VII 2008			I-VII 2008
	VI 2008=100	VII 2007=100	XII 2007=100	I-VII 2007=100
Żywność	98,8	108,1	101,8	107,5
Pieczywo i produkty zbożowe	100,6	114,9	104,8	113,2
Pieczywo	100,6	117,6	105,1	115,5
Ryż	105,0	136,2	126,6	122,4
Makarony	100,5	113,4	107,7	111,8
Mięso i przetwory	100,7	104,0	104,6	104,9
Mięso wieprzowe	100,4	106,5	106,7	106,8
Mięso wołowe	100,3	103,9	103,2	103,7
Drób	101,4	94,3	105,0	100,8
Przetwory mięsne i wędliny	100,7	106,2	103,8	105,6
Ryby	100,2	102,7	101,6	102,6
Mleko, sery i jaja	99,8	112,3	100,1	114,0
Artykuły mleczarskie	99,8	112,4	100,0	114,3
Mleko	99,8	114,3	101,6	116,4
Sery twarogowe	100,0	111,5	102,2	112,2
Sery dojrzewające i topione	98,7	111,7	91,4	118,7
Jaja	99,6	111,5	100,7	112,4
Oleje i pozostałe tłuszcze	100,8	113,9	100,6	114,1
Masło	99,1	108,0	87,6	115,7
Pozostałe tłuszcze zwierzęce	102,5	113,6	107,4	109,8
Margaryna i inne tłuszcze roślinne	102,4	114,5	108,1	111,2
Oleje roślinne	101,2	126,1	116,3	118,7
Owoce	97,3	104,0	96,7	121,0
Jabłka	103,4	124,7	141,5	151,4
Owoce cytrusowe	98,9	114,5	115,5	122,7
Banany	95,0	93,7	90,9	104,0
Warzywa	86,3	108,9	94,0	93,4
Ziemniaki	84,0	116,0	191,7	57,8
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	99,8	100,8	99,4	100,6
Cukier	98,1	87,4	88,0	90,3
Napoje bezalkoholowe	100,3	105,2	102,8	105,5

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy^a (miesiąc poprzedni = 100)

Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2005	99,8	99,7	100,2	100,5	100,9	98,8	98,3	99,4	100,6	100,9	99,7	100,0
	2006	100,3	100,3	99,8	100,7	101,3	98,9	98,5	100,7	100,6	100,8	100,2	99,7
	2007	101,1	100,7	100,8	100,9	101,2	99,0	98,4	99,4	102,4	101,7	101,5	100,3
	2008	101,1	100,2	100,4	100,7	101,2	99,4	98,9					
Pieczywo i produkty zbożowe	2005	100,1	100,1	99,8	99,9	99,8	99,9	99,9	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0
	2006	100,0	100,1	100,0	99,9	100,0	100,2	100,1	100,1	102,8	101,3	100,4	100,0
	2007	100,4	100,8	100,4	100,2	100,2	100,3	100,2	100,3	104,2	102,6	100,9	100,7
	2008	100,8	100,8	100,4	100,7	101,0	100,9	100,6					
Mięso	2005	98,8	98,7	99,7	99,9	100,3	99,8	99,8	100,8	100,1	98,8	98,4	98,8
	2006	99,5	99,2	98,1	99,6	101,3	99,8	101,1	102,8	100,4	98,7	99,1	98,8
	2007	101,9	100,5	101,1	99,4	100,2	100,8	103,1	100,5	100,5	99,8	99,8	98,7
	2008	101,4	99,2	100,4	100,0	100,8	102,0	100,7					
Ryby	2005	100,2	100,2	100,0	100,3	100,2	100,1	100,1	100,3	100,3	100,5	100,1	100,0
	2006	100,2	100,1	100,1	100,1	100,0	100,2	100,1	100,1	100,4	100,1	100,2	99,9
	2007	100,2	100,2	100,1	100,0	100,0	100,1	100,2	100,1	100,2	100,2	100,4	100,2
	2008	100,5	100,2	100,2	100,4	100,1	99,9	100,2					
Mleko, sery, jaja	2005	100,5	100,3	99,9	99,7	99,7	99,5	99,6	99,9	100,5	100,1	100,0	100,1
	2006	100,2	100,1	100,1	99,8	100,0	99,6	99,9	99,8	100,5	100,3	100,3	100,1
	2007	100,4	100,1	100,2	100,2	100,2	100,2	100,5	101,2	103,4	103,4	102,5	101,2
	2008	101,0	100,2	100,0	100,0	99,7	99,5	99,8					
Tłuszcze	2005	100,6	99,5	99,4	99,5	99,3	99,6	99,8	99,8	99,8	99,8	99,7	99,5
	2006	100,1	99,8	99,6	99,5	100,1	99,8	100,1	100,3	100,2	100,2	99,9	99,7
	2007	100,4	100,0	99,9	99,8	100,2	100,1	101,5	101,8	104,2	103,5	102,6	100,6
	2008	100,1	99,0	99,7	100,4	99,7	100,9	100,8					
Owoce	2005	100,5	99,7	102,2	107,0	107,8	81,9	105,0	103,1	99,7	106,0	96,0	99,4
	2006	99,2	100,6	101,6	104,1	109,6	89,8	105,4	94,9	89,5	102,5	102,2	100,5
	2007	98,0	101,4	102,1	105,0	112,5	92,4	101,3	101,5	103,6	104,9	100,0	97,0
	2008	103,5	103,0	102,5	103,7	104,8	83,7	97,3					
Warzywa	2005	100,9	101,3	104,3	102,9	106,0	98,9	80,6	88,1	106,9	112,8	104,1	104,9
	2006	104,9	104,8	102,0	105,2	104,1	95,4	79,7	100,5	104,7	108,3	102,9	101,2
	2007	105,2	103,7	103,0	107,2	103,8	92,5	75,2	86,1	107,9	103,4	110,0	106,0
	2008	101,2	100,3	101,6	103,7	104,7	97,3	86,3					
Cukier i wyroby cukiernicze	2005	99,5	99,0	98,7	99,7	100,2	99,5	99,9	99,8	100,3	100,2	99,8	99,6
	2006	100,1	99,8	100,0	100,1	100,3	100,3	100,6	101,9	101,0	100,2	99,4	98,8
	2007	99,8	99,7	99,7	99,8	100,1	99,6	99,7	99,7	100,3	100,6	100,5	100,2
	2008	100,3	100,0	99,5	99,5	100,4	99,8	99,8					
Cukier	2005	98,4	97,2	96,3	98,9	100,0	98,6	99,5	99,2	100,6	100,4	99,5	99,0
	2006	99,9	99,4	99,8	100,5	100,9	100,5	101,7	105,0	102,5	100,3	98,4	97,2
	2007	98,9	99,2	99,0	99,4	99,6	98,9	98,6	99,1	99,8	100,1	100,4	100,0
	2008	99,7	98,6	96,8	96,8	99,4	97,9	98,1					
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2005	100,1	99,9	100,1	100,4	100,3	99,8	99,8	99,9	100,4	100,4	99,8	99,8
	2006	100,2	100,0	99,9	100,7	100,5	99,7	100,0	100,3	100,2	100,1	100,0	99,8
	2007	100,4	100,3	100,5	100,5	100,5	100,0	99,7	99,6	100,8	100,6	100,7	100,3
	2008	100,7	100,4	100,4	100,4	100,8	100,2	100,0					
III. Średnia płaca ^a	2005	86,8	101,1	102,9	99,6	98,1	103,7	99,8	99,0	100,1	102,2	105,5	104,2
	2006	88,6	102,2	103,5	98,3	99,2	103,0	100,9	98,6	100,0	101,8	103,8	109,7
	2007	88,0	100,9	106,1	97,7	99,7	103,3	100,8	99,7	99,1	103,2	104,8	105,0
	2008	91,5	102,1	103,7	99,8	97,8	104,8	100,4					

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy^a (miesiąc analogiczny = 100)

Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2005	106,7	105,9	105,3	103,7	104,3	100,4	99,2	100,5	101,0	100,8	99,5	98,7
	2006	99,1	99,8	99,3	99,4	99,8	99,5	100,2	101,8	102,4	102,2	102,2	101,8
	2007	102,8	103,2	104,3	104,6	104,3	104,4	104,4	102,8	105,1	106,6	107,6	107,9
	2008	107,8	107,3	107,0	106,8	107,0	107,6	107,8					
Pieczywo i produkty zbozowe	2005	105,0	104,0	103,0	102,2	101,4	100,7	100,0	99,6	99,3	99,2	99,1	99,2
	2006	99,4	99,4	99,6	99,5	99,7	99,9	100,1	100,2	103,0	104,3	104,8	104,9
	2007	105,2	105,9	106,4	106,7	106,9	107,1	107,2	107,4	109,0	106,9	111,0	111,8
	2008	112,0	112,0	112,0	112,6	113,5	114,2	114,9					
Mięso	2005	114,0	112,6	111,1	108,9	107,5	101,6	96,5	98,7	98,8	96,9	95,2	94,2
	2006	94,6	95,2	93,6	93,6	94,6	94,6	95,8	97,7	98,0	97,9	98,7	98,7
	2007	101,1	102,3	105,6	105,0	103,7	104,7	106,8	104,3	104,5	105,9	106,6	106,5
	2008	105,9	104,6	104,0	104,5	105,2	106,5	104,0					
Ryby	2005	102,9	103,1	103,3	103,5	103,4	103,1	102,9	102,9	103,0	103,0	102,7	102,3
	2006	102,2	102,1	102,2	102,0	101,8	101,8	101,9	101,8	101,9	101,6	101,7	101,6
	2007	101,5	101,6	101,6	101,6	101,7	101,6	101,6	101,6	101,4	101,6	101,8	102,1
	2008	102,4	102,3	102,7	102,8	102,8	102,7	102,7					
Mleko, sery, jaja	2005	101,6	101,9	101,9	102,0	102,2	102,0	101,4	101,0	101,1	100,7	100,2	99,9
	2006	99,6	99,5	99,7	99,8	100,1	100,1	100,4	100,3	100,2	100,4	100,7	100,7
	2007	100,8	100,8	100,9	101,3	101,5	102,2	102,9	104,3	107,4	110,7	113,1	114,4
	2008	114,9	115,0	114,7	114,4	113,9	113,1	112,3					
Tłuszcze	2005	109,5	108,5	107,7	107,6	106,1	102,2	100,0	99,2	98,4	97,4	96,5	95,7
	2006	96,0	96,2	96,5	96,5	97,3	97,5	97,7	98,2	98,5	98,8	100,9	99,2
	2007	99,5	99,8	100,0	100,3	100,4	100,7	102,1	103,6	107,8	111,4	114,3	115,3
	2008	115,0	113,8	113,6	114,2	113,6	114,6	113,9					
Owoce	2005	99,6	100,1	99,8	102,3	103,3	82,2	93,5	105,9	116,7	119,0	111,5	105,6
	2006	106,0	107,2	106,0	104,0	105,4	104,4	107,0	108,9	100,1	96,7	97,1	97,8
	2007	98,4	99,1	100,0	101,9	104,5	104,2	103,2	108,8	126,1	131,0	126,9	120,0
	2008	127,4	130,7	130,2	128,6	118,6	110,5	104,0					
Warzywa	2005	94,3	94,3	96,3	96,5	109,5	103,4	106,2	111,0	113,4	117,3	110,7	107,7
	2006	110,1	114,4	111,5	112,7	111,7	107,8	110,5	122,5	128,2	121,3	115,9	110,9
	2007	112,7	111,3	111,6	114,1	111,6	109,4	103,2	86,7	93,0	92,9	96,2	97,4
	2008	93,6	90,9	90,0	87,6	90,8	96,6	108,9					
Cukier i wyroby cukiernicze	2005	124,2	120,6	117,9	101,6	100,4	97,6	96,3	95,4	95,8	96,1	96,0	96,1
	2006	96,7	97,5	98,8	99,2	99,4	100,2	100,9	103,0	103,8	103,7	103,3	102,5
	2007	102,1	101,9	101,6	101,3	101,1	100,5	99,6	97,5	96,9	97,3	98,4	99,7
	2008	100,6	100,9	100,6	100,3	100,6	100,7	100,8					
Cukier	2005	166,8	154,1	145,1	96,6	94,4	89,3	86,9	85,4	86,7	87,9	88,0	88,1
	2006	89,4	91,5	94,8	96,4	97,3	99,2	101,4	107,3	109,3	109,2	107,9	106,0
	2007	105,0	104,8	104,0	102,8	101,5	99,8	96,9	91,4	89,0	88,9	90,7	93,2
	2008	94,0	93,4	91,3	88,9	88,8	87,9	87,4					
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2005	103,7	103,6	103,4	103,0	102,5	101,4	101,3	101,6	101,8	101,6	101,0	100,7
	2006	100,6	100,7	100,4	100,7	100,9	100,8	101,1	101,6	101,6	101,2	101,4	101,4
	2007	101,6	101,9	102,5	102,3	102,3	102,6	102,3	101,5	102,3	103,0	103,6	104,0
	2008	104,0	104,2	104,1	104,0	104,4	104,6	104,8					
III. Średnia płaca ^a	2005	102,6	101,4	102,2	101,8	103,0	104,5	103,2	102,8	101,8	106,4	106,9	101,5
	2006	103,6	104,8	105,4	104,0	105,2	104,5	105,6	105,3	105,1	104,7	103,1	108,5
	2007	107,8	106,4	109,1	108,4	108,9	109,3	109,3	110,5	109,5	111,0	112,0	107,2
	2008	111,5	112,8	110,2	112,6	110,5	112,0	111,6					

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

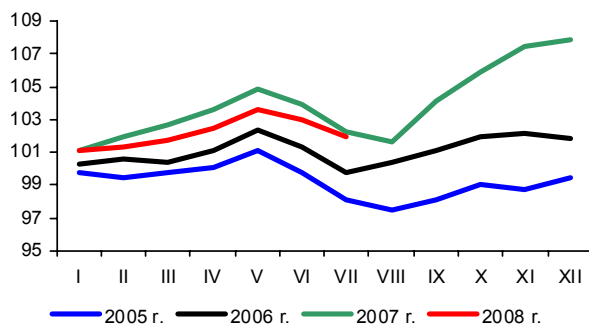
Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Miesięczne ceny detaliczne wybranych artykułów żywnościowych

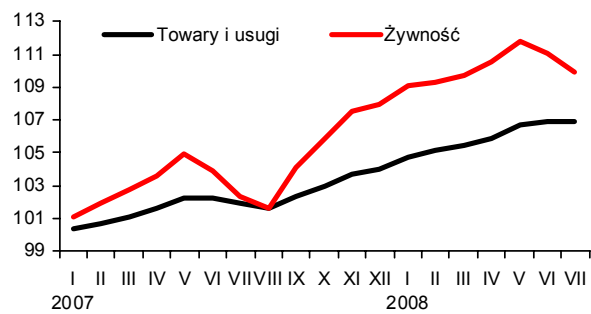
Wyszczególnienie a – 2007 r. b – 2008 r.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
	w złotych												
Ryż – 1 kg	a	2,73	2,78	2,79	2,83	2,85	2,86	2,88	2,89	2,91	2,97	3,09	3,15
	b	3,26	3,33	3,38	3,46	3,69	3,97	4,21					
Chleb mieszany – 0,5 kg	a	1,48	1,50	1,51	1,51	1,51	1,51	1,52	1,53	1,65	1,71	1,73	1,74
	b	1,75	1,76	1,76	1,77	1,79	1,82	1,83					
Makaron – 250 g	a	1,78	1,78	1,80	1,80	1,80	1,80	1,81	1,81	1,82	1,88	1,93	1,94
	b	1,97	2,00	2,01	2,04	2,07	2,10	2,12					
Mąka pszenna „Poznańska” – 1kg	a	1,64	1,65	1,66	1,66	1,66	1,67	1,67	1,67	1,76	1,88	1,92	1,96
	b	1,97	2,00	2,03	2,05	2,06	2,07	2,08					
Mięso wołowe z kością (rostbef) – 1kg	a	17,11	17,19	17,27	17,37	17,43	17,43	17,61	17,54	17,67	17,63	17,67	17,68
	b	17,82	17,94	17,93	18,02	18,10	18,14	18,23					
Mięso wołowe bez kości (z udźca) – 1kg	a	22,48	22,39	22,41	22,45	22,49	22,49	22,64	22,71	22,92	22,93	23,01	23,06
	b	23,28	23,28	23,43	23,46	23,55	23,72	23,68					
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – 1 kg	a	13,09	12,75	12,70	12,77	12,78	12,87	13,88	14,11	14,43	14,28	13,81	13,69
	b	14,13	13,70	13,83	13,90	12,00	14,94	14,93					
Kurczę patroszone – 1 kg	a	5,52	5,97	6,43	6,09	6,21	6,70	7,06	6,86	6,55	6,24	6,33	5,79
	b	5,95	6,02	6,36	6,21	6,35	6,32	6,51					
Szynka wieprzowa gotowana – 1 kg	a	19,69	19,62	19,56	19,39	19,44	19,45	19,95	20,03	20,22	20,23	20,31	20,15
	b	20,35	20,25	20,07	20,08	20,31	20,68	20,70					
Kielbasa „Zwyczajna” – 1kg	a	8,75	8,70	8,70	8,67	8,72	8,70	8,87	9,04	9,22	9,32	9,22	9,19
	b	9,26	9,28	9,32	9,25	9,37	9,66	9,70					
Filety mrożone z mintaja, niepanierowane, na wagę – 1 kg	a	12,80	12,76	12,67	12,62	12,58	12,62	12,67	12,69	12,57	12,61	12,68	12,77
	b	12,80	12,79	12,72	12,74	12,75	12,69	12,64					
Mleko 3,0-3,5% tł., sterylizowane, w kartonie – 1 l	a	2,41	2,40	2,42	2,44	2,48	2,48	2,51	2,54	2,63	2,68	2,75	2,78
	b	2,81	2,83	2,84	2,84	2,83	2,83	2,81					
Jogurt naturalny – 150 g	a	0,97	0,97	0,97	0,97	0,95	0,95	0,94	0,95	0,96	0,98	0,98	0,99
	b	1,00	1,01	1,02	1,02	1,02	1,02	1,03					
Ser twarogowy półtłusty – 1 kg	a	9,65	9,69	9,72	9,77	9,80	9,89	10,02	10,21	10,64	11,11	11,42	11,54
	b	11,66	11,72	11,71	11,78	11,78	11,77	11,81					
Ser dojrzewający „Gouda” – 1 kg	a	15,71	15,71	15,68	15,85	15,82	15,96	16,05	16,74	18,51	20,56	21,88	22,14
	b	22,08	21,29	20,82	19,90	19,23	18,42	18,09					
Śmietana 30% tł. (kremówka) – 500g	a	4,44	4,43	4,45	4,45	4,4	4,47	4,50	4,60	4,74	4,89	5,07	5,17
	b	5,21	5,21	5,19	5,23	5,27	5,21	5,18					
Jaja świeże – 1 szt.	a	0,35	0,35	0,36	0,36	0,36	0,35	0,35	0,35	0,36	0,38	0,38	0,39
	b	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40					
Masło 82,0-82,5% tł. „Extra” świeże, w kostkach 200 g	a	3,02	3,03	3,03	3,05	3,05	3,08	3,17	3,29	3,70	3,94	4,11	4,11
	b	4,07	3,94	3,86	3,78	3,67	3,65	3,61					
Margaryna do smarowania pieczywa (np. „Rama”) – 400 g	a	2,82	2,87	2,86	2,86	2,88	2,89	2,90	2,92	2,96	2,97	3,01	3,06
	b	3,09	3,17	3,31	3,39	3,41	3,51	3,67					
Olej rzepakowy krajowy – 1l	a	4,79	4,81	4,80	4,79	4,81	4,80	4,81	4,83	4,90	5,04	5,22	5,30
	b	5,44	5,54	5,77	5,96	6,03	6,10	6,16					
Słonina – 1 kg	a	3,38	3,35	3,32	3,29	3,24	3,22	3,31	3,35	3,41	3,48	3,49	3,49
	b	3,53	3,52	3,49	3,49	3,50	3,60	3,72					
Smalec bez dodatków – 250 g	a	1,11	1,08	1,08	1,08	1,08	1,08	1,07	1,07	1,08	1,10	1,14	1,17
	b	1,18	1,18	1,20	1,20	1,21	1,22	1,26					
Cukier biały kryształ – 1 kg	a	3,15	3,12	3,08	3,06	3,05	3,01	2,97	2,94	2,93	2,93	2,94	2,95
	b	2,93	2,90	2,80	2,71	2,69	2,62	2,57					
Jabłka – 1 kg	a	2,13	2,20	2,29	2,49	3,20	3,73	3,89	3,80	3,61	3,49	3,43	3,41
	b	3,47	3,57	3,67	3,92	4,25	4,68	4,87					

Źródło: Dane GUS.

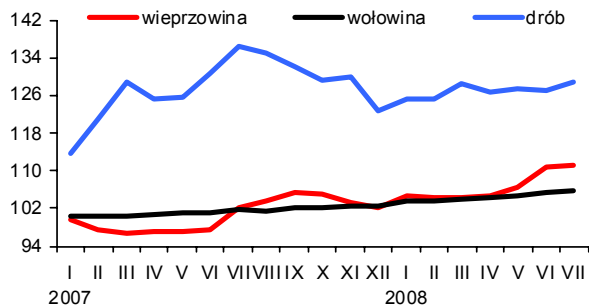
Rys. 1. Wskaźniki cen detalicznych żywności i napojów (XII roku poprzedniego = 100) (w %)

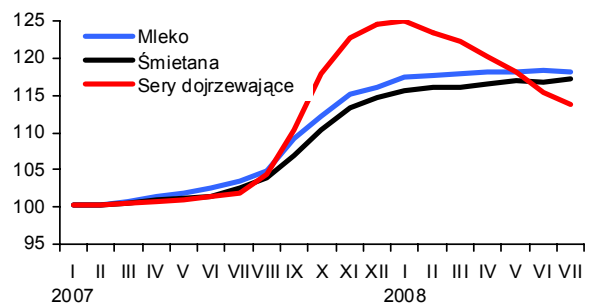
Rys. 2. Dynamika cen detalicznych (XII 2006 = 100) (w %)

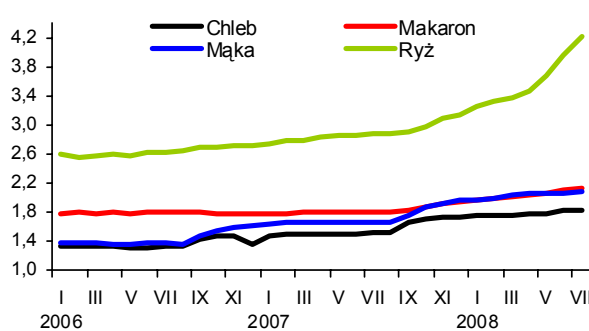
Rys. 3. Dynamika cen detalicznych wybranych rodzajów mięsa (XII 2006 = 100) (w %)

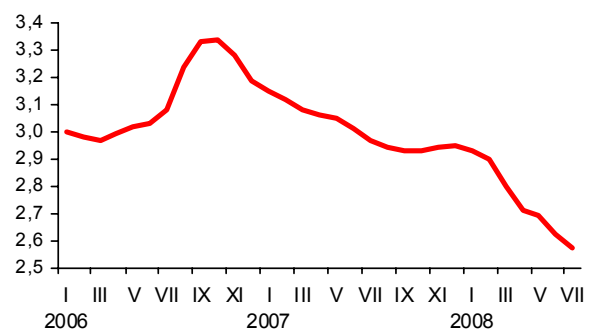
Rys. 4. Dynamika cen detalicznych nabiału (XII 2006 = 100) (w %)

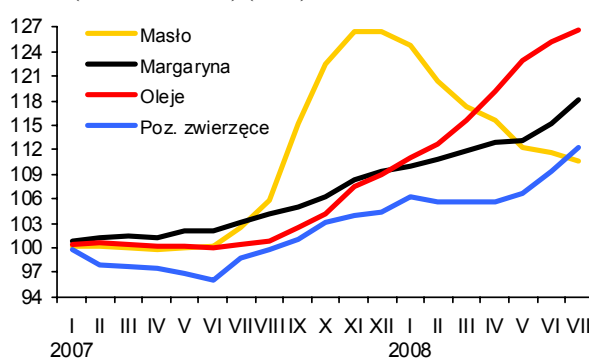
Rys. 5. Ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (w złotych)

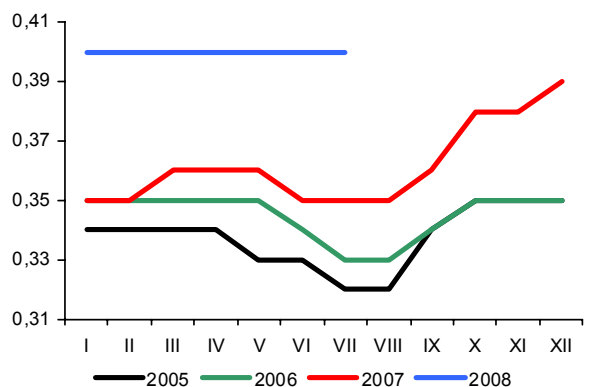
Rys. 6. Ceny detaliczne cukru w zł/kg (cukier biały kryształ)

Rys. 7. Dynamika cen detalicznych tłuszczów (XII 2006 = 100) (w %)

Rys. 8. Ceny detaliczne jaj (w zł za 1 szt.)

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Rynek środków produkcji dla rolnictwa

Aldon Zalewski
Lucyna Mieszkowska

Na rynku środków produkcji dla rolnictwa w lipcu dominowały podwyżki cen. Stabilizuje się sytuacja na rynku maszyn rolniczych i materiałów budowlanych. Pogorszyły się relacje cen środków produkcji do cen skupu produktów rolniczych.

W lipcu nawozy mineralne zdrożały o kolejne 6,1%, a od początku roku aż o 54,6%. Tak drastyczne podwyżki uzasadniane są przez producentów wzrostem cen surowców, głównie fosforytów oraz chlorku potasu na świecie. Silniej podrożały nawozy fosforowe, potasowe i wieloskładnikowe, niż azotowe, których ceny uzależnione są głównie od cen gazu ziemnego wysokometanowego i energii elektrycznej. Od początku roku najbardziej, bo blisko podwójnie, podrożał superfosfat potrójny, o blisko 80% podrożał fosforan amonu, a polifoska o 70%. Przeciętny wzrost cen nawozów azotowych nie przekroczył 30%.

Przy malejących cenach zbóż znacząco pogorszyły się relacje cen nawozów do cen pszenicy. Za 1 kg NPK należało w lipcu przeznaczyć równowartość ze sprzedaży 5,5 kg pszenicy, o 1,1 kg więcej niż przed miesiącem i o 1,3 kg więcej niż przed rokiem.

Na rynku środków ochrony roślin stopniowo zmniejsza się dynamika wzrostu cen. W lipcu środki ochrony roślin podrożały średnio o 0,8%, w tym najbardziej Roundup (o 3,7%). Od początku

roku wzrost cen na omawianym rynku wyniósł 12,0%, w tym Roundupu – 63,4%.

Kolejny miesiąc rosła cena bezpośrednich nośników energii, jednak ich wzrost w lipcu nie był tak dynamiczny jak w miesiącach poprzednich. Bezpośrednie nośniki energii zdrożały w lipcu średnio o 0,9%, w tym najbardziej wzrosły ceny węgla (o 2,6%) oraz koks opałowego (o 2,2%). Zahamowany został wysoki wzrost cen paliw ropopochodnych, co spowodowane jest spadkiem cen ropy naftowej na światowych rynkach.

Od początku roku ceny materiałów budowlanych rosła umiarkowanie. W lipcu średni wzrost cen wyniósł 0,3%, w tym najbardziej podrożała stal płaska (o 5,1%) oraz dwuteownik grubo (o 2,6%), których ceny są ściśle związane z cenami stali na światowych rynkach.

Stabilizuje się sytuacja na rynku maszyn rolniczych. Średnie ceny wzrosły średnio o 0,1%, w tym najbardziej kultywatorów (o 0,9%). Obniżono natomiast ceny ciągników rolniczych o mocy 90 kW (o 1,4%). W najbliższych miesiącach spodziewany jest umiarkowany wzrost cen maszyn rolniczych, głównie z powodu drożejącej stali.

Tab. 1. Ceny na rynku nawozów mineralnych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj nawozu	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje 1 kg NPK do:	
		VII 2007	XII 2007	VII 2008	VII 2008 / VI 2008	VII 2008 / XII 2007	VII 2008 / VII 2007	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Saletrzak 28%N	dt	76,36	76,44	96,36	101,5	126,1	126,2	4,99	7,72
Saletra amonowa 34%N	„	86,08	87,56	113,08	101,9	129,1	131,4	4,82	7,46
Mocznik 46%N	„	107,00	110,40	142,92	102,4	129,5	133,6	4,50	6,97
Superfosfat prosty 20% P ₂ O ₅	„	65,28	67,56	97,72	110,4	144,6	149,7	7,08	10,96
Superfosfat potrójny 40%P ₂ O ₅	„	93,36	104,16	207,92	108,9	199,6	222,7	7,54	11,65
Fosforan amonu 18%N i 46% P ₂ O ₅	„	122,56	140,88	252,24	106,2	179,0	205,8	5,71	8,84
Sól potasowa 60%K ₂ O	„	89,72	103,24	169,24	109,0	163,9	188,6	4,09	6,32
Polifoska 8%N, 24% P ₂ O ₅ , 24% K ₂ O	„	114,16	122,20	207,08	107,3	169,5	181,4	5,36	8,29
Nawóz trójskładnikowy z dodatkiem mikroelementów 10%N, 20%P, 20%K	„	111,20	116,12	174,52	107,5	150,3	156,9	5,06	7,83
Wapno tlenkowe 60%CaO	„	57,20	61,76	65,98	102,3	106,8	115,3	1,59	2,47

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 2. Ceny środków ochrony roślin i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środka do:	
		VII 2007	XII 2007	VII 2008	VII 2008 VI 2008	VII 2008 XII 2007	VII 2008 VII 2007	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Actara 25 WG	40 g	21,02	21,41	24,64	100,6	115,1	117,2	3,57	5,52
Nurelle D 550 FC	100 ml	43,82	44,13	46,76	101,2	106,0	106,7	6,78	10,48
Karate Zeon O50 CS	100 ml	20,02	19,85	21,87	101,3	110,2	109,2	3,17	4,90
Decis 2,5 EC	250 ml	25,59	25,51	27,08	100,1	106,2	105,8	3,93	6,07
Dithane M-45	1 kg	21,00	20,94	22,02	100,5	105,2	104,9	3,19	4,94
Zaprawa nasienna "Funaben T"	0,8 kg	28,28	28,59	32,36	101,4	113,2	114,4	4,69	7,26
Bravo	1 l	42,63	42,72	46,29	100,8	108,4	108,6	6,71	10,38
Nimrod 250 EC	1 l	102,03	102,44	108,90	100,1	106,3	106,7	15,79	24,42
Roundup	1 l	24,20	26,49	43,29	103,7	163,4	178,9	6,28	9,71
Granstar	8 g	17,96	17,94	20,11	100,2	112,1	112,0	2,92	4,51
Fusilade Forte	1 l	111,49	111,39	113,85	99,9	102,2	102,1	16,51	25,53
Chwastox extra	1 l	14,48	14,59	15,56	100,3	106,6	107,5	2,26	3,49
Reglane 200 SL	1 l	75,72	75,83	78,79	101,1	103,9	104,1	11,42	17,67
Środek gryzoniobójczy	1 kg	25,46	25,92	28,31	100,6	109,2	111,2	4,10	6,35

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 3. Ceny środków energii i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje nośników do:	
		VII 2007	XII 2007	VII 2008	VII 2008 VI 2008	VII 2008 XII 2007	VII 2008 VII 2007	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Węgiel kamienny	t	526,77	568,06	604,52	102,6	106,4	114,8	87,65	135,54
Koks opałowy	t	732,86	813,77	928,49	102,2	114,1	126,7	134,62	208,18
Benzyna „Euro Super” 95	1 l	4,46	4,42	4,72	101,5	106,8	105,8	0,68	1,06
Olej napędowy	1 l	3,75	4,20	4,75	100,8	113,1	126,7	0,69	1,07
Olej opałowy, Ekoterm Plus	1 l	2,48	2,80	3,37	100,6	120,4	135,9	0,49	0,76
Gaz propan-butan „LPG”	1 l	2,02	2,29	2,19	101,4	95,6	108,4	0,32	0,49
Olej silnikowy „Sektrol” 20 W/40	1 l	11,42	11,46	11,55	100,3	100,8	101,1	1,67	2,59
Olej silnikowy „Elf” SJ SAE 15W/40	1 l	20,96	20,83	20,73	99,4	99,5	98,9	3,01	4,65
Smar stały (do łożysk)	0,9 kg	11,10	10,99	11,00	100,3	100,1	99,1	1,59	2,47
Płyn do chłodziw „Petrygo”	1 l	10,13	10,08	10,43	100,7	103,5	103,0	1,51	2,34
Energia elektryczna	10 kWh	4,49	4,49	5,02	100,1	111,8	111,8	0,73	1,13

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 4. Ceny na rynku materiałów budowlanych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje materiałów budowlanych do:	
		VII 2007	XII 2007	VII 2008	VII 2008 VI 2008	VII 2008 XII 2007	VII 2008 VII 2007	pszenicy kg	żyw. wiew. kg
Cement	50 kg	25,58	23,24	24,92	99,4	107,2	97,4	3,61	5,59
Wapno	1 t	487,69	486,42	498,36	99,8	102,5	102,2	72,26	111,74
Płyta styropianowa PS-E FS 15	1 m ³	205,98	172,48	154,60	98,5	89,6	75,1	22,42	34,66
Stal płaska (płaskownik)	1 t	3337,46	3238,70	3808,58	105,1	117,6	114,1	552,21	853,94
Rura stalowa ocynkowana 12	1 m	11,64	11,50	12,01	101,3	104,4	103,2	1,74	2,69
Dwuteownik gruby	1 t	3880,28	3832,01	4098,81	102,6	107,0	105,6	594,29	919,02
Blacha dachowa	1 m ²	33,30	32,44	31,89	99,8	98,3	95,8	4,62	7,15
Tynk „Atlas”	25 kg	45,66	46,90	47,06	99,9	100,3	103,1	6,82	10,55
Cegła pełna kl. 15	1 szt.	1,64	1,49	1,49	98,7	100,0	90,9	0,22	0,33
Okno z PCV 2 skrzydłowe szklane	1 szt.	711,08	715,42	713,34	99,8	99,7	100,3	103,43	159,94
Tarcica iglasta grubość 19-25 mm	1 m ³	596,97	616,81	653,08	99,6	105,9	109,4	94,69	146,43
Płyta wiórowa 11-18 mm	1 m ²	27,41	27,89	27,83	99,9	99,8	101,5	4,04	6,24
Okno drewniane szklane	1 szt.	1361,86	1418,83	1460,79	100,4	103,0	107,3	211,80	327,53
Drzwi płytowe 2000mmx800 zewnętrzne	1 szt.	1198,89	1262,34	1301,40	99,8	103,1	108,6	188,69	291,79

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

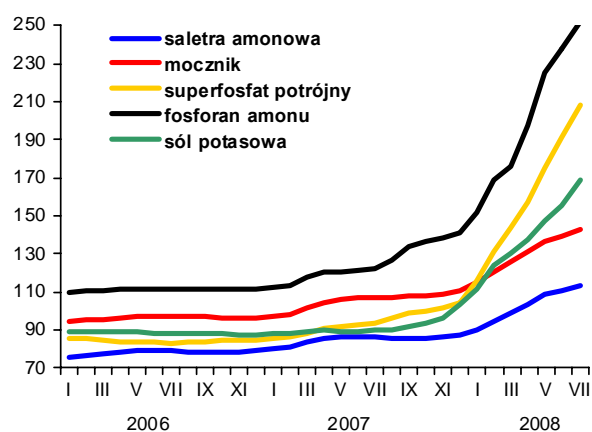
Tab. 5. Ceny jednostkowe maszyn i narzędzi rolniczych oraz relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środków mech. do:	
	VII 2007	XII 2007	VII 2008	VII 2008 VI 2008	VII 2008 XII 2007	VII 2008 VII 2007	pszenicy dt	żyw. wiew. dt
Kombajn zbożowy TC 54 Hydro	345654,89	347802,88	337205,34	100,0	97,0	97,6	488,92	756,07
Kombajn do ziemniaków	53282,59	53560,63	56395,39	100,0	105,3	105,8	81,77	126,45
Samochód dostawczy	70565,70	66542,52	71851,12	100,4	108,0	101,8	104,18	161,10
Rozrzutnik obornika 1-osiowy	18515,29	18713,76	19805,16	100,3	105,8	107,0	28,72	44,41
Siewnik zbożowy 25 redlic	14492,71	14825,42	15701,88	100,1	105,9	108,3	22,77	35,21
Ciągnik „Ursus” 5314	102188,86	102833,92	104435,18	100,2	101,6	102,2	151,42	234,16
Ciągnik 90 kW	161509,77	161157,46	161261,61	98,6	100,1	99,8	233,81	361,57
Przyczepa do ciągnika samowyladowcza	25399,16	25042,06	27592,15	101,2	110,2	108,6	40,01	61,87
Kopaczka elewatorowa	11186,20	11162,12	11647,85	100,0	104,4	104,1	16,89	26,12
Agregat uprawowy do siewnika	13176,68	13671,80	14693,94	100,1	107,5	111,5	21,30	32,95
Kosiarka rotacyjna 1650 mm	5576,72	5498,30	5542,29	99,9	100,8	99,4	8,04	12,43
Gleboğrafzarka	5255,21	5249,25	5494,73	100,1	104,7	104,6	7,97	12,32
Prasa zbierająca wysokiego zgniotu	35316,36	35737,82	37145,04	100,2	103,9	105,2	53,86	83,28
Opryskiwacz 300 l	2691,28	2701,09	2825,06	100,2	104,6	105,0	4,10	6,33
Agregat uprawowy (kultywator i wał strun.)	4764,42	5057,34	5277,33	100,4	104,3	110,8	7,65	11,83
Rozsiewacz nawozów	1504,14	1541,76	1554,63	100,1	100,8	103,4	2,25	3,49
Sadzarka 2 rzędowa	3121,50	2752,64	2581,01	100,3	607,5	535,7	24,24	37,49
Pług 3 skibowy	3930,48	4142,58	4274,97	99,9	103,2	108,8	6,20	9,59
Kultywator 2,1-2,8 m	1773,68	1838,58	1919,65	100,9	104,4	108,2	2,78	4,30
Dojarka 2 konwie ^a	8081,38	8074,63	8239,45	100,6	102,0	102,0	11,95	0,84
Dojarka z rurociągami ^a	50700,97	49585,83	48080,81	99,6	97,0	94,8	69,71	4,93
Schładzarka do mleka 500 l ^a	16497,33	16601,75	16721,48	99,4	100,7	101,4	24,24	1,71

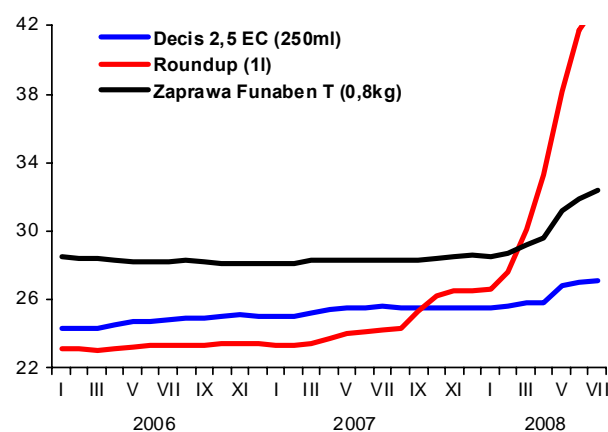
^a zamiast żywca wieprzowego przyjęto mleko w hl.

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

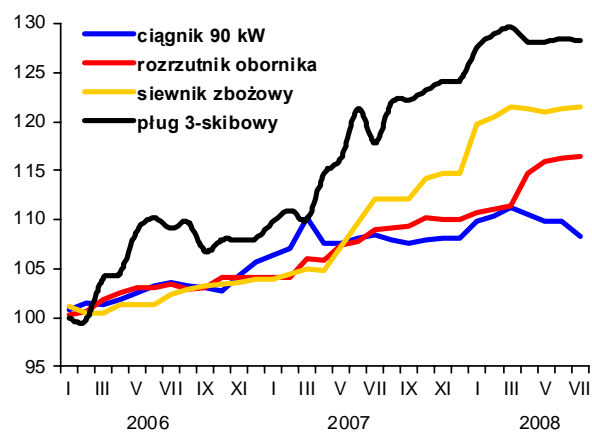
Rys. 1. Ceny wybranych nawozów mineralnych (zł/dt)

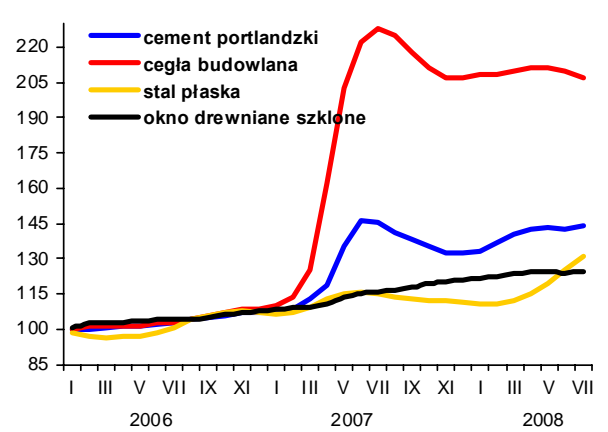
Rys. 2. Ceny wybranych środków ochrony roślin (zł)

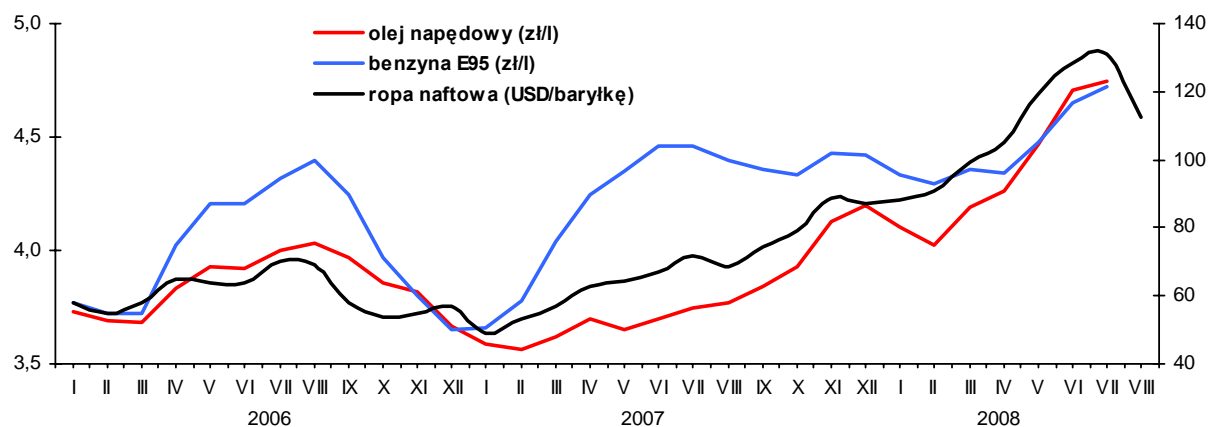
Rys. 3. Dynamika cen wybranych maszyn rolniczych (XII 2005=100)

Rys. 4. Dynamika cen wybranych materiałów budowlanych (XII 2005=100)

Rys. 5. Ceny oleju napędowego i benzyny E95 w Polsce oraz światowe ceny ropy naftowej

Rynek usług dla rolnictwa

Magdalena Talarek
Arkadiusz Zalewski

Rosnąca liczba przedsiębiorstw świadczących usługi dla rolnictwa pozwala przypuszczać, że popyt na te usługi zwiększa się. Rozwija się sieć usługowa rolnictwa (rys. 2). W czerwcu 2008 r. zarejestrowanych było 24 931 przedsiębiorstw usług rolniczych, o 1,8% więcej niż w marcu 2008 r. i o 3,0% niż przed rokiem. Tak jak w poprzednim kwartale najliczniejszą grupę stanowiły placówki usług mechanizacyjnych (48,0%) i weterynaryjnych (32,1%). Mniej liczną grupą były zakłady usług zootechnicznych (11,7%) i naprawczych maszyn (8,2%). W ciągu ostatniego kwartału liczba zakładów usług mechanizacyjnych wzrosła o 3,8%, zakładów naprawczych wzrosła o 0,1%, a zootechnicznych o 1,1%. Liczba zakładów weterynaryjnych zmniejszyła się o 0,4%. W porównaniu do stanu sprzed roku liczba placówek usług mechanizacyjnych wzrosła o 7,4%, spadła natomiast liczba placówek usług weterynaryjnych, zootechnicznych oraz naprawczych (odpowiednio o 1,0; 0,4 i 0,1%).

Zwiększa się liczba krów poddawanych ocenie użytkowości mlecznej. W lipcu 2008 r., w całym kraju oceniano użytkowość 572 tys. krów, tj. o 1,1% więcej niż w czerwcu 2008 r., oraz o 8,1% więcej niż przed rokiem. W czerwcu 2008 r. najmniejszy odsetek krów był oceniany w województwach: małopolskim, łódzkim, podkarpackim, świętokrzyskim, lubelskim (poniżej 15%), a największy w zachodniopomorskim i opolskim (ponad 40% ogółu krów).

W usługach inseminacji krów obserwuje się sezonowe wahania. W II i III kwartale wykonuje się największą liczbę zabiegów inseminacji. Liczba krów inseminowanych w II kwartale 2008 r. wyniosła 415 tys. sztuk i była o 13,4% większa niż w I kwartale 2008 r., ale o 0,6% mniejsza w porównaniu do II kwartału 2007 r. Obniżyła się liczba inseminowanych loch. W II kwartale 2008 r. wyniosła 132

tys. i była niższa o 28,3% w porównaniu do II kwartału 2007 r. oraz o 3,6% w porównaniu z I kwartałem 2008 r.

Ceny usług dla rolnictwa w lipcu 2008 r. były wyższe o 2,9% w porównaniu do miesiąca poprzedniego. Ceny usług bezpośrednio rolniczych wzrosły o 8,1%. Spośród tej grupy usług najbardziej zdrożał zbiór zielonek ścinaczem (o 27,4%). Jedynie prace polowe były tańsze niż w poprzednim miesiącu (o 0,2%). Ceny usług pośrednio rolniczych wzrosły o 0,2%. W tej grupie najbardziej obniżono cenę opłaty dzierżawczej placu targowego, oraz wypożyczenia betoniarki (odpowiednio 2,3% i 0,5%). Najbardziej zdrożał transport rolniczy oraz praca mechanika przy naprawie maszyn rolniczych (odpowiednio o 1,2% oraz 1,0%). Pozostałe usługi zdrożały w stopniu nie przekraczającym 1%. W porównaniu do lipca 2007 r. usługi dla rolnictwa zdrożały o 8,9%, w tym usługi bezpośrednio rolnicze o 11,9%, a pośrednio rolnicze o 6,7%.

Relacje cen produktów rolnych i usług zmieniały się. Niektóre z nich uległy znaczącej zmianie. Na przykład cena rozsiewu nawozów mineralnych na obszarze 1 ha w lipcu 2007 r. odpowiadała cenie 1,34, a rok później – 1,14 dt pszenicy, pod wpływem znacznego wzrostu cen pszenicy. Cena dziennej opłaty prac murarskich wyrażona w cenie skupu 1 kg żywca wieprzowego prawie się nie zmieniła (20,0 kg w maju 2008 r. i 20,4 kg rok wcześniej), natomiast cena projektu typowego budynku inwentarsko-składowego stanowiła w lipcu 2008 r. równowartość 230 kg żywca wieprzowego w porównaniu z 361 kg przed rokiem. Było to spowodowane zarówno spadkiem ceny tej usługi jak i znacznym wzrostem ceny skupu żywca wieprzowego.

Tab. 1. Popyt na wybrane usługi rolnicze i sieć placówek

Okresy		Rodzaje usług i placówek	Liczba krów ocenianych tys.	Średnia l. krów w gospod. stosujących ocenę szt.	L. krów inseminowanych ^a tys.	L. loch inseminowanych tys.	L. placówek usług mechanicznych	L. placówek usług naprawczych maszyn	L. placówek usług weterynaryjnych	L. placówek usług zootechnicznych
2004	I-XII		481	26,9	1 669	991	9 066	1 868	8 466	2 748
2005	I-XII		511	29,5	1697	1182	10 053	1 936	8 357	2 939
2006	I-XII		520	30,7	1684	1152	10 761	2 004	8 146	3 001
2007	I-XII		527	30,5	1612	682	11 405	2 064	8 060	2 889
2007	VIII		527	30,5	x	x	x	x	x	x
	IX		527	30,4	445	148	11 379	2 068	8 063	2 911
	X		528	30,4	x	x	x	x	x	x
	XI		532	30,4	x	x	x	x	x	x
	XII		536	30,4	362	155	11 405	2 064	8 060	2 889
2008	I		545	30,6	x	x	x	x	x	x
	II		552	30,7	x	x	x	x	x	x
	III		557	30,8	366	137	11 518	2 048	8 027	2 897
	IV		564	31,0	x	x	x	x	x	x
	V		570	31,2	x	x	x	x	x	x
	VI		571	31,2	415	132	11 956	2 051	7 996	2 928
	VII		572	31,2	x	x	x	x	x	x
Wskaźnik zmian (%)										
<u>VI 2008</u> VI 2008			108,1	102,0	98,1	71,7	107,4	99,9	99,0	99,6
<u>VII 2008</u> VI 2008			101,1	100,6	x	x	x	x	x	x

^a dane w tej i następujących pozycjach dotyczące okresów kwartalnych umieszczone są w rubrykach odnoszących się do ostatnich miesięcy danego kwartału

Źródło: Dane Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt, MRiRW oraz GUS (REGON).

Tab. 2. Relacje cen produktów rolnych^a do cen usług dla rolnictwa

Okresy		Wskaźniki zmian cen	Produktów sprzedawanych i usług dla rolnictwa ^b	Produktów sprzedawanych i usług bezpośrednio rolniczych	Produktów roślinnych i usług mechanicznych	Produktów zwierzęcych i usług wet-zoot.	Produktów sprzedawanych i pośrednich usług dla rolnictwa
2004	I-XII	wskaźnik wobec poprzedniego okresu	106,7	105,6	104,1	116,3	107,6
2005	I-XII		90,9	89,9	83,5	97,4	91,5
2006	I-XII		103,7	100,9	109,0	91,0	105,6
2007	I-XII		111,5	111,9	143,2	108,7	111,2
2007	VIII		104,0	104,2	111,7	102,6	103,8
	IX		104,9	105,0	116,2	103,3	104,8
	X		98,4	98,6	98,3	98,9	98,3
	XI		99,0	99,2	98,4	99,5	98,9
	XII		100,5	105,0	104,8	99,9	100,5
2008	I		97,9	99,1	108,4	97,4	97,8
	II		97,9	98,0	97,4	97,5	97,8
	III		101,0	100,8	99,9	101,3	101,1
	IV		97,5	96,2	99,1	96,9	97,9
	V		98,4	97,6	91,5	101,0	98,7
	VI	98,9	94,8	89,5	101,2	101,1	
	VII	95,5	95,5	78,0	99,5	98,1	

^a dla poszczególnych miesięcy wyliczono średni wzrost cen 9 podstawowych produktów rolnych (pszenicy, żyta, ziemniaków (bez okresu styczeń-marzec), kukurydzy, jęczmienia, żywca bydła, trzody chlewnej i drobiu oraz mleka) i cen usług

^b usługi dla rolnictwa dzielą się na usługi bezpośrednio rolnicze (w tym mechaniczne i weterynaryjno-zootechniczne) oraz pośrednie usługi dla rolnictwa (por. tab. 3)

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 3. Dynamika cen usług dla rolnictwa

Rodzaje usług	2005		2006		2007		2008												VII 2008		I-VII 2008	
	I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VII 2007	I-VII 2007			
	% wobec poprzedniego okresu																				%	
Wskaźnik zmian cen usług	104,2	103,7	103,7	103,7	100,3	100,2	100,4	100,3	100,5	100,2	101,4	100,4	101,0	100,7	101,3	102,3	102,9	108,9	107,4			
I. Usługi bezpośrednio rolnicze ^a	105,3	106,5	103,4	103,4	100,3	99,9	100,3	100,1	100,3	100,3	100,2	100,3	101,2	102,0	102,1	106,7	108,1	111,9	109,0			
1. mechanizacyjne	105,2	107,1	102,9	102,9	100,2	99,8	100,2	100,2	99,9	100,5	99,3	100,3	102,0	102,2	103,5	109,3	111,7	112,7	108,8			
a. uprawowe	107,0	106,9	103,9	103,9	100,5	99,7	100,5	100,0	99,6	100,0	100,0	100,0	101,0	101,0	103,1	103,1	111,5	111,5	106,9			
b. siewu-sadzenia	106,9	108,1	105,1	105,1	100,3	99,9	100,3	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	102,7	103,4	103,4	103,4	106,9	106,9	104,1			
c. chemizacyjne	103,9	106,2	103,6	103,6	100,5	100,1	99,0	100,6	100,0	100,5	99,3	100,3	103,7	104,3	104,3	104,5	107,7	111,8	106,6			
d. zbioru plodów	104,2	107,5	101,3	101,3	99,9	99,6	100,9	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	113,2	114,8	114,8	113,1			
2. usługi robocizny przy pracach polowych	104,5	101,6	115,0	115,0	101,1	100,6	100,8	99,9	101,7	100,0	100,0	100,0	100,0	104,4	99,5	102,1	99,8	122,3	126,3			
3. usługi w zakresie produkcji zwierzęcej	106,2	104,2	102,1	102,1	100,2	100,5	100,3	99,9	100,2	100,1	100,8	100,2	100,7	100,9	100,5	100,2	100,3	105,0	104,3			
a. weterynaryjne	105,2	106,1	101,5	101,5	100,0	100,7	100,3	99,8	100,3	100,2	100,8	99,9	100,8	100,6	100,3	100,2	100,2	104,2	103,7			
b. inseminacyjne	107,3	102,3	102,6	102,6	100,5	100,0	100,2	100,0	100,0	100,0	100,9	100,9	100,5	101,4	100,9	100,3	100,5	105,8	105,0			
II. Pośrednie usługi dla rolnictwa ^a	103,5	101,8	104,0	104,0	100,3	100,3	100,4	100,5	100,6	100,2	101,6	100,5	100,9	100,3	101,0	100,1	100,2	106,7	106,3			
1. transportowe	102,2	96,8	104,8	104,8	100,3	100,1	100,7	100,6	100,4	100,1	100,8	100,1	100,1	96,1	105,2	100,8	100,6	105,5	105,5			
2. naprawcze	104,9	102,8	104,1	104,1	100,8	100,4	99,9	101,2	100,2	100,2	100,8	100,1	102,2	100,3	100,7	99,9	100,3	106,4	106,3			
3. budowlano-remontowe	105,4	103,4	107,4	107,4	100,6	100,6	100,7	99,7	100,4	100,3	101,9	101,2	100,9	100,9	100,6	101,0	100,4	109,0	108,0			
4. młynarskie ^b	103,1	101,3	103,9	103,9	100,4	100,1	100,9	99,5	100,7	100,6	100,6	101,3	100,5	100,3	100,0	100,0	100,6	106,2	106,3			
5. handlowe	100,7	103,6	101,9	101,9	99,6	100,3	100,1	100,5	101,4	100,4	100,2	99,4	100,5	100,8	100,3	100,2	99,4	103,5	103,1			
6. finansowe	102,8	100,7	101,2	101,2	100,0	100,2	100,1	101,1	100,6	99,9	103,4	100,4	100,7	100,5	101,1	98,7	100,2	107,0	106,6			
- ubezpieczeniowe	106,4	106,5	103,6	103,6	100,0	100,0	100,1	100,5	100,2	99,9	105,2	100,2	100,4	100,4	101,3	97,7	99,9	106,8	107,5			
- bankowe	95,6	89,1	96,4	96,4	100,0	100,4	100,2	100,4	101,6	99,8	99,8	100,9	101,2	100,6	100,8	100,9	100,7	107,4	104,6			
Wskaźnik inflacji	102,1	101,0	102,5	102,5	99,7	99,6	100,8	100,6	100,7	100,3	100,7	100,4	100,4	100,4	100,8	100,2	100,0	104,8	104,3			

^a ceny średnie ważone, obliczenia własne. W skład usług bezpośrednio rolniczych wchodzi usługi: orka pługiem, talerzowanie ściernisk, kultywowanie siewu, siew siewn. rządowym, sadzenie ziemniaków sadzarka, opryskiwanie roślin (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), roszew nawozów szt. (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), zbiór zielonek siewniczem, koszenie traw kosiarką rotacyjną, sprzęt zbóż kombajnem, kopanie ziemniaków kombajnem ziemn., kopanie ziemniaków kopaczką, zatrudnienie osoby przy pracach polowych, unasiennienie sztuczne krowy, badanie kliniczne krowy, badanie tuczniaka przedubojowe. W skład usług pośrednio rolniczych wchodzi usługi: przewóz 10 ton cegły samochodem za 20 km, wypożyczenie przyczepy samochodowej, naostrzenie lemiesz, podkucie kopyta końskie, opłata za wynajem 1 m2 lokalu rzemieślniczego, przetarcie drewna, opłata prac stolarskich, ciastelskich, praca mechanika przy naprawie maszyn roln., opłata prac murarskich, opłata projektu budynku inwentarsko-skladowego, wypożyczenie betoniarzy, wypożyczenie cyklonarki, strutowanie na paszę 100 kg żyta, strutowanie na mąkę 100 pszenicy, opłata powierzchni 1 m2 lokalu handlowego, opłata dzierżawca 1 m2 placu targowego, opłata 1 dnia placowego „szczek”, opłata ogłoszenia reklamowego, składka ubezpiecz. OC rolników, odsetki kredytu krótkotermin. 10 tys. zł, odsetki kredytu średnio- i długotermin. 50 tys. zł, przemiał zbóż

^b przemiał zbóż

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERIGZ-PIB.

Tab. 4. Ceny detaliczne wybranych usług dla rolnictwa (w zł)

Rodzaje usług	Jedn. miary	2007												2008							VII 2008		I-VII 2008	
		2005		2006		2007		2007		2007		2007		2007		2007		2007		2007				
		I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VII 2008	I-VII 2008	I-VII 2007	%		
Orka pługiem	za 1 godz.	92,01	98,81	105,20	104,80	104,93	104,93	104,93	104,51	.	.	.	.	109,59	110,52	113,93	.	114,03	108,4	106,1	106,1			
Siew siewn. rzędowym	za 1 godz.	76,51	82,08	87,71	87,17	87,47	87,47	87,47	.	.	.	.	.	90,12	91,54	93,48	.	93,26	106,9	104,4	104,4			
Opryskiwanie roślin	na obszarze 1 ha	61,75	63,68	65,70	65,87	65,87	65,87	66,28	.	.	.	.	.	.	68,29	69,94	71,24	72,74	110,4	107,7	107,7			
Rozsiew nawozów szt.	na obszarze 1 ha	63,69	68,58	71,43	73,92	70,30	70,30	70,30	70,30	70,30	70,30	69,72	69,72	71,26	73,46	77,00	77,03	78,63	106,4	103,0	103,0			
Zbiór zielonek siewkarnią	za 1 godz.	194,87	221,78	252,98	248,28	248,28	248,28	248,28	.	.	.	.	.	.	267,63	283,90	283,90	285,10	111,1	108,3	108,3			
Sprzęt zboż kombajnem	za 1 godz.	228,03	230,86	236,14	234,81	235,30	238,30	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	269,69	114,9	114,9	114,9			
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.	117,74	126,14	128,00	126,56	130,62	130,62	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	140,35	110,8	110,2	110,2			
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	43,70	44,38	51,06	51,41	52,12	52,08	52,98	52,98	.	.	.	.	59,42	62,02	61,71	63,02	62,89	122,3	126,1	126,1			
Srutowanie na paszę	100 kg żyta	8,62	8,59	9,08	9,09	9,29	9,29	9,33	9,33	9,34	9,34	9,37	9,55	9,61	9,61	9,61	9,61	9,68	106,5	107,1	107,1			
Unasienienie sztuczne krowy	1 szt.	45,46	46,50	47,73	48,02	48,14	48,14	48,15	48,17	48,17	48,17	48,60	49,03	49,28	49,97	50,41	50,54	50,79	105,8	105,0	105,0			
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	20,87	22,15	22,81	22,75	23,20	23,07	23,12	23,24	23,34	23,34	23,71	23,66	24,03	24,31	24,46	24,55	24,64	108,3	107,3	107,3			
Przewóz 10 ton cegły samochodem	na odległ. 20 km	123,77	118,35	126,92	128,36	129,62	128,52	130,92	131,88	132,02	132,02	133,23	133,85	134,27	134,90	136,37	138,47	140,13	109,2	109,3	109,3			
Naostrzenie lemiesz	1 szt.	11,75	12,51	12,74	12,67	12,67	12,67	13,00	13,00	13,00	13,00	13,21	13,21	13,92	13,92	13,92	13,92	13,92	109,9	108,5	108,5			
Praca mechanika przy naprawie maszyn roln.	za 1 godz.	28,36	28,84	32,06	32,96	33,19	33,44	33,48	33,56	33,74	33,74	33,76	33,82	33,92	34,06	34,85	34,62	34,97	106,1	110,5	110,5			
Opłata prac murarskich	za 1 dzień	65,12	66,90	76,83	79,12	81,71	80,53	81,71	82,56	82,71	82,71	85,27	85,94	86,69	88,11	88,88	90,06	90,78	114,7	120,2	120,2			
Opłata projektu budynku inwentarsko-składowego	1 szt.	1041	1028	1024	1031	1019	980	985	985	986	986	995	1003	1003	1011	1013	1019	1027	99,6	97,0	97,0			
Wypożyczenie betoniarki na 1 dobę	na 1 dobę	31,64	31,29	31,64	31,46	31,56	31,46	31,56	31,52	31,82	31,82	31,70	32,03	32,71	32,71	32,82	32,94	32,76	104,1	102,6	102,6			
Opłata powierzchni lokalu handlowego	za 1 m ²	26,04	27,69	27,80	27,80	27,85	27,82	27,96	28,03	28,03	28,03	28,13	28,30	28,47	28,59	28,70	28,71	28,66	103,1	102,9	102,9			
Składka ubezpiecz. OC ciągnika	1 rok	106,75	116,02	115,97	115,78	115,89	115,89	116,25	116,79	116,32	116,32	131,87	132,37	133,22	135,64	135,70	128,82	128,95	111,4	114,3	114,3			
Składka ubezpieczenia Autocasco ciągnika	1 rok	658	698	753	756	757	757	761	763	763	763	762	761	770	768	769	730	729	96,3	101,1	101,1			
Odsutki kredytu krótkoterm. 10 tys. zł	za 1 rok	662	591	570	566	570	569	573	571	572	572	573	580	586	589	594	598	602	106,4	103,5	103,5			
Odsutki kredytu średnioterm. 50 tys. zł	za 1 rok	5699	5070	4890	4841	4871	4858	4883	5051	5018	5018	4995	5024	5094	5122	5162	5221	5252	108,5	105,5	105,5			

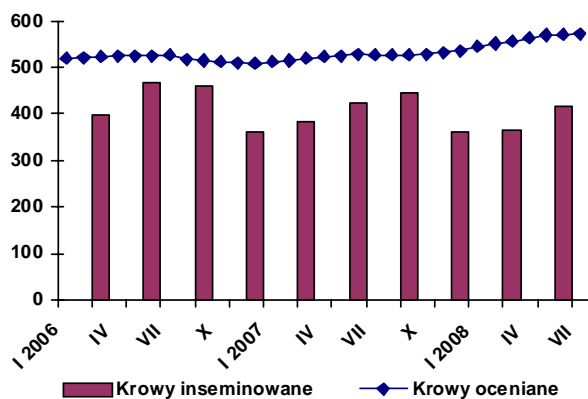
Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERIGŻ-PIB.

Tab. 5. Ceny detaliczne wybranych usług wyrażone w dt (kg, l) produktów rolnych

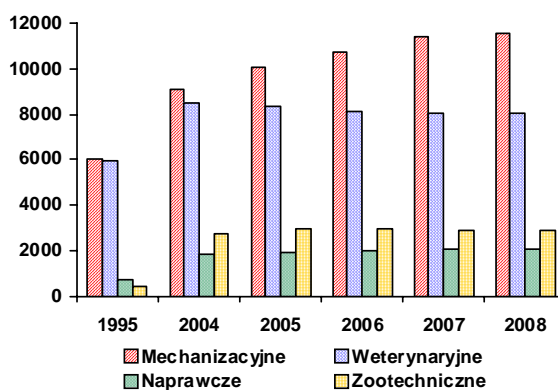
Rodzaje usług	Jedn. miary	Wyrażone w dt (kg, l)	2007												2008					VII 2007		I-VII 2008	
			2005			2006			2007			2007			2008			VII 2007		I-VII 2008			
			I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	%	%	
Orka pługiem	za 1 godz.	dt pszenicy	2,45	2,23	1,38	1,90	1,54	1,25	1,27	1,31	.	.	.	1,20	1,20	1,32	.	.	1,65	86,8	94,3		
Siew siewn. rzędow.	za 1 godz.	dt pszenicy	2,04	1,85	1,15	1,58	1,28	1,04	1,06	.	.	.	.	0,99	0,99	1,08	.	.	1,35	85,6	92,8		
Opryskiwanie roślin	na obsz. 1 ha	dt pszenicy	1,65	1,43	1,31	1,19	0,97	0,79	3,01	.	.	.	.	.	.	0,74	0,81	0,89	1,05	88,4	75,1		
Rozsiew nawozów szt.	na obsz. 1 ha	dt pszenicy	1,70	1,54	1,07	1,34	1,09	0,84	0,85	0,88	0,87	0,81	0,79	0,78	0,80	0,89	0,96	1,14	85,2	74,0			
Zbiór zielonek sietzk.	za 1 godz.	l mleka	209	238	204	252	234	217	204	.	.	.	.	.	.	255	278,83	292,17	116,0	130,0			
Sprzet zboż kombajnem	za 1 godz.	dt pszenicy	6,08	5,20	2,11	4,25	3,47	2,85	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3,91	92,0	224,7		
Kopanie ziemniaków kombajnem zienn.	za 1 godz.	dt ziemn.	3,70	3,21	3,09	2,77	4,63	6,56	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2,77	2,76	99,7	209,2		
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	dt pszenicy	1,16	1,00	0,76	0,93	0,76	0,62	0,63	0,66	.	.	.	0,65	0,67	0,71	0,78	0,91	98,0	89,0			
Śrutowanie na paszę	100 kg żyta	dt żyta	0,30	0,22	0,15	0,19	0,16	0,14	0,13	0,14	0,14	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13	0,14	0,17	91,5	87,6			
Unasienienie sztuczne krowy	1 szt.	l mleka	48,83	49,87	44,80	47,12	45,35	42,00	39,63	37,12	36,45	39,02	40,66	42,25	45,04	48,02	49,64	52,05	110,5	93,2			
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	l mleka	22,42	23,76	21,40	22,32	21,78	20,24	19,03	17,91	17,66	19,04	19,62	20,60	21,91	23,30	24,11	25,25	113,1	95,2			
Przewóz samoch. 10 ton cegły	na odległ. 20 km	kg żywca trzody	32,27	32,96	36,45	32,50	31,58	31,93	36,47	40,33	39,29	38,17	40,93	37,09	37,16	33,92	32,13	31,42	96,7	96,4			
Naostrzenie lemiesza	1 szt.	dt pszenicy	0,31	0,28	0,19	0,23	0,19	0,15	0,16	0,16	0,16	0,15	0,15	0,15	0,15	0,16	0,17	0,20	88,0	78,0			
Praca mechanika przy napr. masz. rol.	za 1 godz.	dt pszenicy	0,76	0,65	0,48	0,60	0,49	0,40	0,41	0,42	0,42	0,39	0,38	0,37	0,37	0,40	0,43	0,51	85,0	79,3			
Oplata prac murarskich	za 1 dzień	kg żywca trzody	16,98	18,63	22,02	20,03	19,79	20,13	22,93	25,25	24,62	24,43	26,28	23,95	24,27	22,11	20,90	20,35	101,6	106,2			
Oplata projektu budynku inw.-skład.	1 szt.	kg żywca trzody	271	286	295	261	253	251	273	301	294	285	307	277	278	252	236	230	88,2	85,4			
Wypożyczenie betoniarki 100 l	na 1 dobę	kg żywca trzody	8,25	8,71	9,10	7,96	7,73	7,77	8,79	9,64	9,47	9,08	9,80	9,04	9,01	8,16	7,64	7,35	92,2	90,3			
Oplata powierzchni lokalu handlowego	za 1 m ²	kg żywca trzody	6,79	7,71	7,99	7,04	6,84	6,86	7,79	8,57	8,34	8,06	8,65	7,86	7,88	7,14	6,66	6,43	91,3	90,6			
Składka ubezpiecz. OC ciągnika	1 rok	dt pszenicy	2,85	2,61	1,73	2,10	1,71	1,38	1,41	1,46	1,45	1,53	1,50	1,46	1,47	1,57	1,60	1,87	89,2	82,2			
Składka ubezp. Autocasco ciągnika	1 rok	dt pszenicy	17,54	15,72	11,19	13,69	11,15	9,04	9,22	9,54	9,49	8,85	8,65	8,46	8,34	8,90	9,08	10,57	77,2	72,7			
Wartość odsetek kredytu krótk. 10 tys. zł	za 1 rok	dt pszenicy	17,65	13,30	8,48	10,25	8,38	6,80	6,93	7,14	7,12	6,65	6,59	6,44	6,39	6,87	7,44	8,73	85,2	74,5			
Wartość odsetek kredytu średn. 50 tys. zł	za 1 rok	dt pszenicy	151,9	114,2	72,7	87,6	71,6	58,2	59,1	63,2	62,4	58,0	57,1	56,0	55,6	59,7	64,9	76,2	86,9	75,9			

Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERiGZ-PIB.

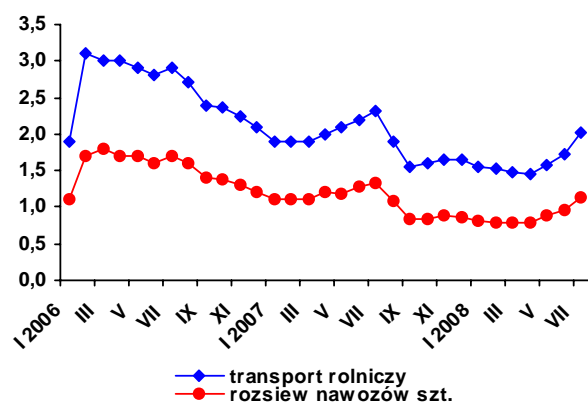
Rys. 1. Liczba krów ocenianych (tys. sztuk)

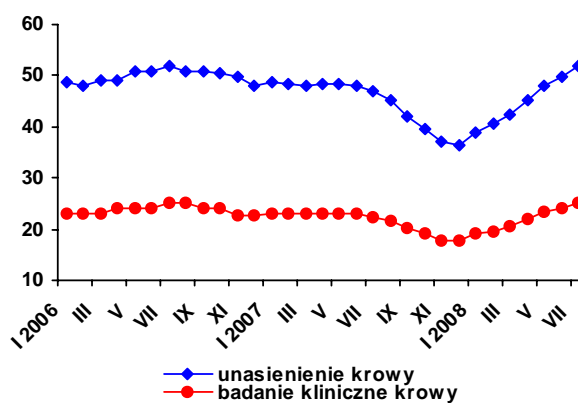
Rys. 2. Liczba placówek usług rolniczych

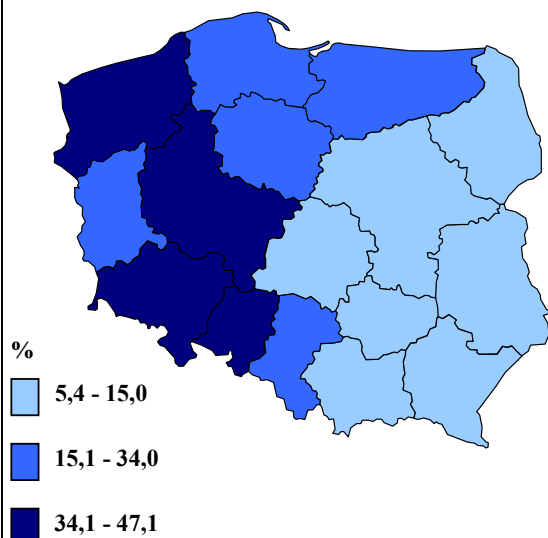
Rys. 3. Ceny wybranych usług wyrażone w dt pszenicy

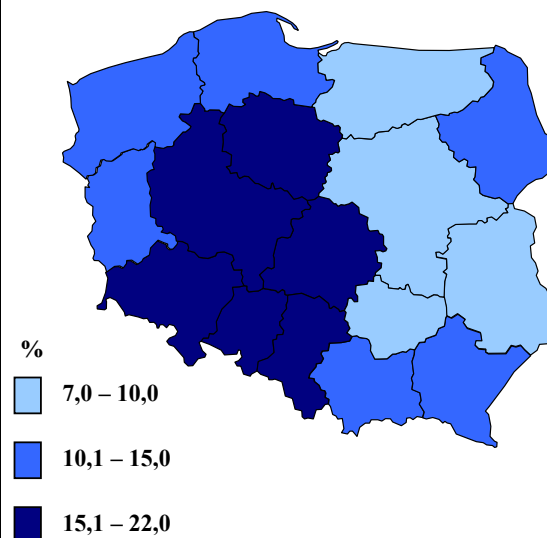
Rys. 4. Ceny wybranych usług weteryn.-zootechnicznych wyrażone w litrach mleka

Rys. 5. Udział krów ocenianych w pogłowie ogółem w grudniu 2007 r. (w %)

Rys. 6. Udział krów inseminowanych w pogłowie ogółem w IV kwartale 2007 r. (w %)

Źródło: Jak w tabelach 1 i 5.